

Moravskoslezský kraj

Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji

- A. Kvalitní a dostupné předškolní vzdělávání*
- B. Moderní základní vzdělávání pro 21. století*
- C. Odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce*
- D. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol*
- E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu*
- F. Prevence a ústavní výchovná péče*
- G. Systémová podpora a řízení škol*
- H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě*
- I. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení*

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Název projektu: Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR

Registrační číslo projektu: [CZ.02.02.XX/00/22_005/0002901](#)

Moravskoslezský kraj

Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji

Ministerstvo školství, mládež a tělovýchovy

Mgr. Michal Soukop

Mgr. Barbora Macková

doc. Mgr. Daniel Marek, M.A., Ph.D.

Mgr. Eva Lebedová, Ph.D.

Mgr. Kateřina Zymová

Ing. Bc. Stanislav Volčík

Mgr. Ondřej Sax, Ph.D.

Poděkování za podklady a podněty

Mgr. et Mgr. Jakub Lysek, Ph.D.

doc. PhDr. Tomáš Lebeda, Ph.D.

Mgr. Jakub Janega

Ing. Jaromír Nebřenský

Ing. Petr Čech

Mgr. Markéta Jurčíová

Mgr. Ludmila Třeštíková

Ing. Dagmar Horáčková

Mgr. Jana Kubecová

Mgr. Hana Novotná

Mgr. Tereza Kuzmová

Mgr. Kristýna Staňková

Mgr. Gabriela Doležalová

Mgr. Zdeněk Modráček

Mgr. Jiří Dvořák, Ph.D.

Mgr. Lucie Mokrá

Mgr. Tomáš Pavlas

Mgr. Jiří Novosák, Ph.D., MBA

Mgr. Petr Suchomel, Dr.

© Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor školské statistiky a analýz, květen 2023.

Obsah

Shrnutí a doporučení pro Moravskoslezský kraj.....	3
Doporučení České školní inspekce pro daný kraj.....	5
Úvodní slovo	6
A. Kvalitní a dostupné předškolní vzdělávání.....	8
A.1 Nové metody ve vzdělávání předškolních dětí	14
B. Moderní základní vzdělávání pro 21. století.....	19
C. Odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce	31
C.1 Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol k 30. 4. 2022	34
C.2 Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do středního vzdělávání.....	35
C.3 Shrnutí pro kraj	36
C.4 Podíly nově přijímaných žáků v kraji	36
C.5 Počty nově přijímaných žáků v kraji.....	37
C.6 Porovnání podílu nově přijatých žáků v kraji a celé ČR.....	38
C.7 Spolupráce SŠ a zaměstnavatelů (NPI ČR)	39
C.8 Aktivity, které školy realizují v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli	40
C.9 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	41
C.10 Překážky, na které školy naráží v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli	44
C.11 Opatření pro zlepšení realizace podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli	44
C.12 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	46
D. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol.....	49
E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu.....	61
F. Prevence a ústavní výchovná péče	67
G. Systémová podpora a řízení škol	71
H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě	74
H.1 Aktivity SŠ v oblasti celoživotního vzdělávání (NPI ČR).....	74
H.2 Aktivity, které školy realizují v rámci rozvoje celoživotního učení.....	75
H.3 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	76
H.4 Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje celoživotního učení	78
H.5 Opatření pro zlepšení realizace rozvoje celoživotního učení	79
H.6 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	80
I. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení	84
I.1 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do mateřských škol	84
I.2 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do 1. ročníku ZŠ.....	85
I.3 Výhled vývoje počtu osob ve věku nástupu do 1. ročníku SŠ	87
I.4 Vybrané základní údaje pro rok 2021 a 2020	90
I.5 Struktura zaměstnanosti.....	90
I.6 Shrnutí pro kraj	91
I.7 Zastoupení profesních tříd v Moravskoslezském kraji – podle CZ-ISCO	91
I.8 Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Moravskoslezském kraji – podle CZ-NACE	92
I.9 Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Moravskoslezském kraji – podle CZ-ISCE	94
I.10 Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Moravskoslezském kraji – podle CZ-ISCED	95
Zdroje.....	97

Shrnutí a doporučení pro Moravskoslezský kraj

01	<i>Podle mezinárodních šetření delší doba předškolního vzdělávání souvisí s lepšími výsledky žáků. Situace v mateřském vzdělávání v Moravskoslezském kraji se mezi okresy výrazně liší. Kraj má zatím dostatečné kapacity ve většině okresů a má i vyšší podíl dětí ve věku 3-5 let, které se účastní předškolního vzdělávání. Výjimkou je okres Bruntál, na který se kraj bude muset více zaměřit ve svých strategiích.</i>
02	<i>Kvalifikovanost a aprobovanost přímo souvisí s výsledky žáků. Moravskoslezský kraj má v současnosti dostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů na základních školách. Nicméně je zde nižší aprobovanost hodin českého jazyka. To se projevuje i tím, že v kraji žáci v testování českého jazyka a čtenářské gramotnosti dosahují podprůměrných výsledků, avšak i výsledky v matematické gramotnosti jsou spíše průměrné.</i>
03	<i>Výsledky žáků v různých mezinárodních i domácích šetřeních v okresech Frýdek-Místek, Ostrava-město a Nový Jičín se pohybují kolem hodnoty celorepublikového průměru. Hůře si vede okres Bruntál a Karviná. Data z domácího šetření ČŠI z roku 2022 bohužel nenaznačují pozitivní trend a zlepšení v těchto okresech. V kraji sice roste počet žáků s nadprůměrnými a excelentními výsledky, ale roste i počet žáků s velmi špatnými výsledky. To naznačuje, že se prohlubují nerovnosti ve vzdělávání. Kromě rozdílů mezi okresy Moravskoslezského kraje mohou za těmito daty být i nerovnosti i v rámci škol.</i>
04	<i>Moravskoslezský kraj podobně jako kraje Karlovarský a Ústecký čelí sociálnímu znevýhodnění a horším podmínkám z důvodu nižšího socioekonomického rozvoje. Z tohoto důvodu je nutná zacílená podpora speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání. Méně příznivé rodinné zázemí žáka, vysoká míra exekucí, rozvodovosti a problémy s bydlením v některých obcích okresu Bruntál a Karviná vyžadují soustavnou činnost školních psychologů a sociálních pedagogů.</i>
05	<i>V Moravskoslezském kraji vidíme nejvyšší nezaměstnanost právě u absolventů učňovských oborů bez maturity (E a H). Nejnižší nezaměstnanost mají absolventi vzdělávání kategorie K – úplné střední všeobecné vzdělání a kategorie N – vyšší odborné vzdělání. Je třeba se zaměřit na strukturu oborů v kategorii E a H a na jejich kvalitu.</i>
06	<i>Moravskoslezský kraj by se měl nadále zaměřovat na poskytnutí příležitosti pro další vzdělávání, školení a profesní růst učitelů, aby byli schopni poskytnout kvalitní výuku. V tomto ohledu je žádoucí zlepšit spolupráci s firmami v regionu, univerzitami a hospodářskými komorami a zaměstnavatelskými svazy.</i>
07	<i>ZŠ v Moravskoslezském kraji si vybírají šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP ve všech oblastech vzdělávání v mírně vyšší míře, než je průměr ČR (kromě oblasti projektové výuky).</i>
08	<i>V Moravskoslezském kraji je počet úvazků školních psychologů i speciálních pedagogů nadprůměrný v porovnání s jinými kraji ČR. Je ale důležité brát v potaz, že data jsou za kraj agregovaná, situace tak může být rozdílná v rozdílných částech kraje. Kraj by se měl pokusit zvýšit podíly těchto profesí pak zejména v okresech Bruntál a Karviná.</i>
09	<i>V Moravskoslezském kraji je lehce průměrný podíl žáků ZŠ s lehkým mentální postižením. Dále je v kraji spíše nadprůměrný podíl žáků ve speciálních třídách. Obecně je žádoucí podíly obou ukazatelů snížit. Je třeba se rovněž zaměřit na okresy Bruntál a Karviná.</i>
10	<i>Ve spolupráci s relevantními aktéry (jako je např. krajská hospodářská komora, místní zaměstnavatelé a neziskový sektor) by bylo přínosné zajistit praxe a stáže žákům odborného a učňovského vzdělávání. Tím se zvýší jejich praktické dovednosti a připravenost na trh práce.</i>

V Moravskoslezském kraji je nadále potřeba podpořit pedagogické pracovníky v aktivní účasti na dalším vzdělávání. Je proto důležité zvýšit zájem pracovníků o aktivní účast na dalším vzdělávání a nabídnout jim motivaci (např. prostřednictvím příležitosti kariérního rozvoje a podpory vzdělávání). Je také potřeba zajistit systém, který umožní plynulý chod výuky i při nepřítomnosti učitele v době účasti na sebevzdělávacích kurzech.

Doporučení České školní inspekce pro daný kraj

Česká školní inspekce pro potřeby tohoto textu identifikovala pro každý kraj několik specifických indikátorů, u kterých byly zjištěny největší negativní rozdíly v daných parametrech oproti průměru za Českou republiku. Vybrané interpretace jsou záměrně voleny tak, aby naznačily oblasti, kterým by bylo vhodné se v krajském DZ v následujícím období věnovat.

Ve školním roce 2021/2022 byly některé položky nahrazeny jinými údaji, a tedy je lze obtížně porovnávat s předchozími lety.

Pro Moravskoslezský kraj byly identifikovány tyto ukazatele:

Absence

- Ve školním roce 2021/22 druhý nejvyšší průměrný počet zameškaných hodin i průměrný počet neomluvených hodin na žáka ZŠ.
- Ve školním roce 2021/22 nejvyšší průměrný počet zameškaných hodin a druhý nejvyšší průměrný počet neomluvených hodin na žáka SŠ, jedná se dlouhodobý problém.

Vysoká míra absencí ve výuce zvyšuje riziko školní neúspěšnosti žáků a následně i předčasných odchodů ze vzdělávání. Na úrovni školy je žádoucí nastavit vhodné mechanismy pro včasnou identifikaci a efektivní řešení tohoto problému včetně zlepšení komunikace mezi učiteli a rodiči. Zároveň je nutné odhalit příčiny absencí a dle toho individualizovat pomoc žákům.

Výsledky vzdělávání

- Ve školním roce 2019/20 třetí nejvyšší podíl žáků 5. tříd v nejnižší úrovni výsledků v testech z matematiky a českého jazyka.

V České republice jsou výsledky žáků tradičně ovlivněny zejména rodinným zázemím, což se odráží v krajských rozdílech v úspěšnosti v testech nejen z matematiky. Negativa daná například nižším socioekonomickým statusem žáka, horším třídním či školním klimatem ovšem dokáže překonat dostatečné sebevědomí žáků, které je zapotřebí podporovat v žácích napříč ročníky a stupni vzdělávání.

Úvodní slovo

Krajské úřady stojí před důležitým úkolem, kterým je zpracování dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji na období 2024–2028 (dále jen „dlouhodobý záměr“). Dlouhodobý záměr je významným nástrojem řízení vzdělávací soustavy v kraji, navazuje a pro specifické podmínky a potřeby regionu rozpracovává Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2023–2027.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo analyticko-datový podklad určený především zpracovatelům dlouhodobých záměrů. Současně tento materiál poukazuje na specifika kraje, upozorňuje na některé silné a slabé stránky vzdělávání v kraji a oblasti se vzděláváním související (socioekonomická situace v kraji, nezaměstnanost absolventů, ...) a může tak být velmi důležitým podkladem či inspirací pro další diskuze a návrhy opatření pro zvyšování kvality vzdělávání, a to nejen na krajské úrovni.

V analytické zprávě čtenář najde nejenom velké množství indikátorů vzdělávací soustavy zobrazených v mapách, kdy intenzita jevu je zobrazena za kraj, popřípadě za okres, ale také celou řadu doprovodných analýz, které se rozdílné hodnoty napříč okresy pokouší vysvětlit. Cílem není jen popis prezentovaných jevů, ale i snaha o vysvětlení, s jakými faktory sledované jevy souvisí či mohou souviset. Grafy pak porovnávají z důvodu přehlednosti daný kraj a kraje s nejvyšší a nejnižší hodnotou.

Upozornění

Indikátory jsou ve zprávě tzv. agregované za vyšší územní celek. Výsledky je třeba interpretovat na dané úrovni (kraje a okresy), nedají se tak srovnávat s osobní zkušeností, která může být pro každého čtenáře jedinečná. Důležité je si uvědomit, že pouhá existence korelace mezi dvěma proměnnými nestačí pro závěr, že mezi nimi existuje příčinný vztah. Korelace pouze ukazuje, že dvě proměnné se pohybují současně, ale nevypovídá o tom, zda jedna proměnná skutečně způsobuje změnu ve druhé proměnné. Pokud je ve zprávě uveden příčinný vztah, je podepřen dalšími studii na rozdílných datových zdrojích (mezinárodní šetření žáků) s rozdílnou metodologií (kvalitativní studie, experimenty). Rozdíly mezi jednotlivými indikátory v krajích nemusí být statisticky významné na standardní hladině spolehlivosti 95 % (rozdíly mezi kraji mohou být způsobeny náhodně). Věcnou významnost je nutné vždy posoudit individuálně v kontextu daného kraje.

Zpráva je rozdělena do několika na sebe logicky navazujících kapitol.

Kapitola A se zabývá předškolním vzděláváním, které trápí zejména nedostatek kvalifikovaných učitelů a nedostatek kapacit. V hůře rozvinutých regionech pak trápí tento stupeň vzdělávání nižší participace dětí na předškolním vzdělávání. Jedná se o velký problém, protože mezinárodní studie ukazují, že délka předškolního vzdělávání má přímý vliv na lepší výsledky žáků ve vzdělávání.

Kapitola B rozebírá vzdělávání na základních školách. Věnuje se zejména výsledkům žáků v českém jazyce, matematice a cizím jazyku, které porovnává v čase. Vyhodnocovat výsledky za celou ČR není v tomto případě vhodné, jelikož se kraje, a dokonce i jednotlivé regiony v rámci krajů, mezi sebou liší. Zatímco v některých částech republiky můžeme vidět zlepšování výsledků žáků, v jiných regionech dochází ke zhoršování. Zhoršování můžeme nejvíce pozorovat v pohraničních oblastech republiky a periferiích krajů. Další část kapitoly analyzuje aprobovanost výuky a kvalifikaci vyučujících zejména na základním stupni vzdělávání. Některé regiony se totiž dlouhodobě potýkají s nedostatkem kvalifikovaných a aprobovaných pedagogů. Jedná se ale o dvě odlišné příčiny. Kvalifikovaní učitelé chybí ve strukturálně postižených oblastech Karlovarského a Ústeckého kraje a současně naopak v

ekonomicky silných okresech, kde je příliv nového obyvatelstva, jako jsou oblasti Středočeského kraje, v okolí hlavního města Prahy a okolí Plzně.

Kapitola C se věnuje středním školám a zaměřuje se na počty přijímaných studentů do různých typů středního vzdělávání a jejich uplatnitelností na trhu práce. Obecně platí, že nejvyšší nezaměstnanost vykazují absolventi učňovských oborů bez maturity, nejmenší nezaměstnanost pak absolventi gymnázií a středních škol s maturitou, což je dáno tím, že většina těchto absolventů pokračuje do terciárního stupně vzdělávání. Dále se kapitola zabývá spoluprací mezi SŠ a zaměstnavateli a podporou odborného vzdělávání na SŠ. Kapitola je důležitá také z hlediska nabídky absolventů v daném kraji. Ta se totiž ne vždy setkává s poptávkou zaměstnavatelů a strukturou ekonomiky v kraji.

Kapitola D se soustředí na zmapování míry podpory a rozvoje pedagogů a leaderů škol. Tato část analýzy věnuje prostor průzkumu dalšího vzdělávání pedagogů a překážkám, kterým MŠ, ZŠ a SŠ v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků čelí. Obecně platí, že většina škol v ČR vytváří vzdělávací plány a plány osobního rozvoje pro své pedagogické zaměstnance a pravidelně tyto plány aktualizuje. V účinnější implementaci těchto plánů jim ale brání zejména nedostatečná pracovní síla, která by mohla zajistit suplování za chybějícího učitele, nedostatečné finanční zdroje pro účast na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí) a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na dalším vzdělávání. Kapitola se také částečně věnuje problematice mladých a nastupujících učitelů, kterých není v ČR dostatek, kvůli čemuž do budoucna hrozí zhoršení nedostatku pedagogických pracovníků a rozebírá možné příčiny tohoto stavu.

Kapitola E se zaměřuje na rovný přístup a efektivní podporu pro všechny žáky bez rozdílu. Obsahuje mapy a grafy vyobrazující počty úvazků dalších zaměstnanců škol (na 10 tisíc žáků), jako jsou například psychologové, speciální pedagogové, nepedagogičtí pracovníci a asistenti pedagoga. Tito zaměstnanci jsou totiž důležití pro hladký chod školy a pro podporu rozvoje a vzdělávání dětí. Počty těchto zaměstnanců se mezi kraji liší a často nejsou dostačující. Pro zajištění rovnosti je proto nutné se tímto problémem zabývat.

Kapitola F popisuje stav prevence a ústavní výchovné péče představující důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Zabývá se počty žáků ve speciálních třídách na úrovni ZŠ a SŠ a počty žáků s lehkým mentálním postižením na ZŠ.

Kapitola G se obecně zabývá budováním funkčního systému podpory, který přispěje ke zvýšení kvality vzdělávání, lepší spolupráci, zefektivnění řízení škol a školské soustavy. Tato kapitola obsahuje dílčí zjištění z výzkumu realizovaného přes TA ČR s názvem „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Kapitola H se věnuje aktivitám SŠ v oblasti celoživotního vzdělávání, vnímání důležitosti těchto aktivit, překážek a vhodných opatření. Závěry jsou dostupné pro jednotlivé typy škol. Školy v rámci rozvoje celoživotního vzdělávání nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů. Vyšší podíl škol organizuje odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a zájmové vzdělání pro veřejnost. U překážek školy nejčastěji naráží na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání. Největší zájem školy projevíly v podpoře přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání.

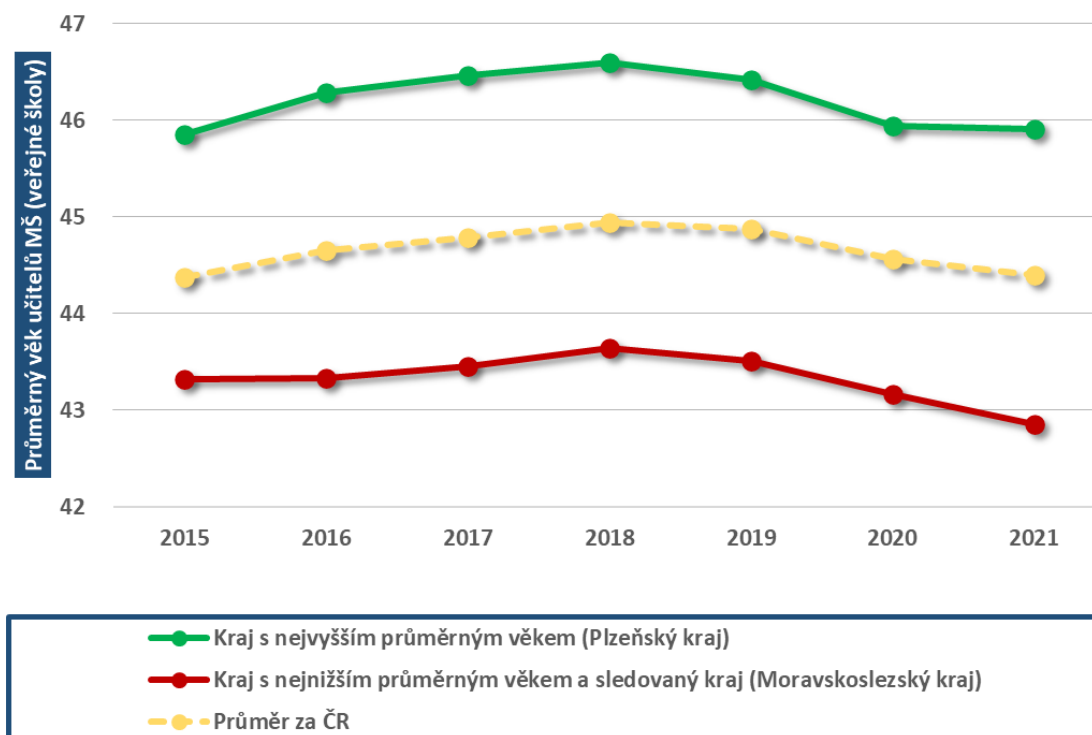
Kapitola I s názvem Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení se zabývá předpovědí vývoje počtu dětí nastupujících na MŠ, ZŠ a SŠ. Tato poslední kapitola pak řeší strukturu zaměstnanosti v daném kraji s využitím kódů CZ-ISCO, CZ-NACE, CZ-ISCE a CZ-ISCED. Hodnoty za kraj jsou v každé z kategorií srovnávány s průměrnými podíly v celé ČR.

A. Kvalitní a dostupné předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání (PV) hraje významnou roli v celoživotním vzdělávacím procesu dítěte. Mezinárodní studie (viz např. Sekundární analýza PIRLS 2016, Sekundární analýza TIMSS 2019 – obě publikovány ČŠI) dokazují, že dítě zapojené do PV po dobu alespoň 2–3 let dosahuje lepších výsledků v testech než žáci, kteří do PV zapojeni nebyli. Studie zároveň přicházejí se závěrem, že intervence v předškolním věku dítěte je neefektivnější i z hlediska finančního, jelikož efekt PV se s roky multiplikuje (Heckman, 2006). To znamená, že dítě, které navštěvovalo mateřskou školu, má posléze lepší výsledky na základní škole, což vede k lepším výsledkům v dalším vzdělávání žáka, což nakonec vyústí ve větší pravděpodobnost, že si žák najde práci s vyšším výdělkem. Tento fakt je důležitý zejména pro sociálně znevýhodněné děti, jelikož jim PV může napomoci k úspěšnějšímu zahájení povinné školní docházky (Borghans et al., 2008; PAQ, 2021). Je proto důležité na mateřské školy (MŠ) nahlížet jako na instituci primárně vzdělávací. Mnozí totiž vliv PV opomíjejí a mateřské školy vnímají spíše jako instituci, která má za úkol hlídat děti pracujících rodičů.

Průměrný věk učitelů v mateřských školách se pohybuje dle grafu 1 mezi 42–47 lety. Nejvyšší průměrný věk učitelů lze pozorovat v kraji Plzeňském, naopak nejnižší v kraji Moravskoslezském. Sledování věku učitelů je podstatné, jelikož v rámci EU existují obavy ze stárnoucí populace učitelů, což by v budoucnu mohlo způsobit nedostatek zaměstnanců v učitelské profesi (Evropská komise, 2012). V Moravskoslezském kraji je nejnižší průměrný věk učitelů v MŠ ze všech krajů ČR. Učitelé MŠ mají v průměru 43 let a jejich věk v Moravskoslezském kraji od roku 2018 klesá. Rozdíly ale nejsou mezi kraji příliš velké, v Plzeňském kraji, kde pozorujeme nejvyšší průměrný věk učitelů MŠ, mají učitelé průměrně 46 let, což je pouze o 3 roky více.

Graf 1 | Průměrný věk učitelů ve veřejných mateřských školách dle krajů v letech 2015–2021

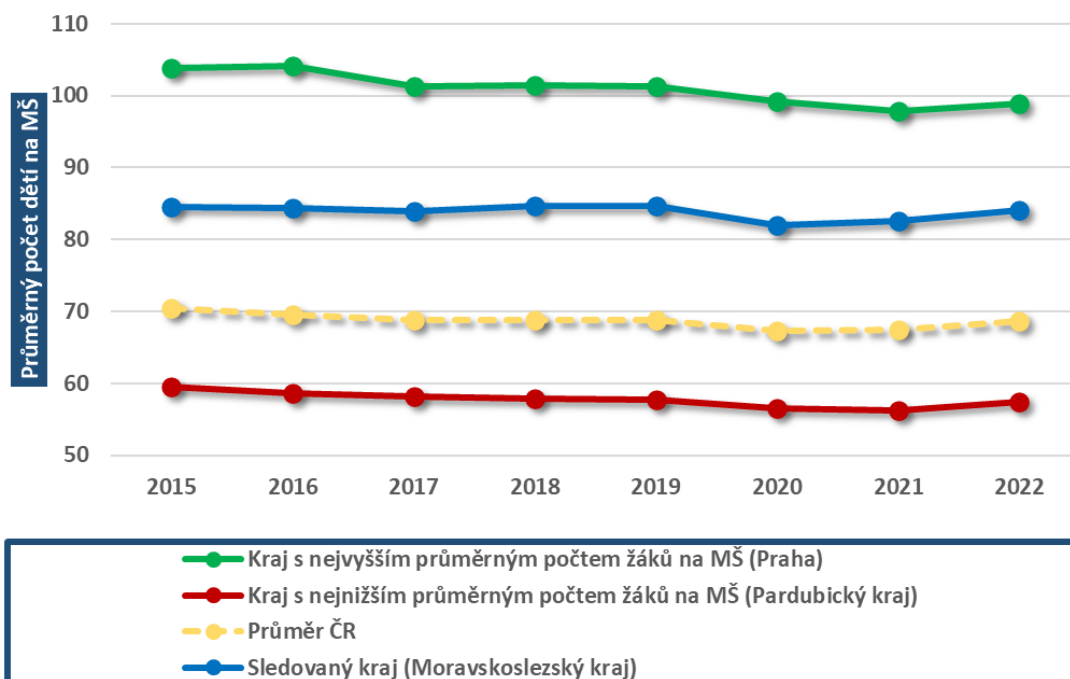
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Průměrný počet dětí na jednu mateřskou školu je značně vyšší v Praze a kraji Středočeském. Jelikož je obecně v Praze a Středočeském kraji více nově přistěhovalých obyvatel, je i průměrný počet dětí na

jednu mateřskou školu vyšší. Konkrétně v kraji Moravskoslezském je průměrný počet dětí na jednu mateřskou školu vyšší, než je republikový průměr, a to asi o 15 dětí. Graf 3 následně ukazuje podíl dětí v MŠ, který je v Moravskoslezském kraji odpovídá průměrným hodnotám, od kterých se odchyluje až v roce 2021.

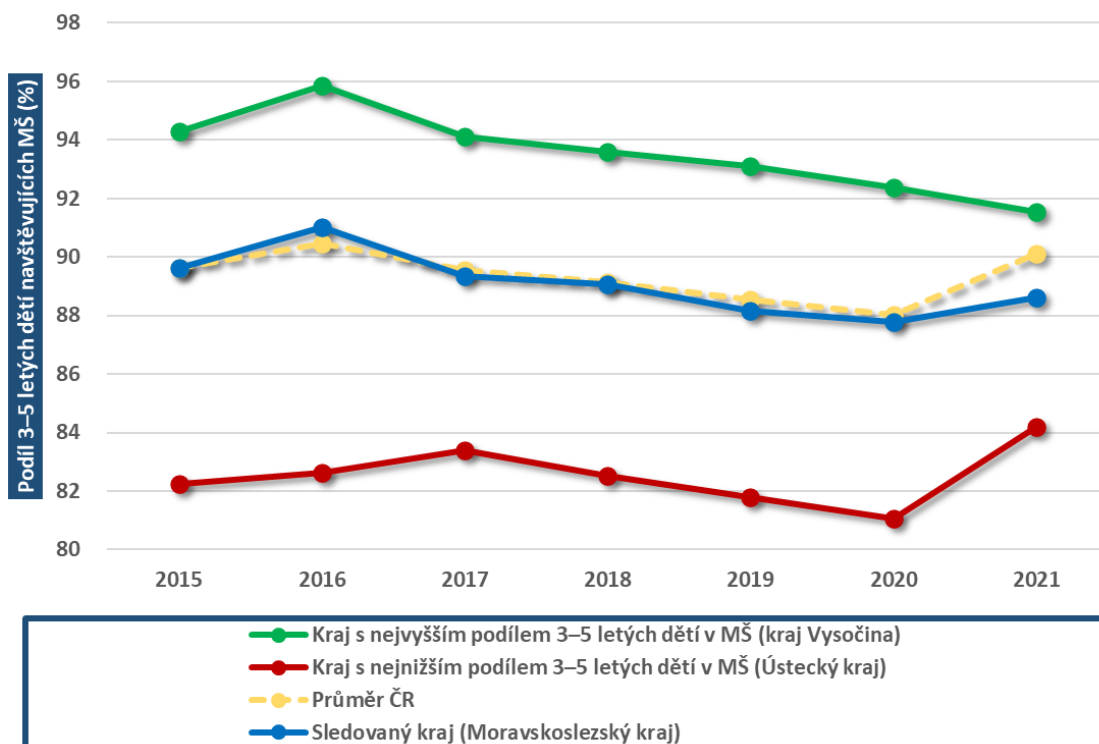
Graf 2 | Průměrný počet dětí na jednu mateřskou školu v daném kraji v letech 2015–2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT; vlastní výpočet

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Graf 3 | Podíl dětí ve věku 3–5 let navštěvujících MŠ v daném kraji a roce ve vztahu k celkovému počtu dětí ve věku 3–5 let v daném kraji a roce

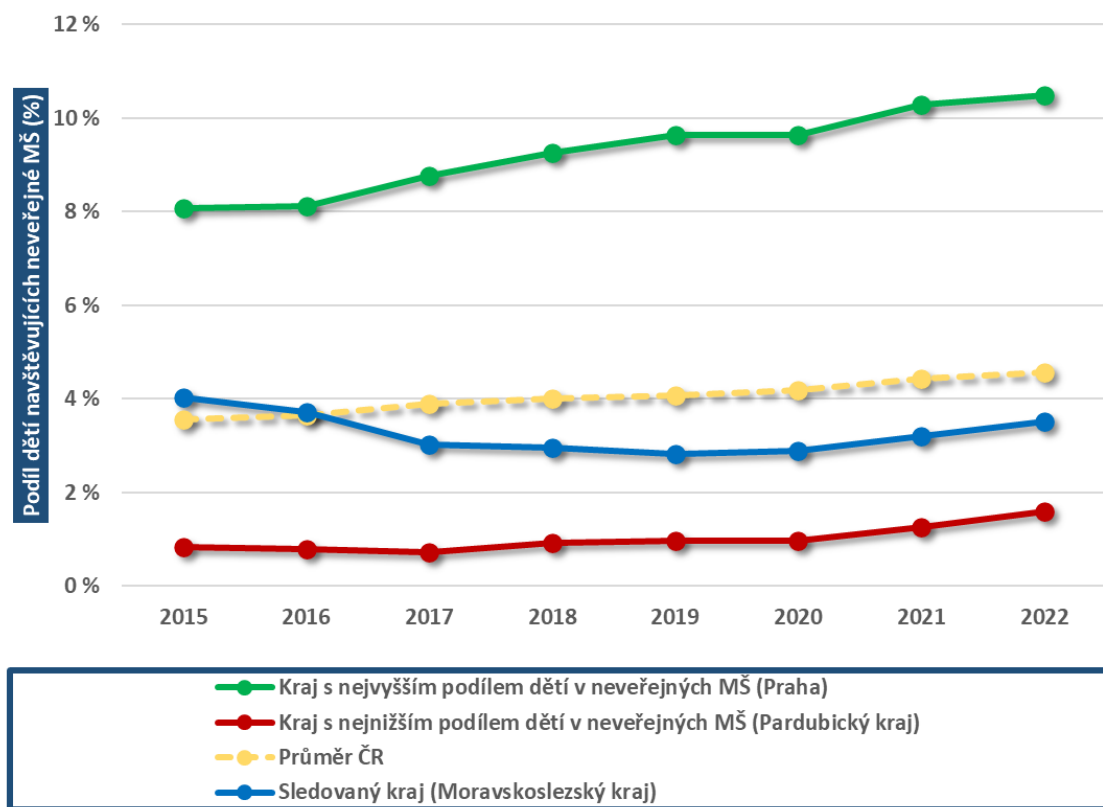

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT; vlastní výpočet

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

O něco nižší, než je průměr ČR, je podíl dětí v Moravskoslezském kraji v neveřejných MŠ. Rozdíl oproti průměru ČR je ale pouze 1 p. b.

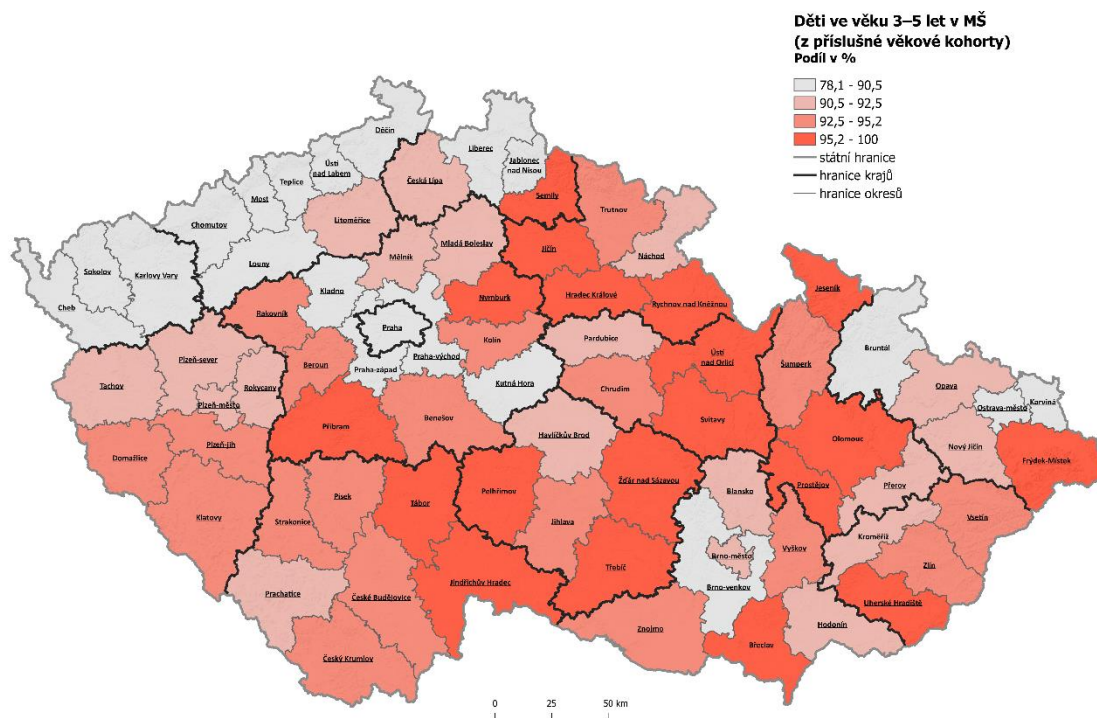
Graf 4 | Podíl dětí vzdělávajících se v neveřejných MŠ vzhledem k celkovému počtu dětí v MŠ v daném kraji v letech 2015–2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 1 vyobrazuje podíl dětí ve věku 3–5 let, které navštěvují mateřské školy. Z mapy je zřejmé, že PV se v Moravskoslezském kraji účastní rozdílný podíl dětí napříč okresy. V okrese Frýdek-Místek se účastní vysoký podíl dětí PV, v okresech Nový Jičín a Opava se účastní PV méně dětí a v okresech Karviná, Ostrava-město a Bruntál se PV účastní nejnižší podíl dětí. Děti, které nenavštěvují MŠ, jsou vystaveny riziku, že jejich neúčast na předškolním vzdělávání negativně ovlivní jejich budoucí úspěšnost v dalších stupních vzdělávání (Osakwe, 2009). Faktory, které v České republice vysvětlují rozdílnou míru účasti dětí v PV, jsou socioekonomické rozdíly mezi kraji, kdy děti, které jsou ze sociálně znevýhodněného prostředí, navštěvují MŠ v menší míře (České školství v mapách, 2022).

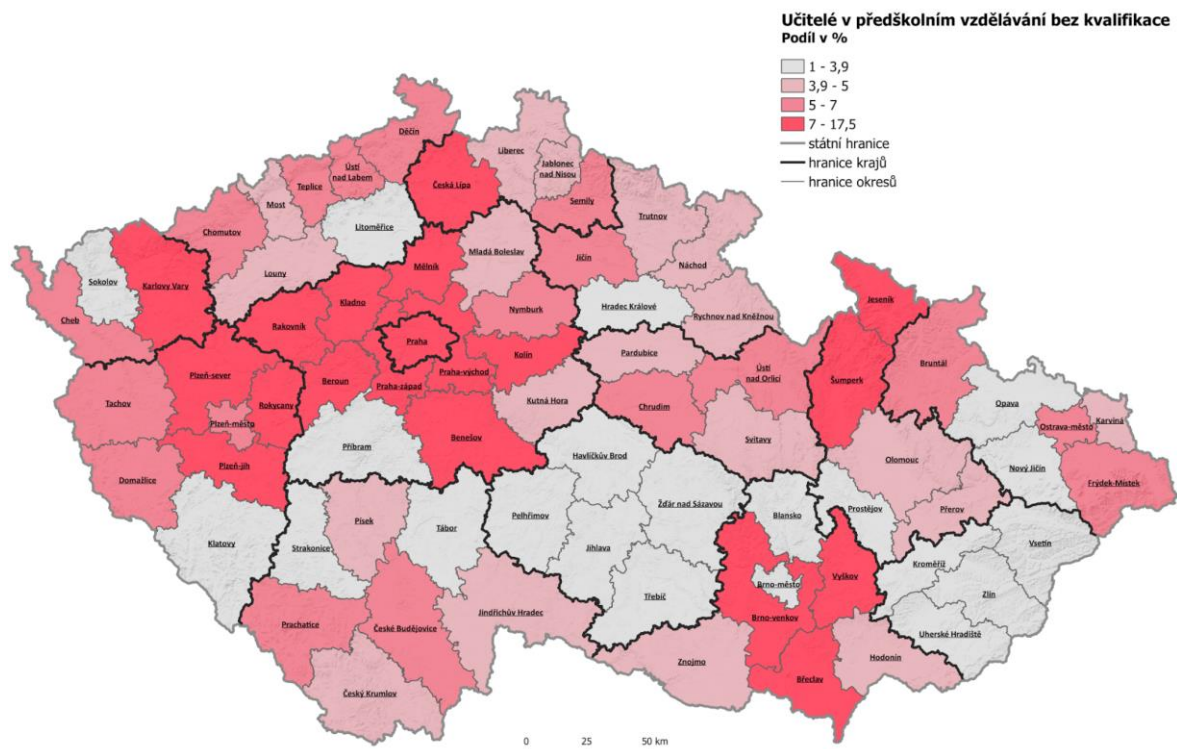
Mapa 1 | Podíl dětí ve věku 3–5 let v MŠ (z příslušné věkové kohorty)

Zdroj: České školství v datech, ČŠI. <https://www.vzdelavaniivdatech.cz/>

Mapa 2 níže ukazuje data o učitelích bez potřebné kvalifikace v předškolním vzdělávání (PV). Vysoké podíly učitelů bez kvalifikace, a to 7,5–17,5 %, zaznamenáváme zejména v některých okresech Středočeského kraje, Plzeňského kraje a Jihomoravského kraje. Ve sledovaném Moravskoslezském kraji se mezi sebou okresy značně liší. Zatímco Opava a Nový Jičín mají nejméně nekvalifikovaných učitelů, v okrese Karviná je již podíl nekvalifikovaných učitelů nižší. V okresech Bruntál, Ostrava-město a Frýdek-Místek je naopak nekvalifikovaných učitelů více.

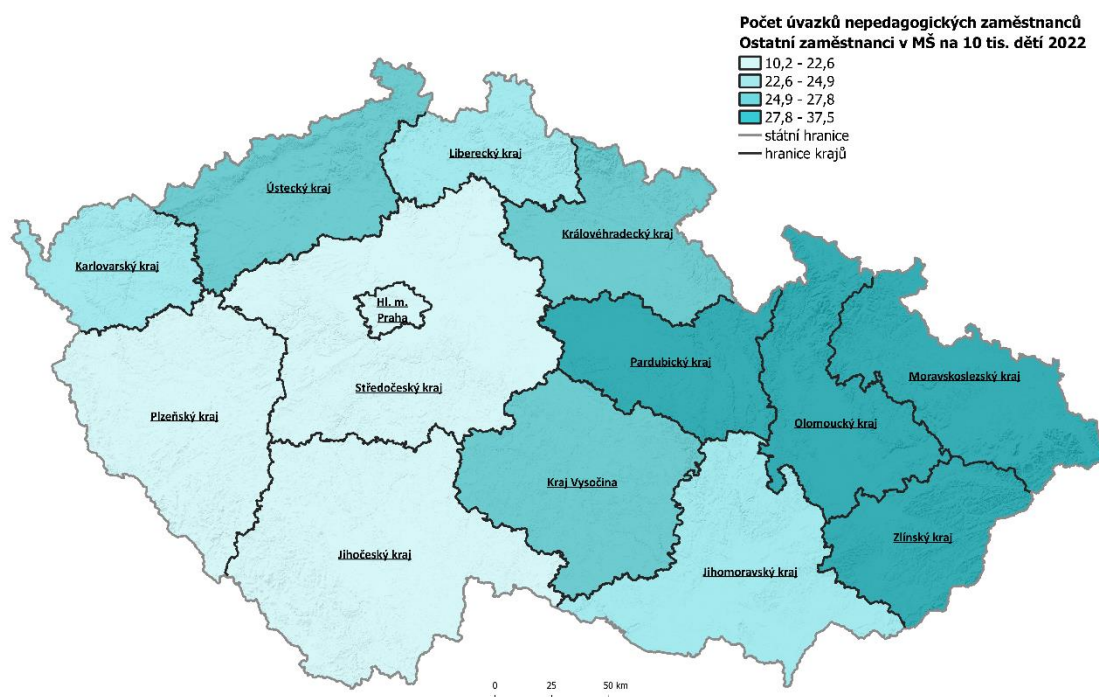
Mapa 2 | Učitelé v předškolním vzdělávání bez kvalifikace

Zdroj: České školství v datech, ČŠI. <https://www.vzdelavaniivdatech.cz/>

Mapa 3 zobrazuje kraje s největším počtem úvazků nepedagogických pracovníků v mateřských školách. Těmito kraji jsou kraj Moravskoslezský, Olomoucký, Zlínský a Pardubický. Naopak nejmenší počet úvazků těchto zaměstnanců lze pozorovat v Praze, Středočeském kraji, Jihočeském kraji a Plzeňském kraji. V kraji Moravskoslezském je nejvíce nepedagogických zaměstnanců společně s krajem Olomouckým, Zlínským a Pardubickým.

Mapa 3 | Počet úvazků nepedagogických zaměstnanců v MŠ (na 10 tis. dětí 2022)

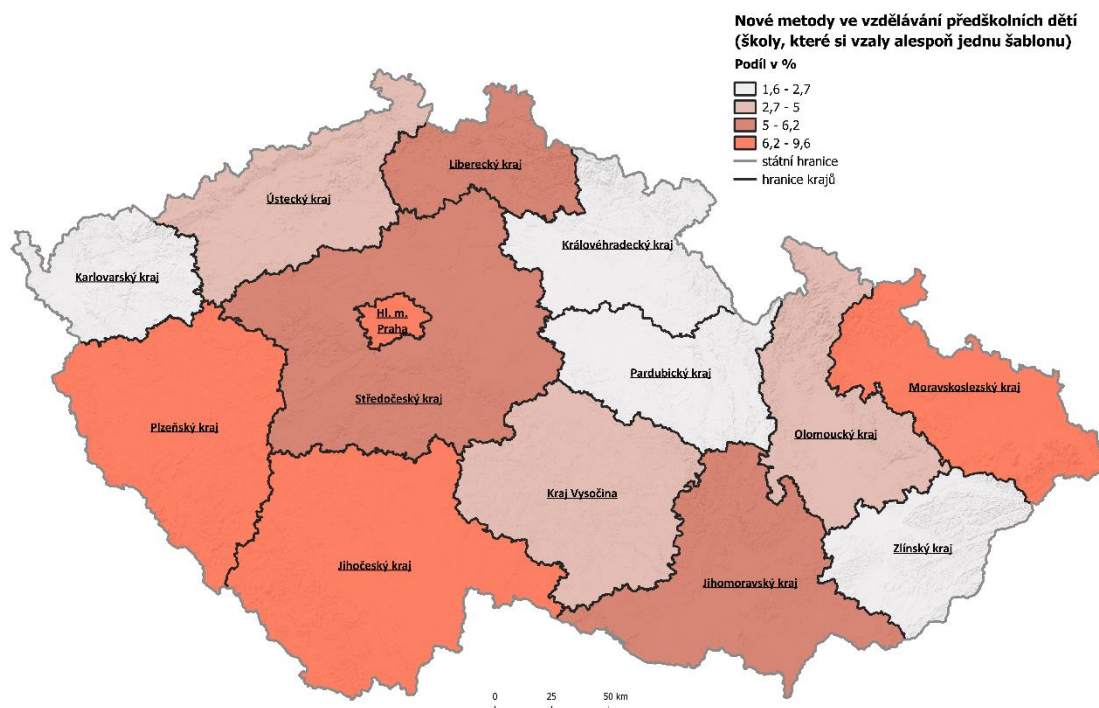
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

A.1 Nové metody ve vzdělávání předškolních dětí

Následující sada map se zabývá využíváním nových metod ve vzdělávání předškolních dětí v různých oblastech výuky (cizí jazyk, čtenářská gramotnost, ICT, matematická gramotnost, osobnostně sociální rozvoj a polytechnické vzdělávání)¹. Obecně platí, že MŠ si nejvíce osvojily nové metody v oblasti čtenářské gramotnosti, matematické gramotnosti a polytechnického vzdělávání. První mapa 4 ukazuje, že MŠ, které si vybraly alespoň jednu novou metodu vzdělávání, se nejvíce nacházejí v Praze, Moravskoslezském kraji, Jihočeském kraji a kraji Plzeňském. Následující mapy se již věnují jednotlivým šablonám a vykreslují detailnější realitu, která naznačuje, že v rozdílných oblastech výuky se kraje mezi sebou liší a i jeden kraj může využívat rozdílné šablony v různé míře. Například novou metodu ve vzdělávání cizích jazyků využívá nejmenší podíl MŠ právě v Praze či kraji Plzeňském. Nové metody čtenářské gramotnosti ale v těchto dvou zmíněných regionech využívá již největší podíl MŠ. V Moravskoslezském kraji si MŠ vybírají všechny zmíněné šablony v nadprůměrně vyšší míře oproti ostatním krajům ČR.

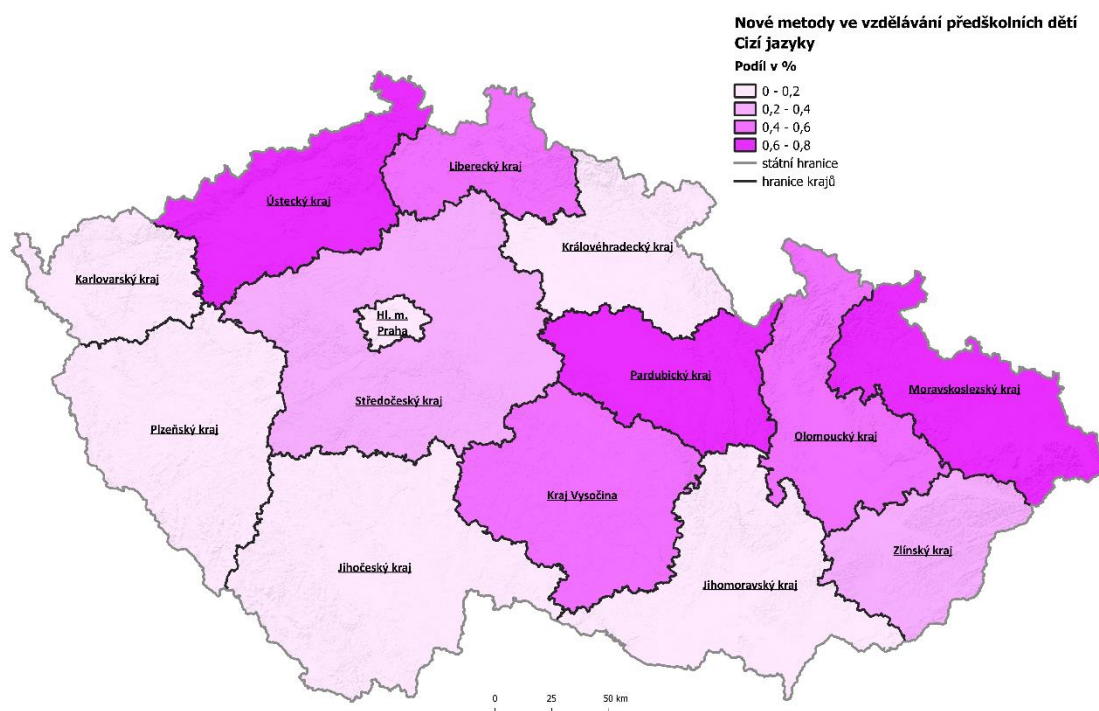
¹ Šablony 2.1/9–9h

Mapa 4 | Nové metody v PV – školy, které si vzaly alespoň jednu šablonu

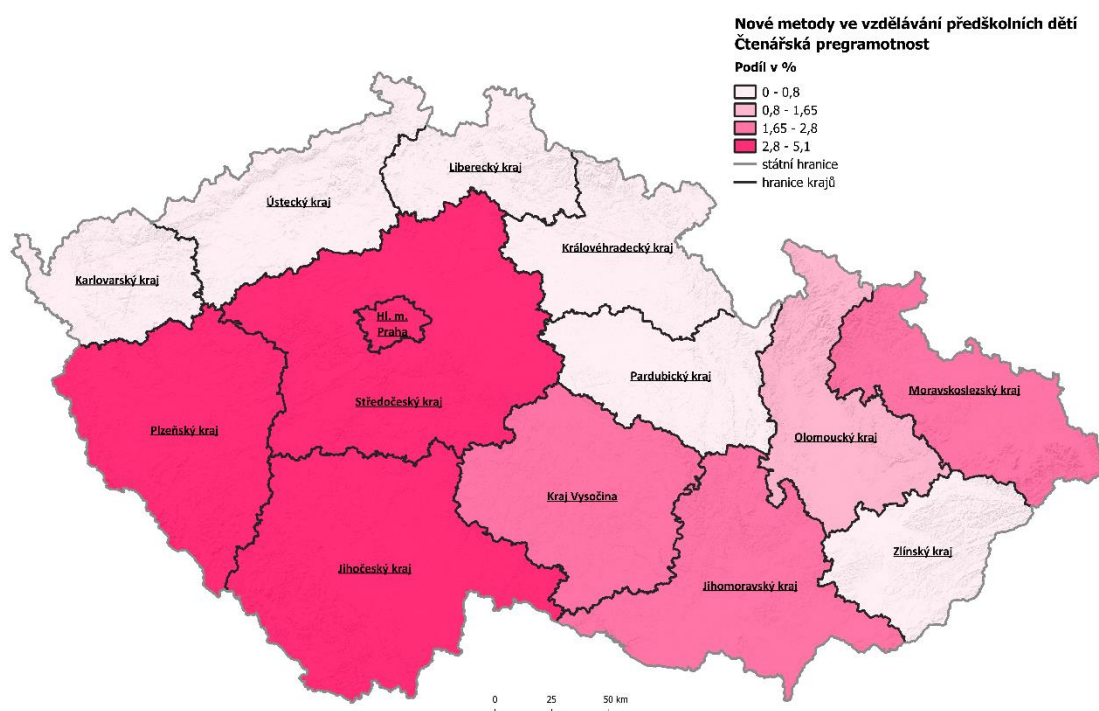
Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 5 | Nové metody v PV – cizí jazyky

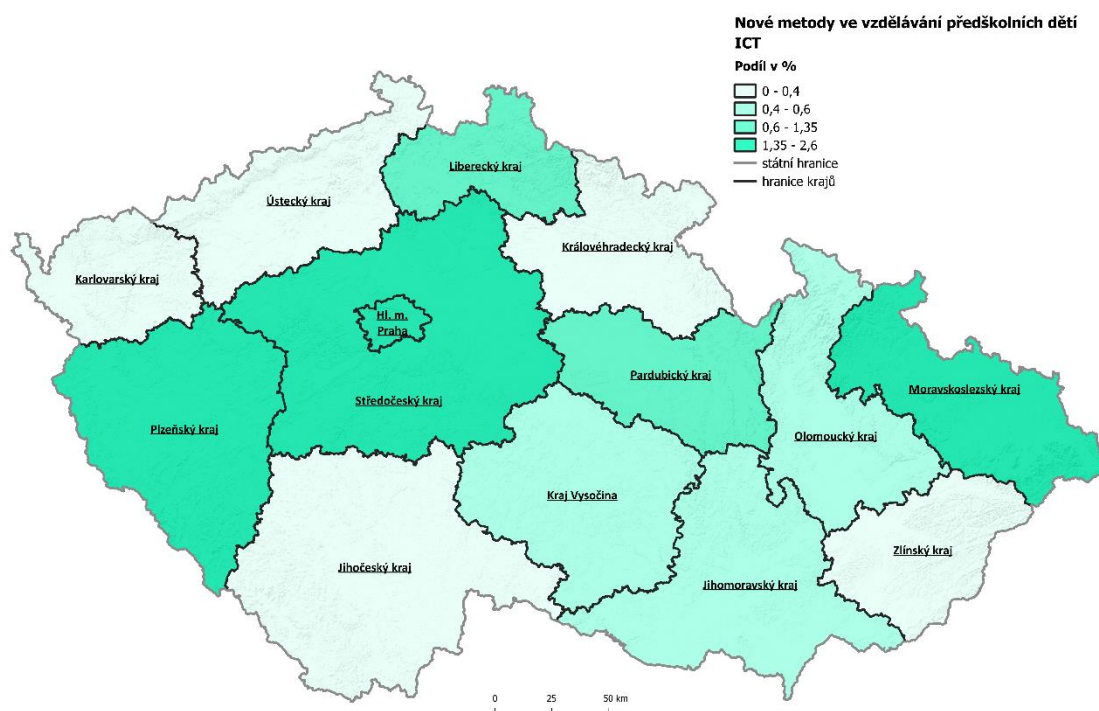
Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 6 | Nové metody v PV – čtenářská pregramotnost

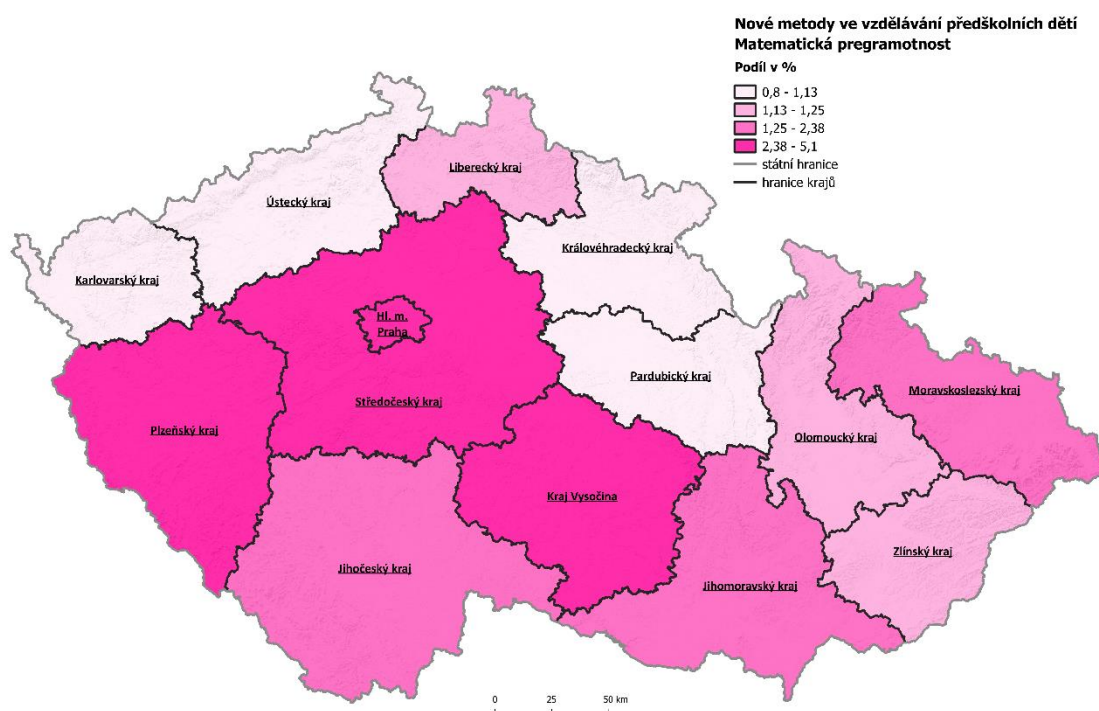
Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 7 | Nové metody v PV – ICT

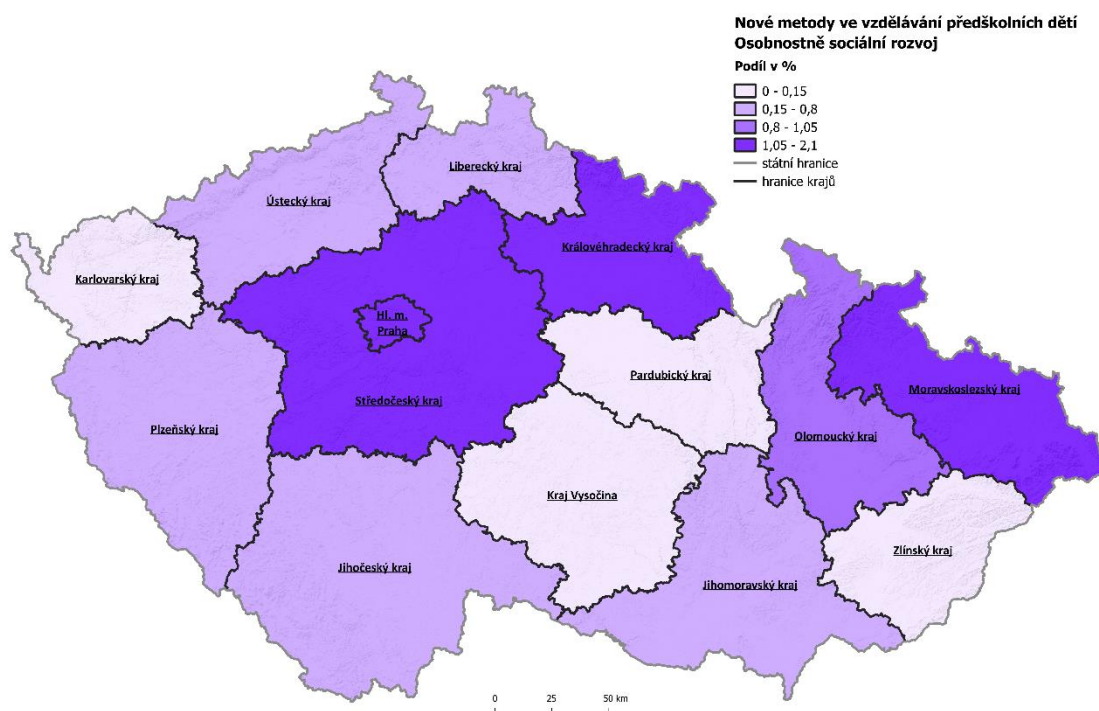
Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 8 | Nové metody v PV – matematická pregramotnost

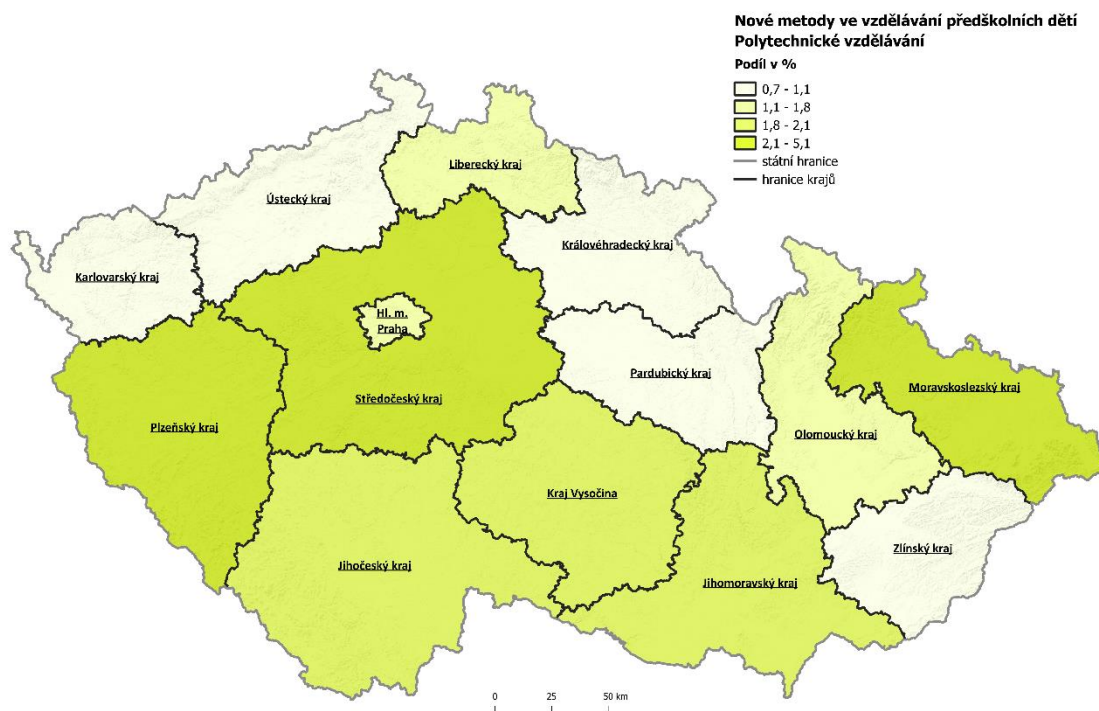
Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 9 | Nové metody v PV – osobnostně sociální rozvoj

Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 10 | Nové metody v PV – polytechnické vzdělávání

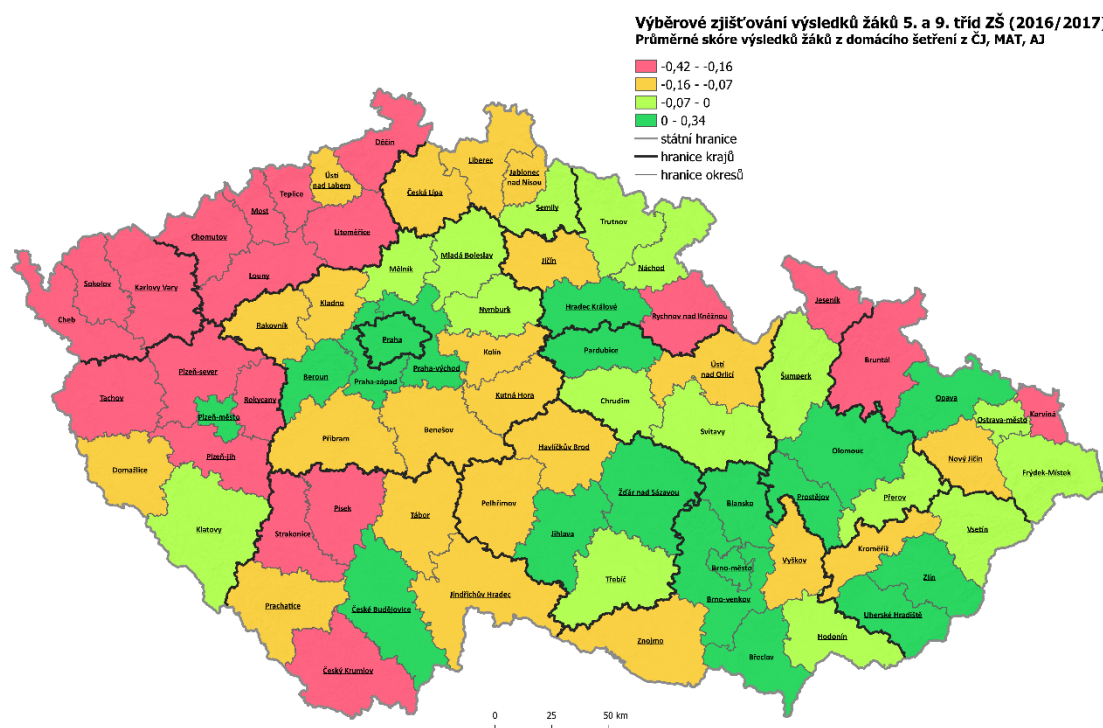
Zdroj: Šablony OP VVV

B. Moderní základní vzdělávání pro 21. století

Základní stupeň vzdělávání čelí několika výzvám. Všeobecně známý fenomén je přílišná závislost výsledků žáků na jejich rodinném zázemí, respektive socioekonomickém statusu (SES a přidružených indikátorů). Nejvíce negativním efektem se vyznačují problémy spojené s chudobou a bydlením, jako jsou například časté stěhování a exekuce (PAQ, 2021). Nejen rozdílná míra regionálního rozvoje souvisí s výsledky žáků. Klíčovým faktorem je nedostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů v některých krajích. S nedostatkem učitelů se totiž nepotýkají jen strukturálně postižené regiony, ale i bohaté regiony Plzeňského a Středočeského kraje a především hlavní město Praha. Naopak některé chudší regiony mají vysokou míru aprobovanosti a kvalifikovanosti učitelů, což se týká Moravskoslezského kraje, který má šanci se vyrovnat bohatším regionům, kde učitelé chybí.

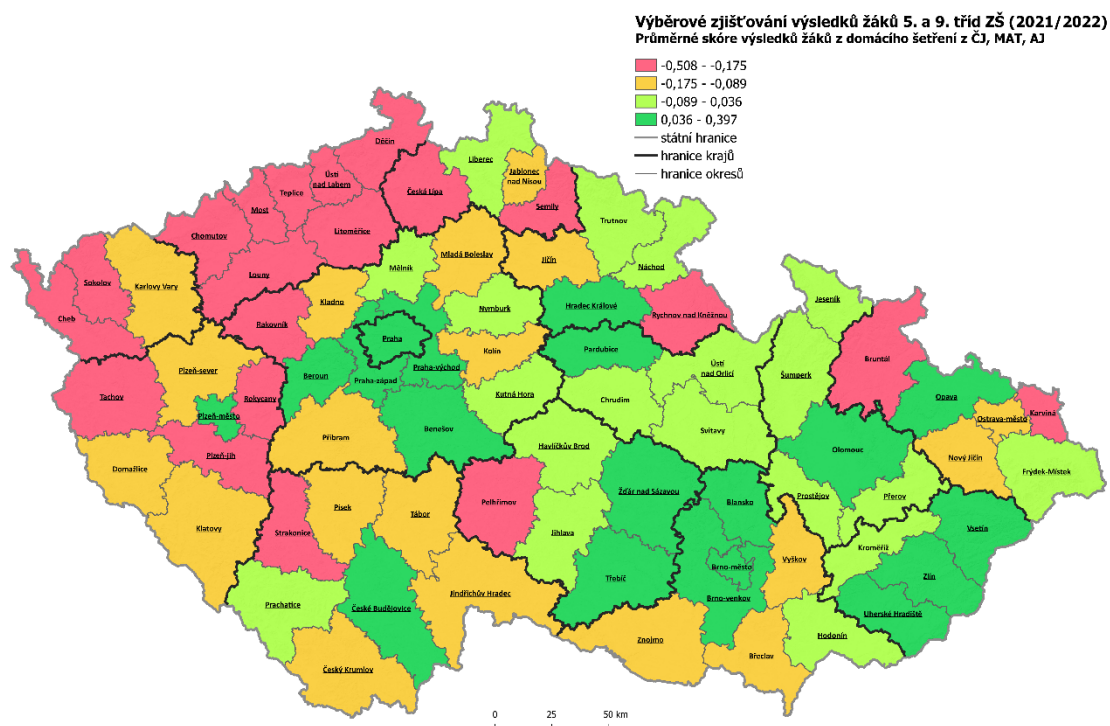
Hned následující dvě mapy porovnávají výsledky žáků v testech českého jazyka, anglického jazyka a matematiky v čase. Data zobrazená v mapě 11 byla sbírána ve školním roce 2016/2017, druhá mapa vyobrazuje výsledky žáků za školní rok 2021/2022. Porovnáme-li tyto dvě mapy, vidíme, že jejich barevné rozložení je téměř totožné. Nejnižších výsledků dosahují žáci v obou mapách v krajích Ústeckém a Karlovarském společně s periferiemi kraje Plzeňského, Jihočeského a Moravskoslezského.

Mapa 11 | Výsledky žáků 5. a 9. tříd ZŠ z českého jazyka, matematiky a anglického jazyka (domácí šetření ČŠI) školní rok 2016/2017

Zdroj: Data České školní inspekce <https://www.csicr.cz/getattachment/17f8e265-b04f-4459-a106-3aebcf735ca0/Vyberove-zjistovani-vysledku-zaku-na-urovni-5-a-9-rocniku-ZS-zaverecna-zprava.pdf>

Mapa 12 | Výsledky žáků 5. a 9. tříd ZŠ z českého jazyka, matematiky a anglického jazyka (ČŠI) ve školním roce 2021/2022

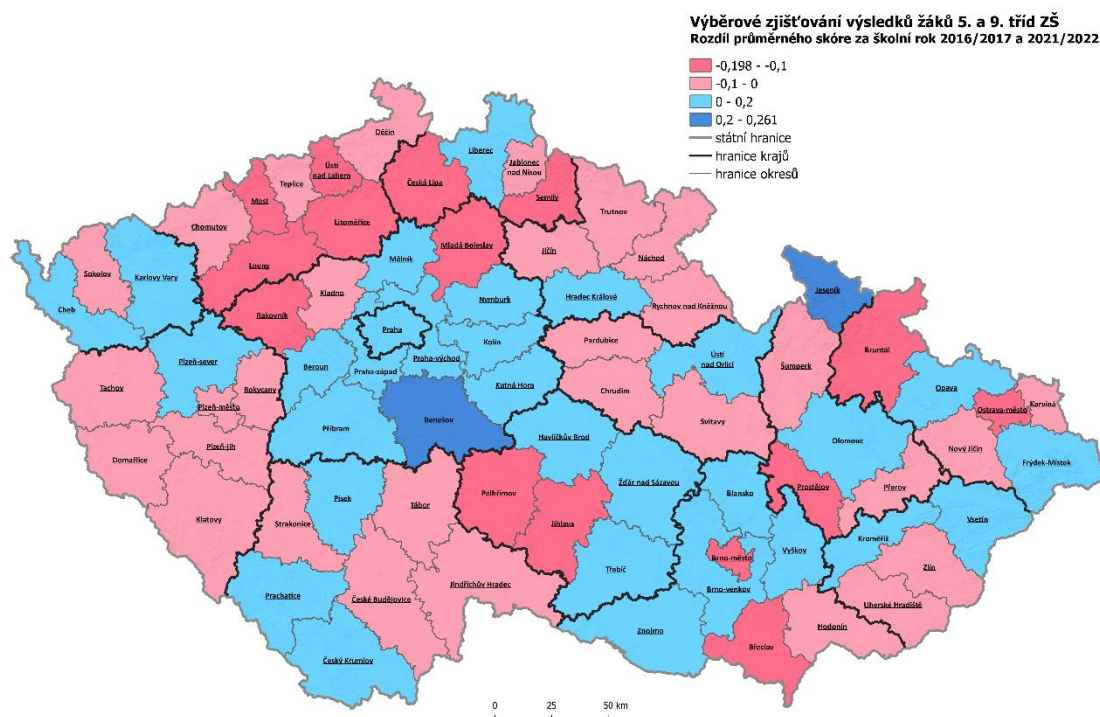

Zdroj: Data České školní inspekce,

https://csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_přilohy/Dokumenty/INFO_informacni_magazin_leden_2022.pdf

Jak si na tom okresy stojí v čase? Došlo u některých ke zlepšení, či naopak ke zhoršení výsledků? Mapa 13 vyobrazuje to, zda-li se situace v kraji v průběhu pěti až šesti let zlepšila, či zhoršila. Jedná se však o porovnání velmi hrubé, které může být u některých okresů zkresleno rozdílným počtem škol, zejména tam, kde je více škol pouze s prvním stupněm vzdělávání. Dalším úskalím je samotné měřítko, jedná se o tzv. agregované z-skóre výsledků jednotlivých žáků na úrovni okresu za daný školní rok šetření, které neměří absolutní zlepšení, či zhoršení, ale relativní zlepšení, či zhoršení vůči všem sledovaným okresům. Protože jsou však prostorové vzorce na agregované úrovni okresů v čase poměrně stabilní, i přes metodologická úskalí můžeme ve srovnání v čase zjistit zajímavé informace. Ve sledovaném Moravskoslezském kraji vidíme mírné zlepšení u okresů Opava a Frýdek-Místek, naopak mírné zhoršení bylo zaznamenáno v regionu Karviná a Nový Jičín. Největší pokles skóre mezi zjištěními byl v okresech Ostrava-město a Bruntál.

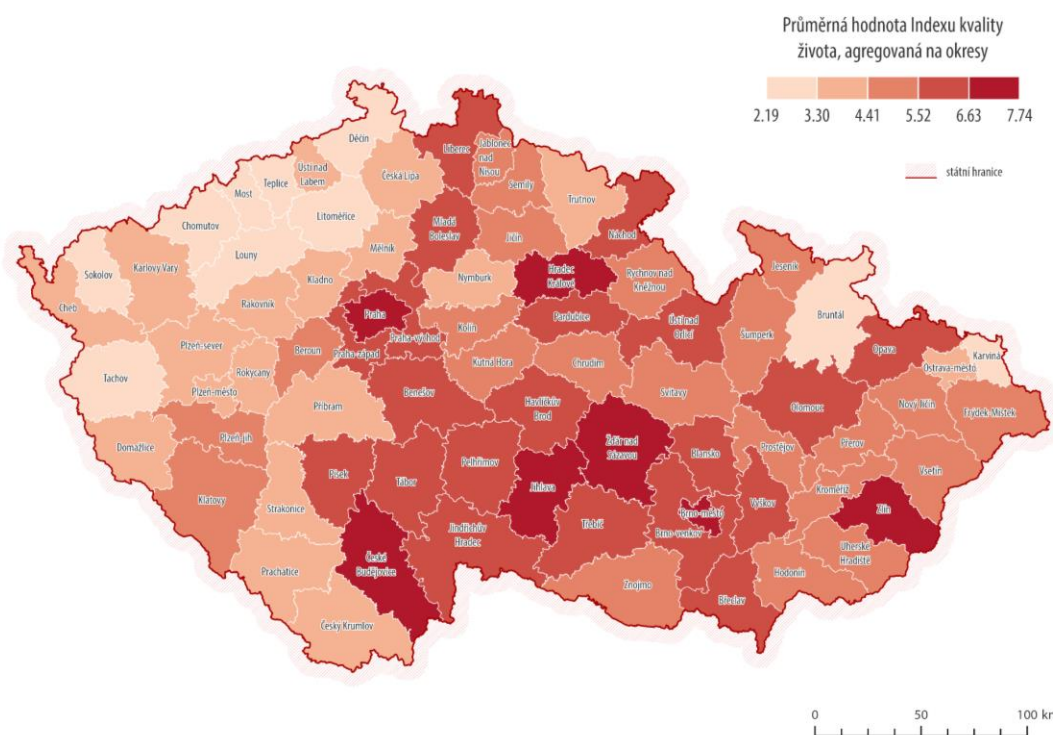
Mapa 13 | Rozdíl výsledků žáků 5. a 9. tříd ZŠ z českého jazyka, matematiky a anglického jazyka (ČŠI) mezi šetřeními za školní rok 2016/2017 a 2021/2022

Zdroj: Vlastní výpočet z dat ČŠI.

Výsledky žáků nejvíce souvisejí s jejich rodinným zázemím, proto i výsledky na úrovni okresů odrážejí kvalitu života a socioekonomický rozvoj regionů. Mapa níže ukazuje index kvality života v České republice (Murgaš & Klobučník, 2016), který vychází z dat Sčítání lidu, domů a bytů 2011 a socioekonomických proměnných jako nezaměstnanost, podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním, průměrná délka dožití, míra sebevražd, rozvodovost atd. Moravskoslezský kraj se opět vyznačuje rozdílnými hodnotami napříč okresy. Vyšší kvality života je indexem indikována v okrese Opava. Průměrné hodnoty indexu vidíme v okresech Frýdek-Místek a Nový Jičín. Nižší průměrné hodnoty indexu kvality života dosahuje Ostrava-město a zcela nejnižších hodnot Karviná a Bruntál.

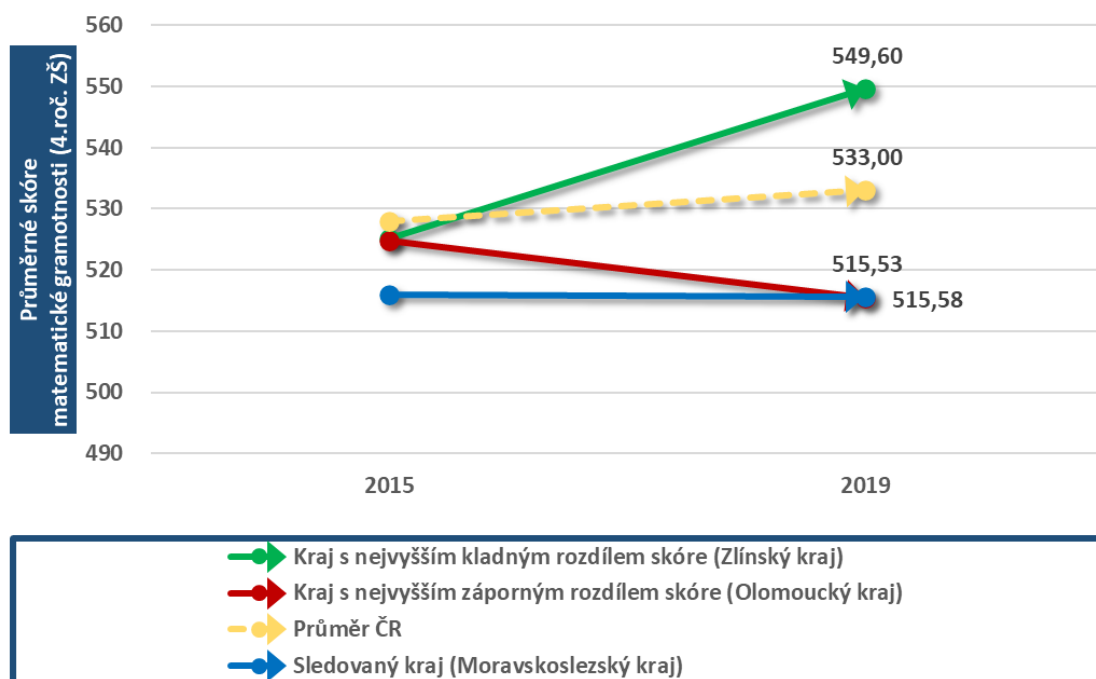
Mapa 14 | Index kvality života

Zdroj: Murgaš, F., Klobučník, M. *Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic. Applied Research Quality Life 11, 553–570 (2016).* <https://doi.org/10.1007/s11482-014-9381-8>.

Výsledky žáků z testu matematické gramotnosti TIMSS se v průběhu let mění. Platí, že republikový průměr se o pár bodů zlepšil. Avšak mezi šetřeními z roku 2015 a 2019 si žáci Moravskoslezského kraje v průměru skóre z testu nezvýšili. Jejich skóre tak zůstává poměrně výrazně za průměrem ČR. V ČR ale docházelo v některých krajích také k radikálnímu zlepšení výsledků žáků, které již statisticky významné jsou. Krajem, který si polepšil nejvíce je kraj Zlínský.

Graf 5 | Průměrné skóre z testu matematické gramotnosti šetření TIMSS v letech 2015 a 2019 (žáci 4. ročníku ZŠ)

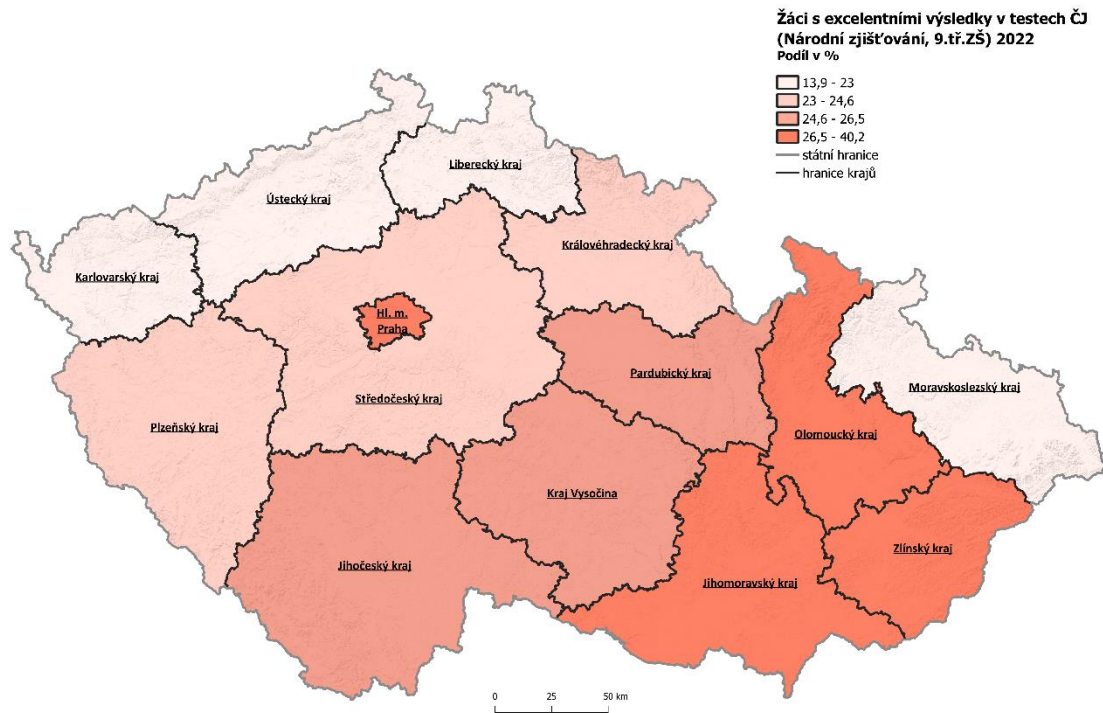

Zdroj: TIMSS 2015; 2019; Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

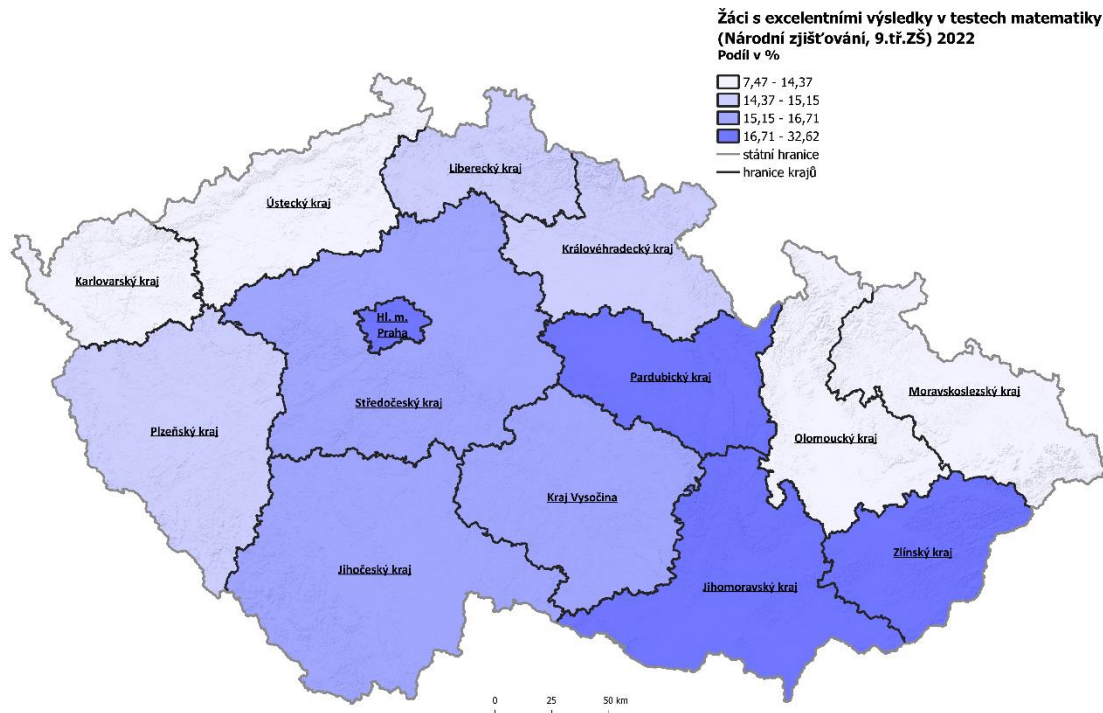
Situaci v krajích České republiky nemusí nutně vykreslovat pouze průměrný výsledek žáků z daných zjišťování, ale také podíl excelentních výsledků žáků v těchto krajích. Ve sledovaném Moravskoslezském kraji je podíl žáků s excelentními výsledky silně podprůměrný, a to jak v českém jazyce, tak v matematice. Následující grafy 6 a 7 ale značí, že by se tato situace v kraji mohla v budoucnu zlepšit. Žáků s excelentními výsledky z testu z matematické gramotnosti TIMSS totiž v kraji mezi lety prudce přibývalo. Avšak přibývalo také žáků s nedostatečnými výsledky, což značí na nerovnosti v rámci samotného Moravskoslezského kraje.

Mapa 15 | Žáci s excelentními výsledky v testech českého jazyka (Národní zjišťování, 9. třídy ZŠ) 2022

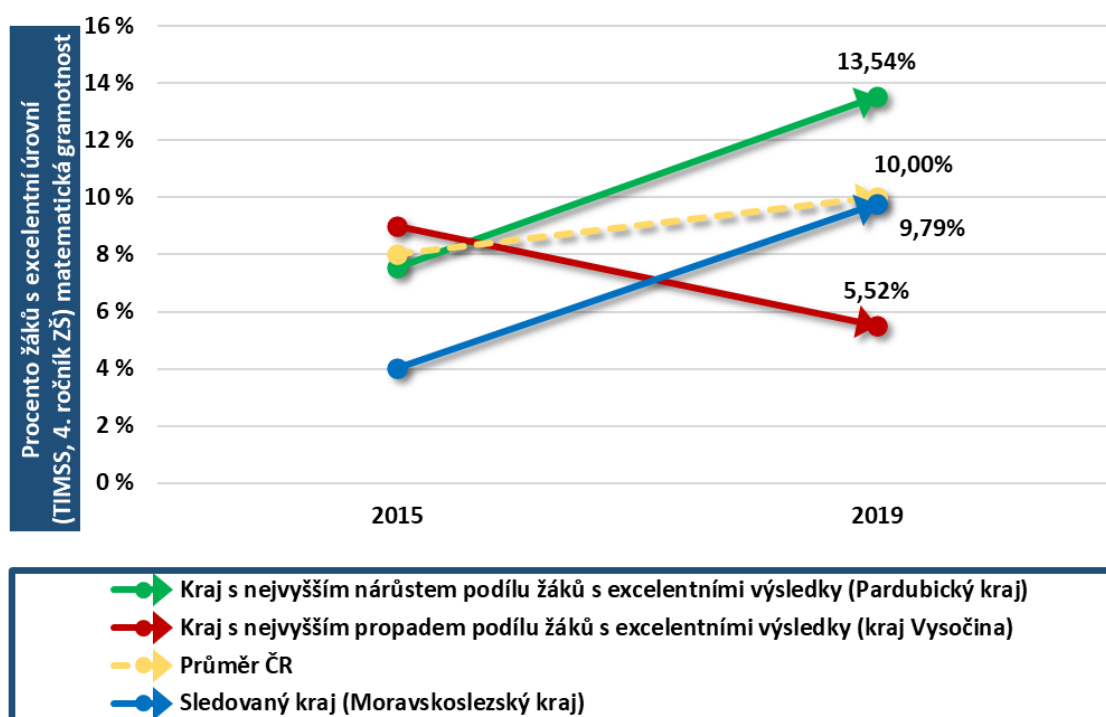
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 16 | Žáci s excelentními výsledky v testech matematiky (Národní zjišťování, 9. třídy ZŠ) 2022

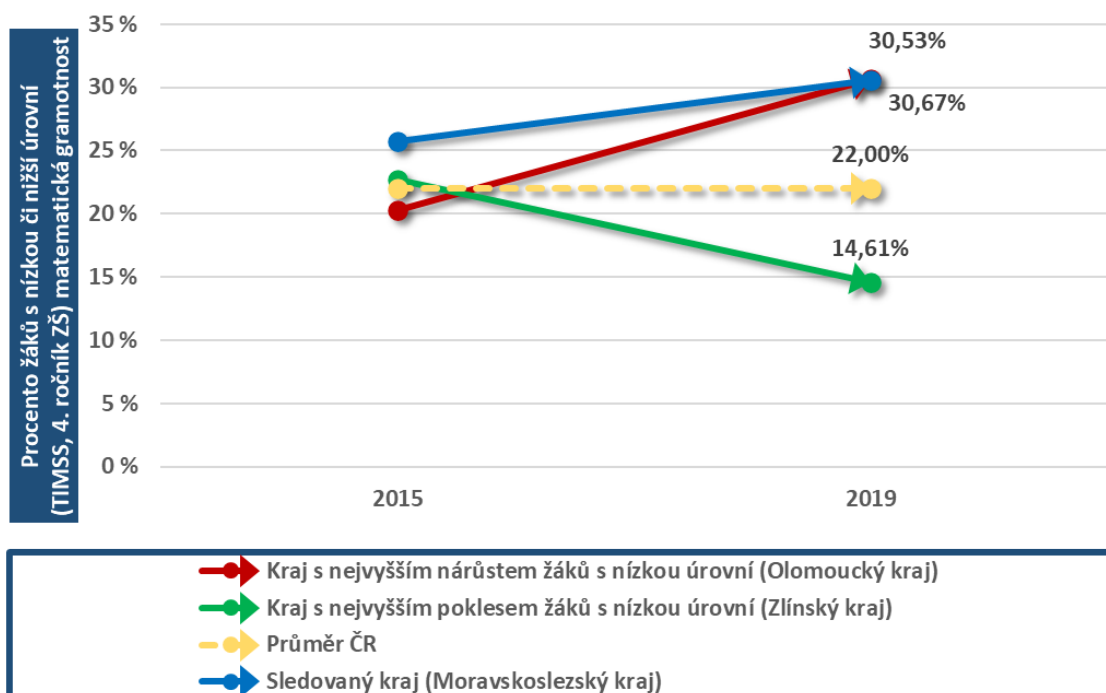
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Graf 6 | Procento žáků s excelentními výsledky v testu matematické gramotnosti TIMSS – 4. ročník ZŠ

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Graf 7 | Procento žáků s nedostatečnými výsledky v testu matematické gramotnosti TIMSS (pod 2. gramotnostní úrovní) – 4. ročník ZŠ

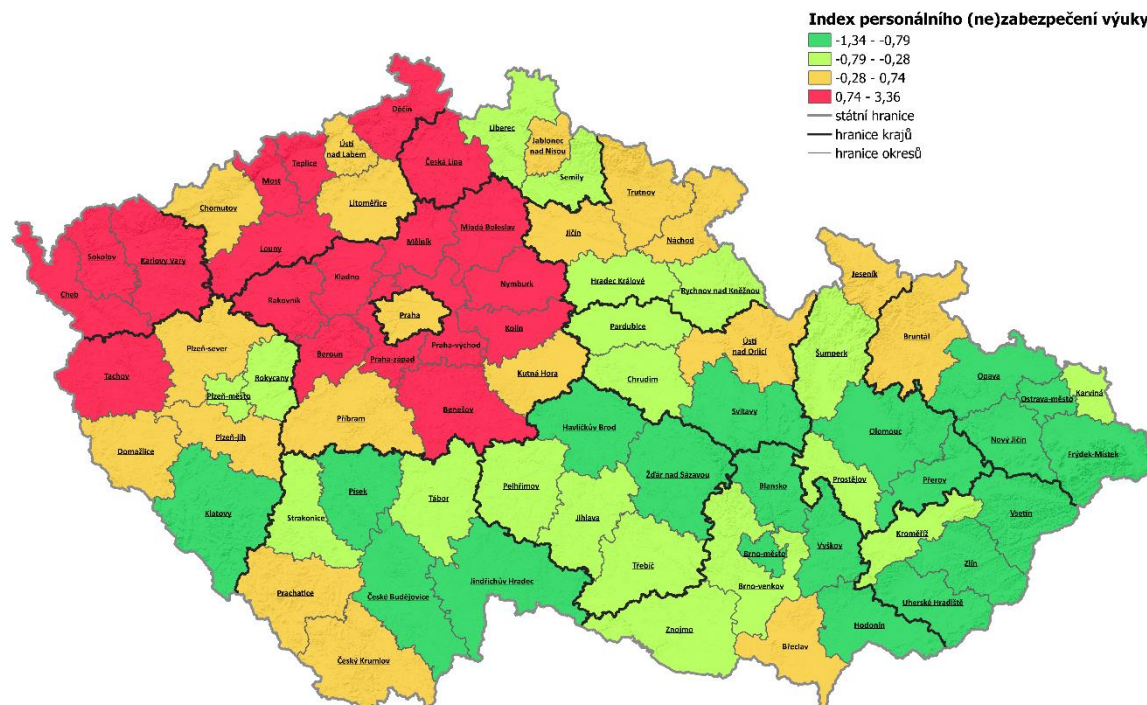

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Studie národních i mezinárodních dat ukazují na souvislosti mezi nezabezpečením a probovanou výukou a nedostatkem kvalifikovaných učitelů a výsledky žáků v národních i mezinárodních testech. Žáci, kteří jsou vyučováni nekvalifikovanými a neaprobovanými učiteli dosahují statisticky významně horších

výsledků v matematické, přírodovědné i čtenářské gramotnosti (PISA, PIRLS, TIMSS), a to po kontrole dalších faktorů (zejména rodinné zázemí žáka). Tento vztah byl indikován i v případě národního testování Výběrové zjišťování výsledků žáků 5. a 9. ročníku (2016/2017), jak na individuální úrovni (žák), tak na agregované (na úrovni okresů a ORP). Z tohoto důvodu je klíčové sledovat, ve kterých regionech je nedostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů, jaké jsou příčiny nedostatku učitelů a jak se s tímto nedostatkem jednotlivé regiony vypořádávají.

Mapa 17 | Index personálního (ne)zabezpečení výuky

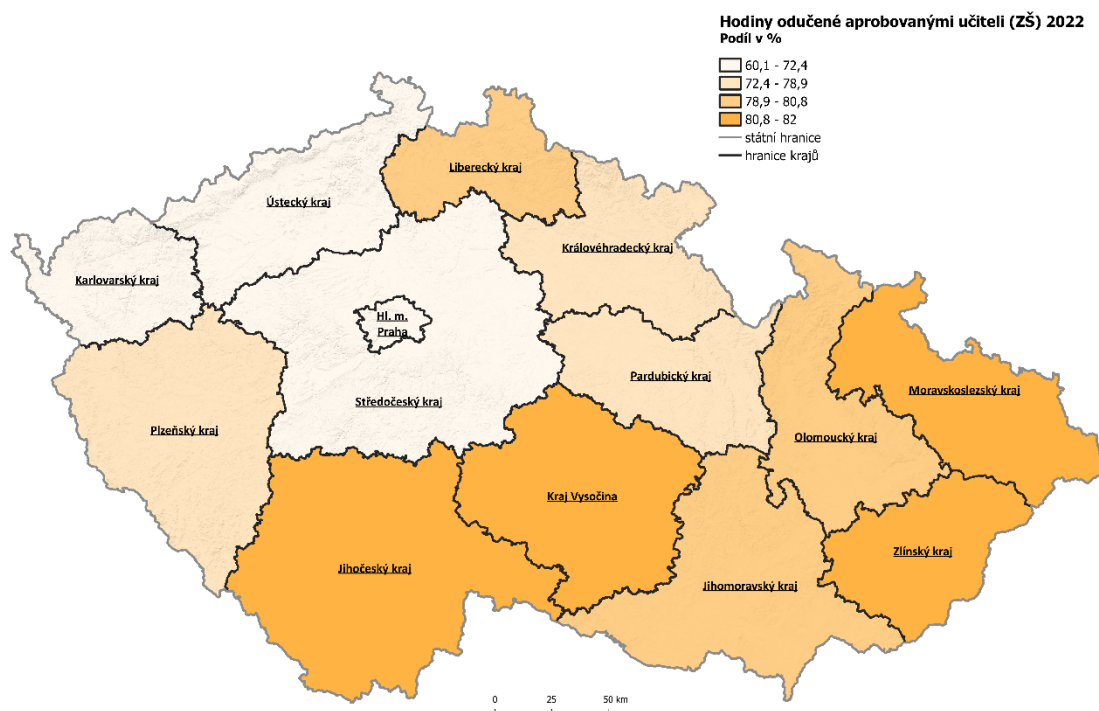
Zdroj: České školství v mapách, 2022 - publikováno ČŠI.

Pozn.: Index agreguje indikátory “podíl nekvalifikovaných učitelů (MŠ, ZŠ, SŠ)” a “podíl neaprobované výuky (ZŠ, SŠ)”. Všechny indikátory na úrovni okresů spolu silně korelují, což znamená, že problém nezabezpečení výuky se týká všech úrovní.

Analýzy (České školství v mapách, 2022 – publikováno ČŠI) ukazují, že lze vysvětlit rozdíly v nedostatku kvalifikovaných a aprobovaných učitelů na základě socioekonomických faktorů, a to napříč stupni vzdělávací soustavy (MŠ, ZŠ, SŠ). Například existuje vztah mezi personálním (ne)zabezpečením výuky napříč stupni vzdělávací soustavy a saldem migrace a mírou exekucí. Čím více je v dané oblasti přistěhovalých a čím více je v regionu exekucí, tím horší je personální zabezpečení výuky. To ukazuje na vysvětlení, že ve skutečnosti můžeme kraje rozdělit do dvou skupin. Například kraj Středočeský bojuje s vyšší mírou přistěhovalých, což zapříčiňuje nedostatečné kapacity vzdělávací soustavy, které ústí v problematiku personálního zabezpečení výuky. Druhou skupinou jsou kraje Karlovarský a Ústecký, které naopak bojují s vyšší mírou exekucí socioekonomicky znevýhodněných obyvatel. Tento indikátor obecně měří horší socioekonomický rozvoj regionu, a tudíž i nižší atraktivitu pro absolventy pedagogických fakult. V Moravskoslezském kraji nám hodnoty indexu personálního (ne)zabezpečení výuky říkají, že právě tento kraj nemá problémy s nedostatkem kvalifikovaných a aprobovaných učitelů. Mírně problematické se v tomto ohledu zdá pouze Bruntálsko.

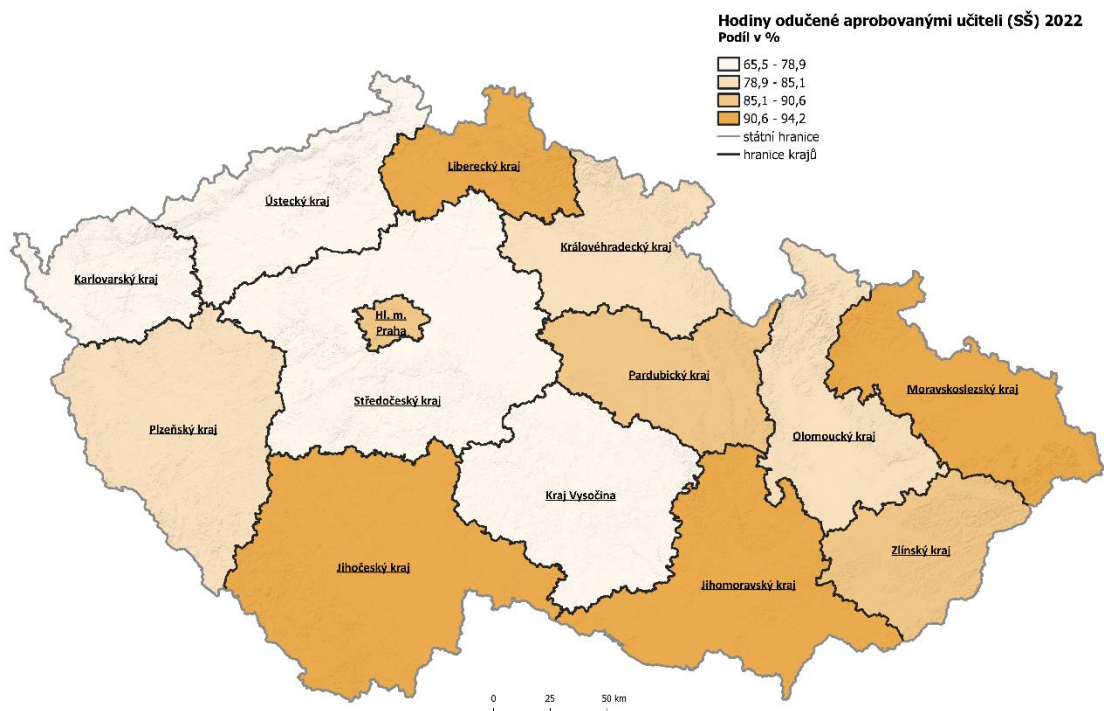
Podíl odučených hodin aprobovanými učiteli je v porovnání s ostatními kraji v Moravskoslezském kraji nejvyšší jak na ZŠ (mapa 18), tak dokonce na SŠ (mapa 19).

Mapa 18 | Hodiny odučené aprobovanými učiteli (ZŠ) 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 19 | Hodiny odučené aprobovanými učiteli (SŠ) 2022

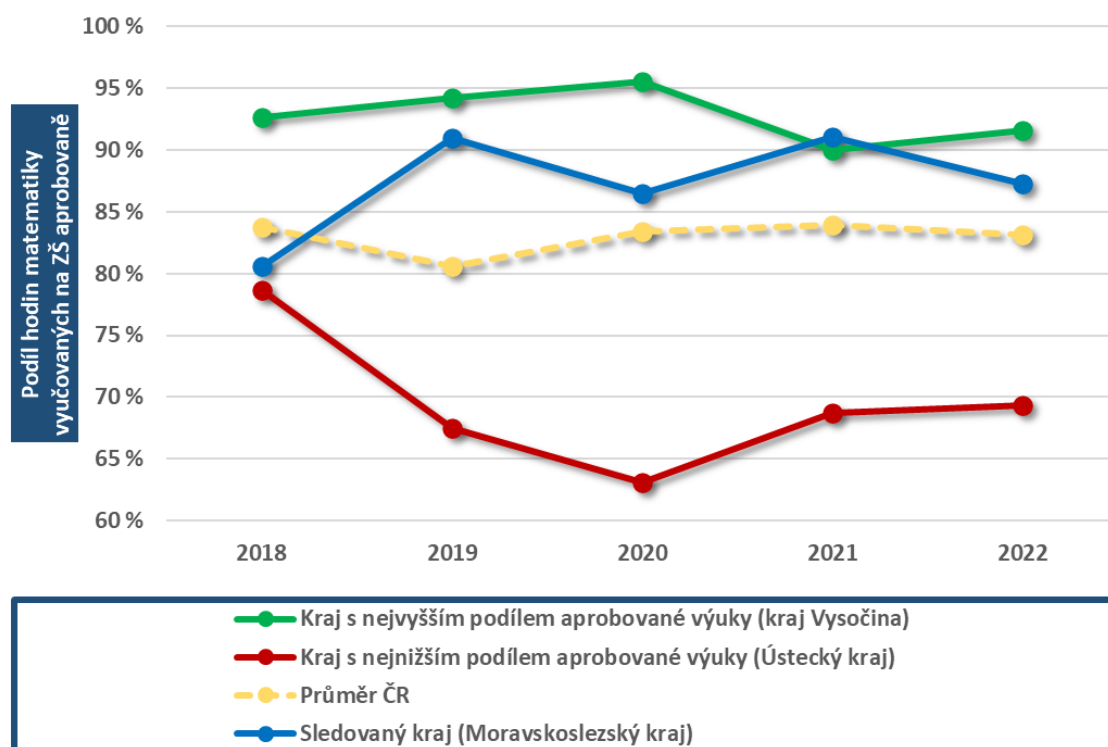

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Aprobovanost výuky se ale také může lišit předmět od předmětu. Následující dva grafy 8 a 9 vyobrazují průměrný podíl hodin aprobované výuky matematiky a českého jazyka na ZŠ v Moravskoslezském kraji v porovnání s krajem s nejvyšším podílem aprobované vedených hodin, nejnižším podílem a republikovým průměrem. V případě aprobované výuky matematiky Moravskoslezský kraj vykazuje

skokové zlepšení a následně zhoršení. Podíl aprobovaně odučených hodin je oproti celorepublikovému průměru mírně nadprůměrný.

Graf 8 | Průměrný podíl hodin matematiky vyučovaných na ZŠ v daném kraji a roce aprobovaně

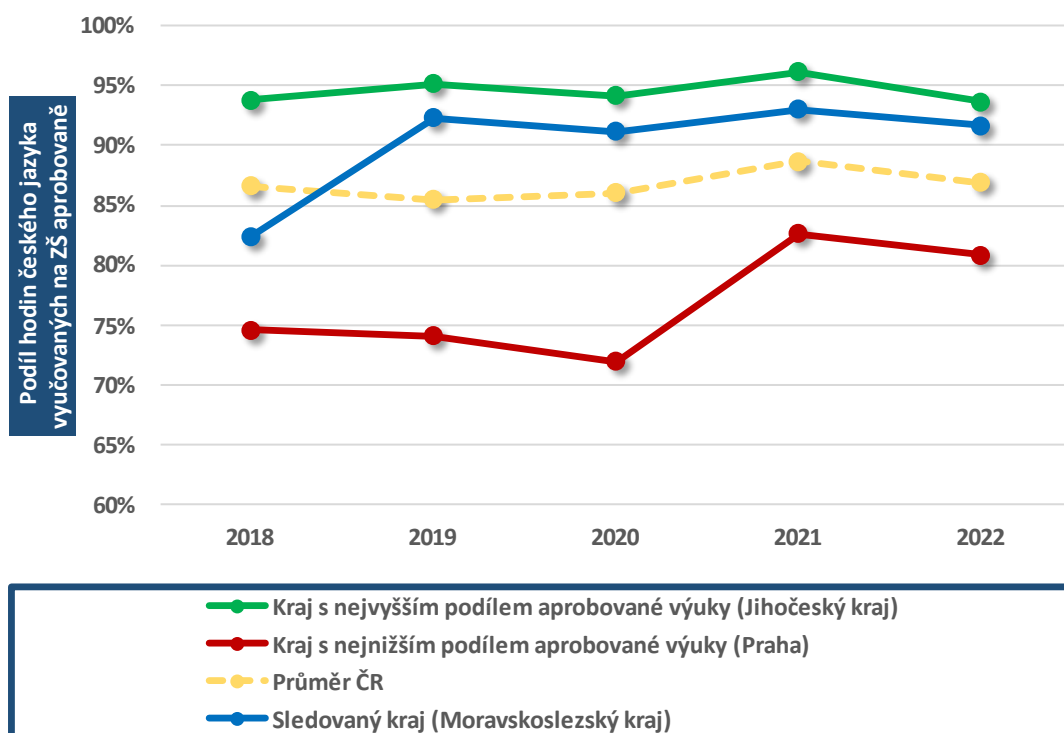

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Z vyobrazených grafů je pro Moravskoslezský kraj podstatný graf 9, který značí, že se průměrný podíl hodin českého jazyka vyučovaných aprobovaně na ZŠ v Moravskoslezském kraji od roku 2019 pohybuje na podobné úrovni (cca 92 %). Je přitom nejenom nad celorepublikovým průměrem (o cca 2 p. b.), ale v roce 2022 se i těsně přiblížil Jihočeskému kraji, který má nejvyšší průměrný podíl aprobované výuky českého jazyka na ZŠ.

Graf 9 | Průměrný podíl hodin českého jazyka vyučovaných na ZŠ v daném kraji a roce aprobované

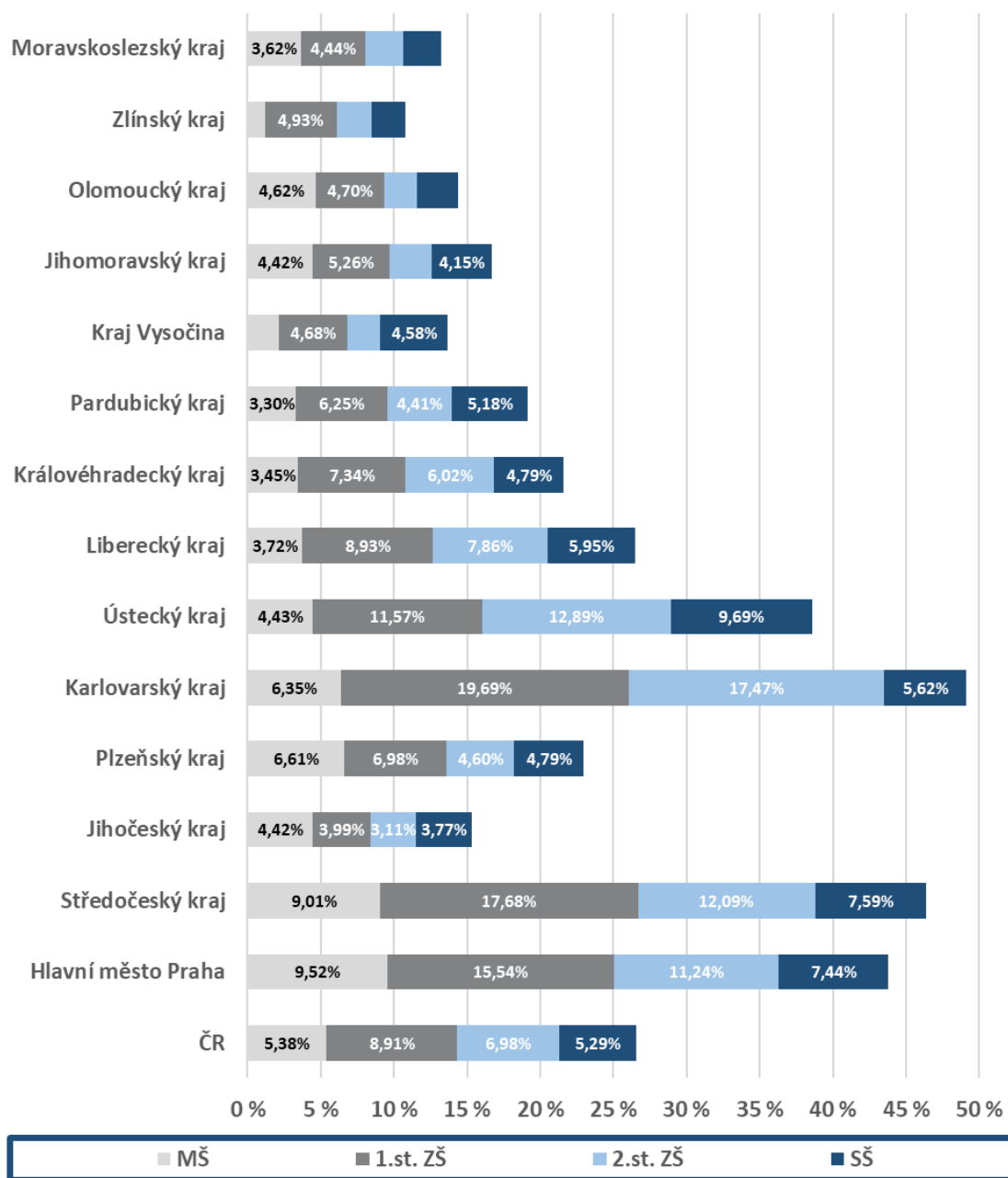

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Graf 10 dále ukazuje, že je v Moravskoslezském kraji v součtu druhý nejnižší podíl nekvalifikovaných učitelů ve všech stupních vzdělávání.

Graf 10 | Podíly nekvalifikovaných učitelů za rok 2019 v jednotlivých krajích a stupních vzdělání

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

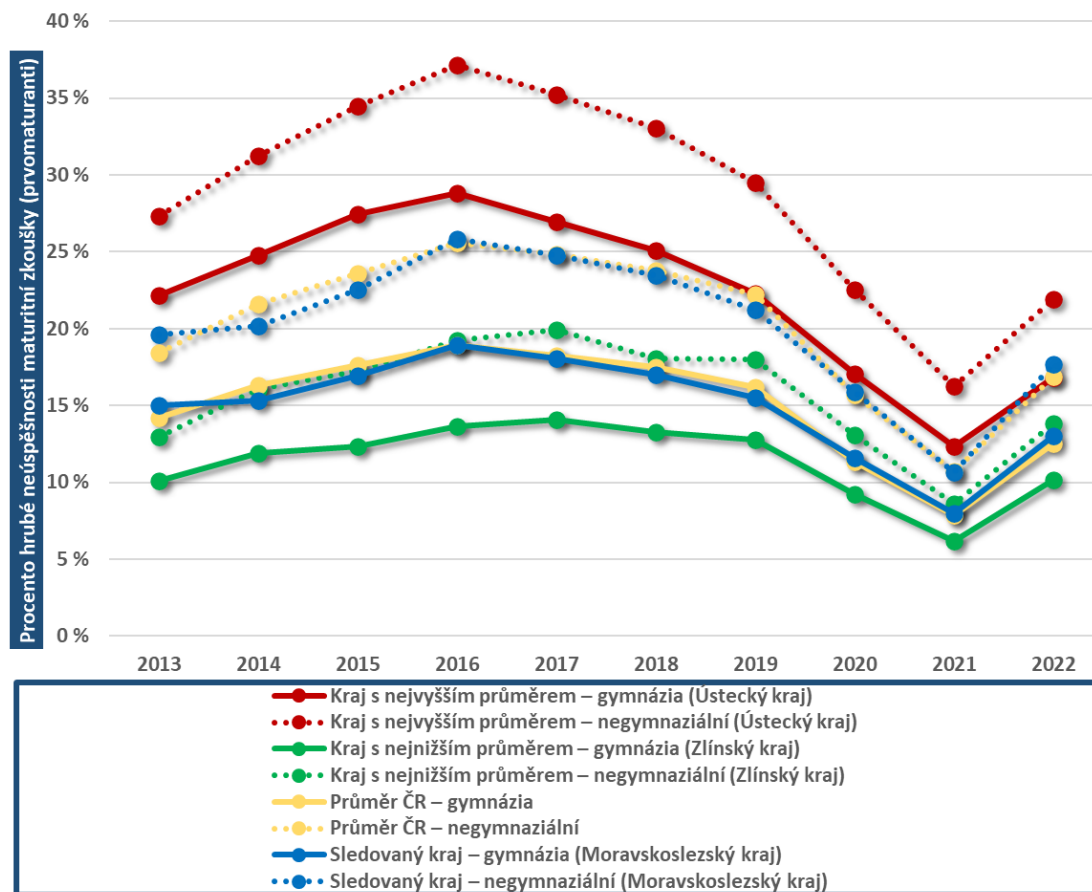
Pozn.: Nezobrazeny popisy hodnot nižších než 3 %.

C. Odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce

Odborné vzdělávání v České republice hraje klíčovou roli při zajištění uplatnitelnosti na trhu práce. Odborná vzdělávací zařízení a programy nabízejí žákům možnost získat praktické dovednosti a znalosti v konkrétních oborech, které jsou vysoce ceněny zaměstnavateli. Tímto způsobem se zvyšuje šance absolventů na získání zaměstnání a jejich schopnost přizpůsobit se měnícím se potřebám trhu práce. Odborné vzdělávání tak představuje klíčový faktor pro dosažení osobního úspěchu a prospěchu ekonomiky jako celku. S rostoucí konkurencí a rychlými změnami v pracovním prostředí je nezbytné mít kvalifikaci a dovednosti odpovídající požadavkům současného trhu práce v jednotlivých krajích. Jak ukazují následující grafy a analýzy, ne vždy se nabídka absolventů střetává s poptávkou pracovního trhu v daném kraji. S ohledem na dynamicky se měnící technologický rozvoj a nepředvídatelnost budoucí struktury pracovního trhu je třeba se zaměřit na větší flexibilitu odborného vzdělávání.

Následující graf 11 vyobrazuje hrubou neúspěšnost prvomaturantů u maturitní zkoušky. Graf indikuje, že trend neúspěšnosti časem klesá (s výjimkou roku 2022). Ve sledovaném Moravskoslezském kraji je neúspěšnost prvomaturantů průměrná a kopíruje křivku průměru ČR. Je zde třeba ale upozornit na fakt, že nelze porovnat obtížnost testů v čase, proto nám snižování hrubé neúspěšnosti nic neříká o zlepšení, či zhoršení v čase. Data ale umožní srovnat rozdíly mezi kraji, protože je míra náročnosti testu v daném roce stejná pro všechny kraje. Graf ukazuje, že procento neúspěšných maturantů se značně liší mezi kraji, což poukazuje na nerovnosti, které mezi kraji panují. Navíc platí, že rozdíly mezi kraji jsou v celém sledovaném období do velké míry konzistentní. Obecně platí, že studenti gymnázií bývají napříč republikou u maturitní zkoušky úspěšnější než studenti negymnaziálních středních škol.

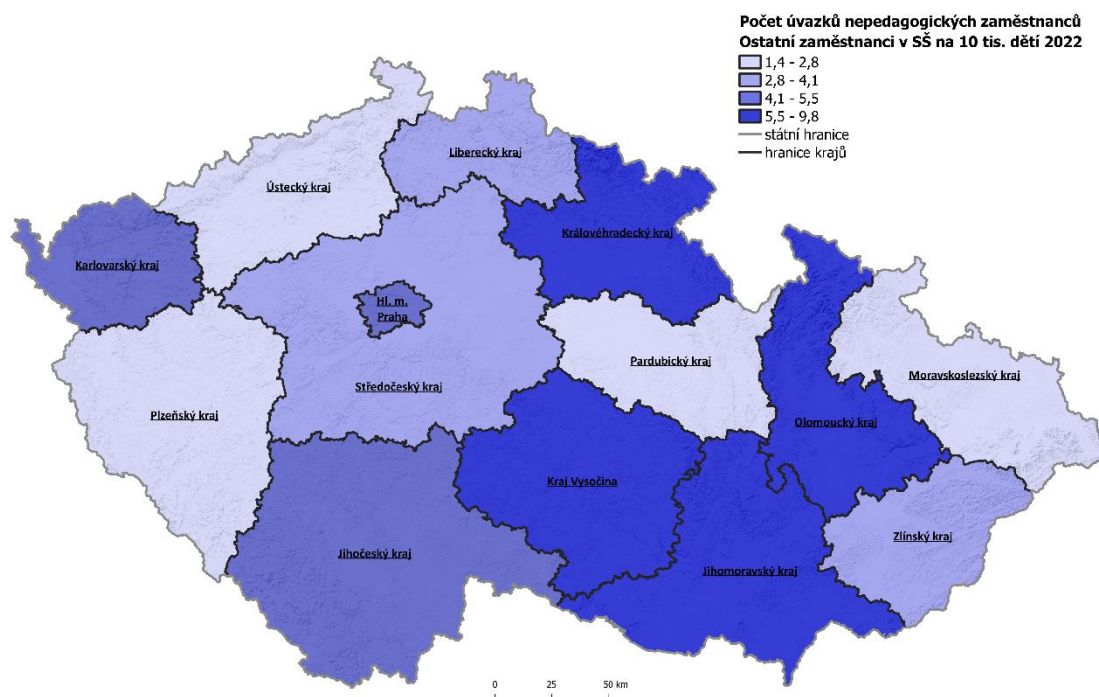
Graf 11 | Hrubá neúspěšnost prvomaturantů u maturitní zkoušky

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 20 vyobrazuje počet nepedagogických pracovníků v rámci středních škol. Obecně platí pro celou ČR, že takových zaměstnanců je méně než nepedagogických pracovníků na ZŠ. Podíváme-li se konkrétně na kraj Moravskoslezský, vidíme, že podíl nepedagogických pracovníků SŠ je v porovnání s ostatními kraji nejnižší společně s krajem Pardubickým, Ústeckým a Plzeňským.

Mapa 20 | Počet úvazků nepedagogických zaměstnanců na SŠ (na 10. tis dětí 2022)

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

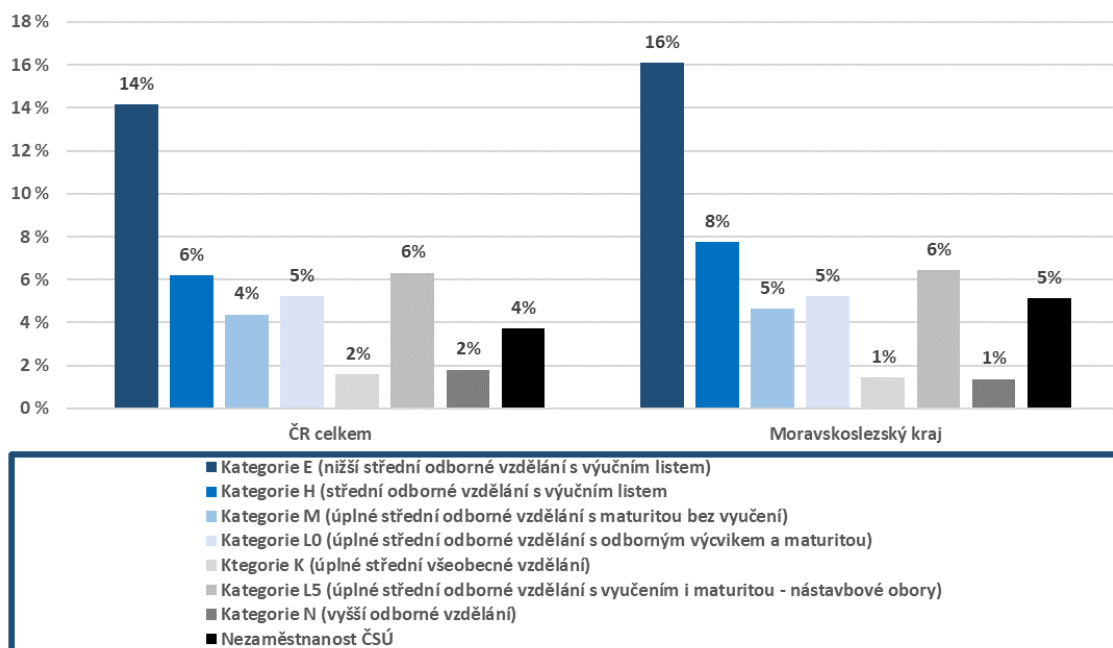
Tabulka 1 | Kategorie vzdělávání a míra nezaměstnanosti

Kategorie E	<i>nižší střední odborné vzdělání s výučním listem</i>
Kategorie H	<i>střední odborné vzdělání s výučním listem</i>
Kategorie K	<i>úplné střední všeobecné vzdělání – poskytují gymnázia</i>
Kategorie L0	<i>úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou</i>
Kategorie L5	<i>úplné střední odborné vzdělání s výučním listem i maturitou – nástavbové obory</i>
Kategorie M	<i>úplné střední odborné vzdělání s maturitou bez vyučení</i>
Kategorie N	<i>vyšší odborné vzdělání</i>

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Nezaměstnanost absolventů dle kategorií vzdělávání se napříč kraji liší a zhruba odpovídá celkové hladině nezaměstnanosti práce schopné populace. Obecně platí, že nejvyšší nezaměstnanost vykazují absolventi učňovských oborů bez maturity, nejmenší nezaměstnanost pak absolventi gymnázií a středních škol s maturitou, což je dáno tím, že většina těchto absolventů pokračuje do terciárního stupně vzdělávání, tedy na vysoké školy. V Moravskoslezském kraji vidíme nejvyšší nezaměstnanost právě u absolventů učňovských oborů bez maturity. Nejnižší nezaměstnanost mají v kraji absolventi vzdělání kategorie K – úplné střední všeobecné vzdělání a kategorie N – vyšší odborné vzdělání.

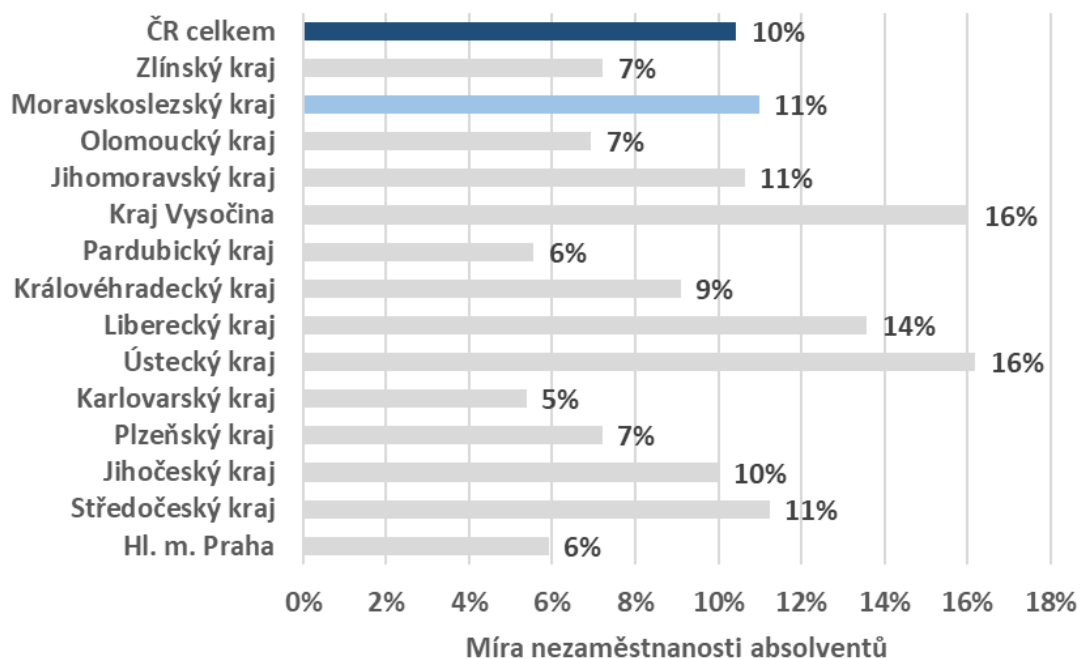
Graf 12 | Nezaměstnanost absolventů ve sledovaném kraji za rok 2022 dle kategorie vzdělávání

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT; Obecná nezaměstnanost v ČR (ČSÚ)

Nejvyšší nezaměstnanosti dosahují obecně absolventi kategorie vzdělávání E (nižší střední odborné vzdělávání s výučním listem). Proto je dobré se podívat na rozdíl oproti obecné míře nezaměstnanosti v daném kraji. Graf 12 výše ukazuje, že absolventi těchto oborů dosahují o 10 p. b. vyšší nezaměstnanosti, než je obecná nezaměstnanost v ČR, nicméně tento rozdíl se napříč kraji liší. Nejmenší rozdíl je v hl. m. Praha, Karlovarském a Pardubickém kraji. Nejvyšší rozdíl je v Kraji Vysočina a Ústeckém kraji. To může naznačovat, že je zde nižší poptávka po absolventech těchto oborů, než je nabídka pracovních míst, respektive se nepotkává nabídka pracovníků s poptávkou v ekonomice kraje. Je proto nutné uzpůsobit strukturu oborů tak, aby více odpovídala poptávce po absolventech. Graf 13 níže ukazuje porovnání nezaměstnanosti u absolventů v kategorii E napříč kraji.

Graf 13 | Rozdíl mezi celkovou nezaměstnaností a nezaměstnaností absolventů v kategorii E (nižší střední odborné vzdělávání s výučním listem) v roce 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

C.1 Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol k 30. 4. 2022

Následující tabulka uvádí detailnější pohled na hodnoty míry nezaměstnanosti za duben 2022 v členění nejen podle kategorie vzdělání, ale také podle skupin oborů vzdělání. Pokud u některých skupin oborů vzdělání chybí hodnoty některých ukazatelů, daná skupina oborů se v této kategorii vzdělání v kraji buď nevyučuje, nebo z ní vychází velmi nízký počet absolventů. Při bližším studiu tabulky je třeba brát v úvahu, že věrohodnost ukazatele míry nezaměstnanosti je nízká, jestliže je počet absolventů dané kategorie vzdělání a skupiny oborů příliš malý (tj. pohybuje-li se řádově v desítkách).

Tabulka 2 | Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol (2022, dubnové hodnoty)

Moravskoslezský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H				Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0 + Nástavbové vzdělání - L/5				Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M				Vyšší odborné vzdělání - N			
	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %
Celkem	2442	209	8,6%	7,0%	817	46	5,6%	5,6%	4072	189	4,6%	4,4%	292	4	1,4%	1,8%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí									14		0,0%	5,9%				
18 Informační technologie									493	33	6,7%	6,1%				
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	4		0,0%	0,0%	4		0,0%	0,0%	8		0,0%	0,0%				
23 Strojírenství a strojírenská výroba	569	38	6,7%	4,9%	204	7	3,4%	3,5%	261	13	5,0%	3,5%				6,7%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	280	11	3,9%	3,7%	113	8	7,1%	4,4%	269	12	4,5%	4,1%				3,7%
28 Technická chemie a chemie silikátů				11,1%	30		0,0%	1,9%	62		0,0%	3,8%				0,0%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	184	21	11,4%	9,3%				0,0%	4		0,0%	1,8%				0,0%
31 Textilní výroba a oděvnictví	2		0,0%	8,0%								4,8%				
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů				0,0%								5,9%				
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	103	12	11,7%	7,3%	13	1	7,7%	3,7%	10		0,0%	5,3%				0,0%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	26		0,0%	5,6%	26	2	7,7%	9,3%	38	1	2,6%	6,4%				
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	209	19	9,1%	8,0%	1		0,0%	8,3%	214	7	3,3%	3,3%				6,3%
37 Doprava a spoje				10,5%				0,0%	91	7	7,7%	5,1%				0,0%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	4		0,0%	12,3%	79	3	3,8%	5,6%	20		0,0%	5,0%				0,0%
41 Zemědělství a lesnictví	215	17	7,9%	7,1%				3,9%	87	2	2,3%	4,8%	13	1	7,7%	5,7%
43 Veterinářství a veterinární prevence												3,5%				
53 Zdravotnictví	81	6	7,4%	5,4%					419	8	1,9%	1,6%	80	2	2,5%	1,4%
61 Filozofie, teologie																0,0%
63 Ekonomika a administrativa									596	29	4,9%	4,8%	14		0,0%	1,4%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích					203	14	6,9%	6,7%					10		0,0%	4,2%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	333	33	9,9%	8,7%	32	1	3,1%	6,0%	314	24	7,6%	6,0%	35		0,0%	1,1%
66 Obchod	136	18	13,2%	10,0%				9,4%				1,6%	1		0,0%	10,0%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost								5,3%	275	15	5,5%	5,1%	22		0,0%	0,8%
69 Osobní a provozní služby	261	26	10,0%	8,3%	96	9	9,4%	8,2%				4,2%				
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												4,4%	7		0,0%	0,0%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	35	8	22,9%	12,5%				7,7%	209	10	4,8%	3,6%	110	1	0,9%	1,5%
78 Obecně odborná příprava									491	15	3,1%	3,2%				
82 Umění a užité umění				6,7%	16	1	6,3%	4,0%	197	13	6,6%	6,2%				2,3%
Gymnaziální vzdělání - K									2320	33	1,4%	1,6%				

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

C.2 Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do středního vzdělávání

Následující tabulky a grafy poskytují orientaci ve vývoji počtů a podílů nově přijímaných žáků a studentů do středního a vyššího odborného vzdělávání v kraji v denním studiu.

Pozornost je primárně zaměřena na vývoj počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání ve věkové hladině kolem 15ti let. V údajích jsou tedy zahrnuti nově přijímaní žáci do 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících tříd víceletých gymnázií. Pro ucelený přehled jsou dále uvedeny i počty nově přijímaných žáků do nástavbového vzdělávání a studentů do vyššího odborného vzdělávání.

C.3 Shrnutí pro kraj

V Moravskoslezském kraji bylo ve školním roce 2022/23 přijato 13 229 nových žáků do středního vzdělávání. Toto číslo tvoří 11 % podíl nově přijímaných žáků z celkového počtu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání v České republice. V Moravskoslezském kraji se podíl nově přijímaných žáků ve všech kategoriích vzdělávání v posledních pěti letech pohybuje přibližně na stejné úrovni.

Podíly nově přijímaných žáků do jednotlivých kategorií vzdělání v Moravskoslezském kraji se příliš neodchyľují od celorepublikových průměrů.

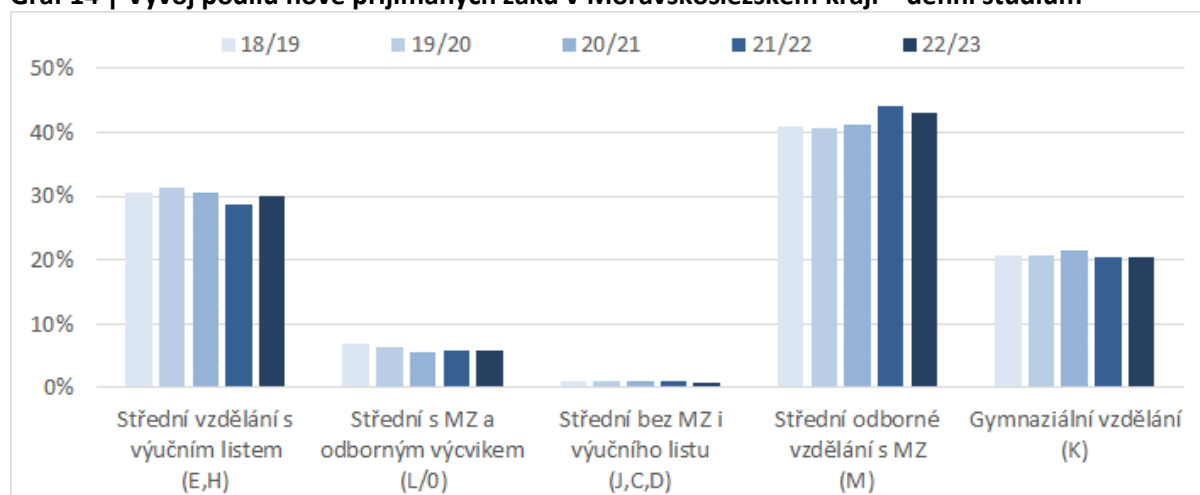
C.4 Podíly nově přijímaných žáků v kraji

Z vyobrazení je patrné, že podíl nově přijímaných žáků se ve všech kategoriích vzdělání od školního roku 2018/2019 příliš nezměnil. V Moravskoslezském kraji nejvíce žáků vstupuje do středního odborného vzdělání ukončeného maturitní zkouškou (M).

V posledních pěti letech se podíl nově přijímaných žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou pohybuje průměrně na 42 %. Tato kategorie vzdělání je v Moravskoslezském kraji v pětiletém průměru nejvíce zastoupena. Hned za středním vzděláním s maturitní zkouškou se řadí co do podílu nově přijímaných žáků střední vzdělání s výučním listem, kam přichází průměrně 30,3 % nově přijímaných žáků. Méně je tomu u gymnázií, kam přichází průměrně 20,8 % žáků vstupujících do středního vzdělání po ukončení základního vzdělání. Minimum žáků potom vstupuje do středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (průměrně 6 %) a nejméně žáků přichází do středního vzdělání bez maturity i výučního listu (průměrně 0,9 %).

Pokud se podíváme detailněji na údaje ze školního roku 2022/23, v Moravskoslezském kraji bylo přijato nejvíce žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (43 %). Necelá třetina žáků vstoupila do středního odborného vzdělání s výučním listem (30 %). Naopak menší podíl žáků vstoupil na gymnázia (20,6 %), přičemž ještě méně žáků nastoupilo do středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (5,7 %). Nejmenší podíl žáků začal studovat v oborech středního vzdělání bez maturity i bez výučního listu (0,7 %), kde se jedná především o praktické školy, jejichž účelem je rozšíření všeobecného vzdělání a získání základních pracovních dovedností.

Graf 14 | Vývoj podílu nově přijímaných žáků v Moravskoslezském kraji – denní studium

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Tabulka 3 | Podíly nově přijímaných žáků v Moravskoslezském kraji

Kategorie vzdělání	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	30,6%	31,4%	30,6%	28,8%	30,0%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	6,8%	6,3%	5,7%	5,7%	5,7%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	1,0%	1,0%	1,0%	0,9%	0,7%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	41,0%	40,7%	41,2%	44,1%	43,0%
Gymnaziální vzdělání (K)	20,6%	20,6%	21,6%	20,5%	20,6%

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

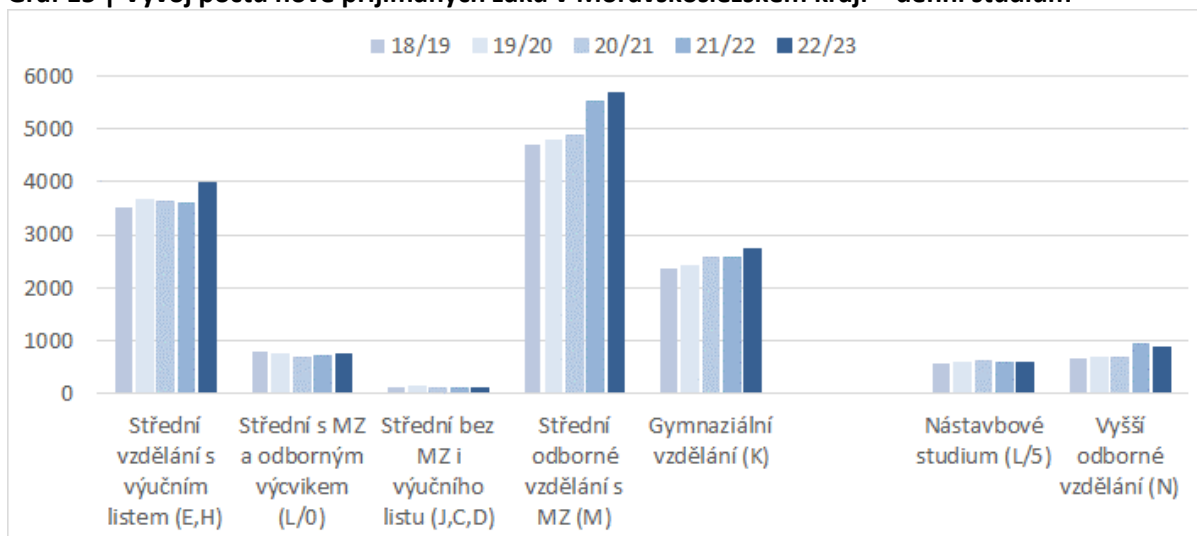
Pozn.: V tabulce a grafu nejsou zahrnuti žáci vstupující do jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a do zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich podíl je příliš malý.

C.5 Počty nově přijímaných žáků v kraji

Tabulka a graf umožňují názorné srovnání vývoje počtu žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání za posledních pět let v Moravskoslezském kraji. Počty žáků představují vhodné ukazatele především pro krajské plánování. Z praktického hlediska se pro srovnání vývoje jednotlivých krajů příliš nehodí, protože jsou ovlivněny populačními změnami.

V roce 2022/23 nastoupilo v Moravskoslezském kraji do středního vzdělání 13 229 žáků, přičemž z toho 9 165 nastoupilo do středního vzdělání ukončeného maturitní zkouškou.

Ve školním roce 2022/2023 bylo nově přijato v Moravskoslezském kraji nejvíce žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (5 685 žáků). Do středního vzdělání s výučním listem bylo nově přijato 3 968 žáků a na gymnáziích začalo studovat 2 721 žáků.

Graf 15 | Vývoj počtu nově přijímaných žáků v Moravskoslezském kraji – denní studium

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Tabulka 4 | Vývoj počtu nově přijímaných žáků v Moravskoslezském kraji – denní studium

Kategorie vzdělání	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	3522	3676	3632	3602	3968
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	783	736	677	716	759
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	110	123	114	118	96
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	4712	4772	4888	5528	5685
Gymnaziální vzdělání (K)	2368	2416	2566	2562	2721
Nástavbové studium (L/5)	565	590	605	595	578
Vyšší odborné vzdělání (N)	668	683	696	934	887

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

C.6 Porovnání podílu nově přijatých žáků v kraji a celé ČR

Tabulka a graf umožňují srovnání vývoje podílů žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání pro konkrétní kraj a pro celou Českou republiku.

Ve školním roce 2022/23 bylo v České republice nově přijato do středního vzdělávání 119 969 žáků, přičemž v Moravskoslezském kraji nastupuje 11 % (tj. 13 229) z celkového počtu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání.

Z níže uvedené tabulky i z grafu je zřejmé, že pouze v kategorii středního odborného vzdělání s výučním listem se Moravskoslezský kraj mírně odchyľuje od celorepublikových průměrů, ačkoli rozdíl je spíše statisticky nevýznamný.

Pokud se podíváme na srovnání podílů Moravskoslezského kraje a údajů za celou Českou republiku, vidíme, že za posledních pět let se podíly nově přijímaných žáků do jednotlivých kategorií vzdělání příliš nezměnily a podíly Moravskoslezského kraje se příliš neodlišují od celorepublikových podílů. Níže uvedený graf podrobněji ukazuje podíly nově přijatých žáků pouze ve školním roce 2022/23.

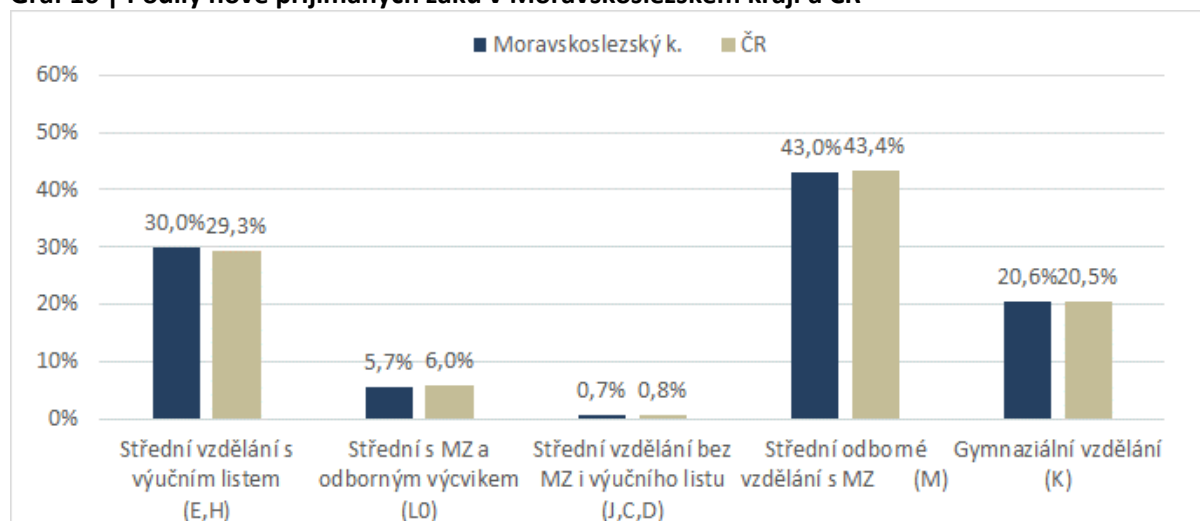
Ve školním roce 2022/23 nedochází k narušení dlouhodobých trendů v podílech nově přijímaných žáků do jednotlivých kategorií vzdělání. Jak bylo avizováno, rozdíly podílů Moravskoslezského kraje a údajů za celou Českou republiku nejsou příliš významné.

Tabulka 5 | Vývoj podílu nově přijímaných žáků v Moravskoslezském kraji a v ČR

Kategorie vzdělání	18/19		19/20		20/21		21/22		22/23	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	30,6%	29,4%	31,4%	30,0%	30,6%	28,9%	28,8%	27,2%	30,0%	29,3%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	6,8%	5,9%	6,3%	5,7%	5,7%	5,5%	5,7%	6,0%	5,7%	6,0%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	1,0%	1,0%	1,0%	0,9%	1,0%	0,9%	0,9%	0,8%	0,7%	0,8%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	41,0%	41,5%	40,7%	41,3%	41,2%	42,5%	44,1%	44,3%	43,0%	43,4%
Gymnaziální vzdělání (K)	20,6%	22,3%	20,6%	22,1%	21,6%	22,1%	20,5%	21,6%	20,6%	20,5%

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Graf 16 | Podíly nově přijímaných žáků v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Další podrobné informace vč. oborové struktury nově přijímaných a absolventů naleznete na: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

C.7 Spolupráce SŠ a zaměstnavatelů (NPI ČR)

Následující informace jsou výstupem dotazníkových šetření, které probíhaly v období 2015–2021. Cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015–leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen–prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015–leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Cílem závěrečného šetření realizovaného v období březen–květen 2021 bylo opět zmapování situace škol a jejich potřeb a vyhodnocení posunu, který na školách proběhl od období prvního a druhého šetření.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1310 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1254 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 96 %.

V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli střední školy a vyšší odborné školy v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Během druhé a třetí vlny šetření u většiny aktivit postupně narůstal podíl škol, který tyto aktivity realizoval. Nejpatrnější je rozdíl u stáží pro pedagogy na pracovištích zaměstnavatelů a u přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce. Mírně naopak poklesl podíl škol, které zpracovávají strategii spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru.

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se neobjevila žádná překážka, se kterou by se setkala alespoň polovina škol. Přes dvě pětiny škol naráží na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků. Celkem 31 % škol trápí finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště, anebo si stěžuje na žáky, kteří nejsou dostatečně disciplinovaní a motivováni pro práci v reálném prostředí. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u naprosté většiny překážek k mírnému poklesu škol, který se s nimi potýká. Oproti I. vlně šetření se nejvíce zlepšila situace u finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění před vstupem na pracoviště a u nezájmu firem o spolupráci se školami. Jedinou překážkou, která zaznamenala výrazný nárůst, byly firmy, které se nemohly přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků.

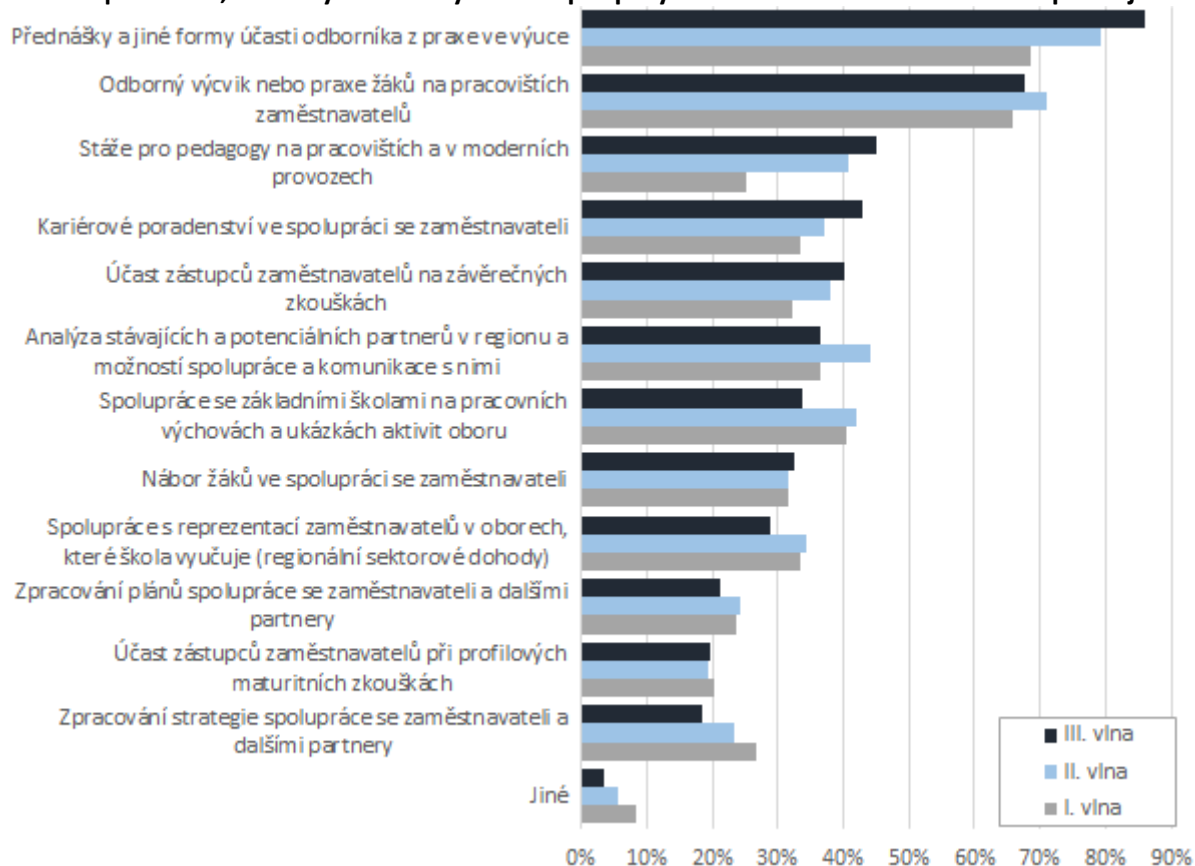
V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy v Moravskoslezském kraji nejvíce ocenily stáže pro pedagogy na pracovištích a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Přibližně polovina škol by uvítala stáže žáků v zahraničních firmách a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u téměř všech opatření k poklesu jejich potřebnosti. Oproti I. vlně šetření došlo k nejméně výraznějšímu poklesu u potřeby zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, např. na úhradu zdravotních prohlídek, vytvoření partnerských smluv na úrovni škola/firma/žák/rodiče, přípravy dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech nebo výcviku a u potřeby financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty.

C.8 Aktivity, které školy realizují v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli

V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli střední školy a vyšší odborné školy v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (86 %) a realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (68 %). Zhruba dvě pětiny škol organizují stáže pedagogů na pracovištích (45 %), poskytují kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (43 %) a zapojují zástupce zaměstnavatelů do účasti na závěrečných zkouškách (40 %). Alespoň třetina škol provádí analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (37 %), spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (34 %) a provádí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (32 %). Ostatní aktivity realizuje alespoň 18 % škol v Moravskoslezském kraji.

Během druhé a třetí vlny šetření u většiny aktivity postupně narůstal podíl škol, který tyto aktivity realizoval. Nejpatrnější je rozdíl u stáží pro pedagogy na pracovištích zaměstnavatelů (nárůst o 20 p. b. oproti I. vlně šetření) a u přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 17 p. b. oproti I. vlně šetření). Vzrostl také podíl škol, které spolupracují na kariérovém poradenství se zaměstnavateli (nárůst o 9 p. b. oproti I. vlně šetření) a organizují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (nárůst o 8 p. b. oproti I. vlně šetření). Mírně naopak poklesl podíl škol, které zpracovávají strategii spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (pokles o 8 p. b. oproti I. vlně šetření) a spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (pokles o 7 p. b. oproti I. vlně šetření).

Graf 17 | Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání aktivně podílejí

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

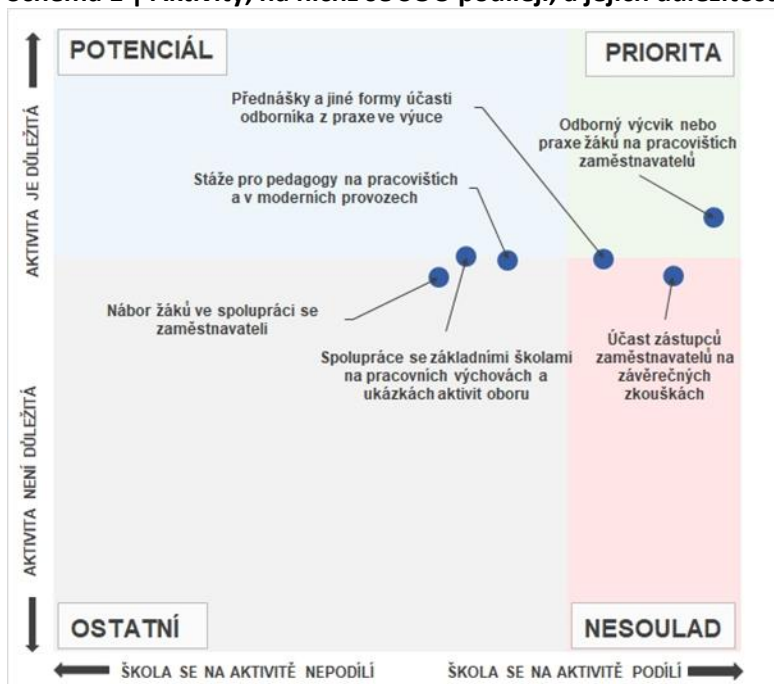
C.9 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejčastěji organizují odborný výcvik a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (96 %). Devět desetin SOU se zaměřuje na účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (90 %), čtyři pětiny škol realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (80 %). Přibližně dvě třetiny škol organizují stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (66 %) a spolupracují se základními školami na pracovních výchovách (60 %). 56 % učilišť provádí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Ten realizuje nejvyšší podíl SOU, a přisuzuje mu také nadprůměrnou důležitost.

Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách organizuje nadprůměrně vysoký podíl učilišť. Nicméně této aktivitě přiřadují podprůměrnou důležitost, a proto pro učiliště představují určitý nesoulad. Také přednášky odborníků z praxe ve výuce jsou hodnoceny průměrně, na pomezí priority a tzv. nesouladu. Potenciál pro podporu odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli představuje spolupráce se základními školami, ačkoliv je hodnocena jen lehce nadprůměrně. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní.

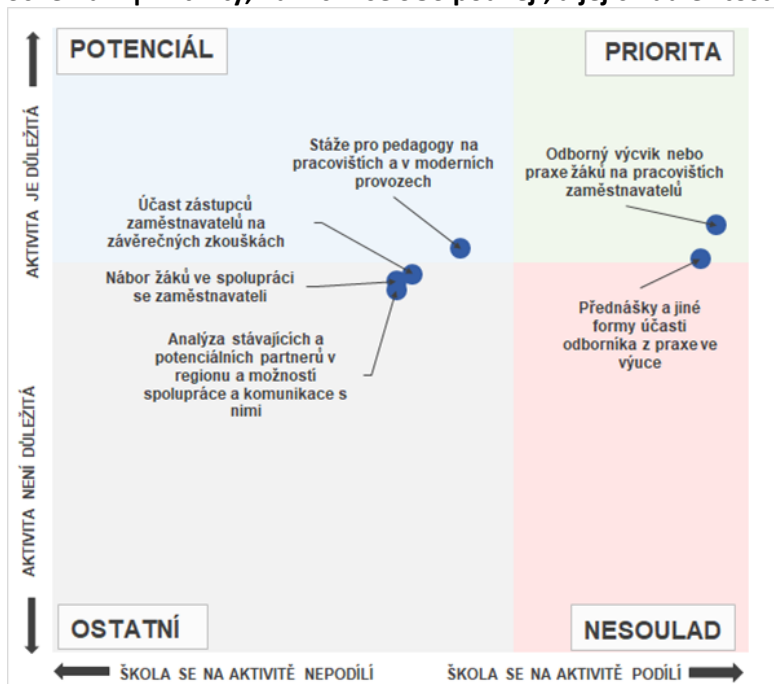
Schéma 1 | Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Střední odborné školy v oblasti podpory odborného vzdělávání nejčastěji realizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (95 %). Naprostá většina škol realizuje přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (93 %).

Schéma 2 | Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Alespoň polovina škol realizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (59 %) či pořádá závěrečné zkoušky za účasti zástupců zaměstnavatelů (52 %). Téměř polovina škol zpracovává analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce s nimi, spolupracuje se zaměstnavateli v náboru žáků (shodně 49 %). Prioritami pro SOŠ je odborný výcvik a praxe žáků

u zaměstnavatelů. Tuto aktivitu realizují všechny školy a přikládají jí také nejvyšší důležitost. Přednášky odborníků z praxe ve výuce jsou realizovány nadprůměrně často, ale školy jim přisuzují jen mírně nadprůměrnou důležitost. Také se však řadí mezi aktivity prioritní.

Potenciál pro podporu odborného vzdělávání představují pro střední odborné školy stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale je jí přisuzována nadprůměrně vysoká důležitost.

Gymnázia v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejsou příliš aktivní. Nejčastěji pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (89 %). Dvě pětiny gymnázií se soustředí na kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (39 %).

Pětina škol organizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (21 %). Celkem 16 % gymnázií analyzuje stávající a potenciální partnery v regionu a spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Desetina gymnázií organizuje odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (11 %).

Schéma 3 | Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Mezi nejčastějšími aktivitami z hodnocení gymnázií nevyplývá žádná jednoznačně prioritní. Nejvíce se gymnázia soustředí na přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli. Hodnotí je ale mírně podprůměrně, což působí tzv. nesoulad.

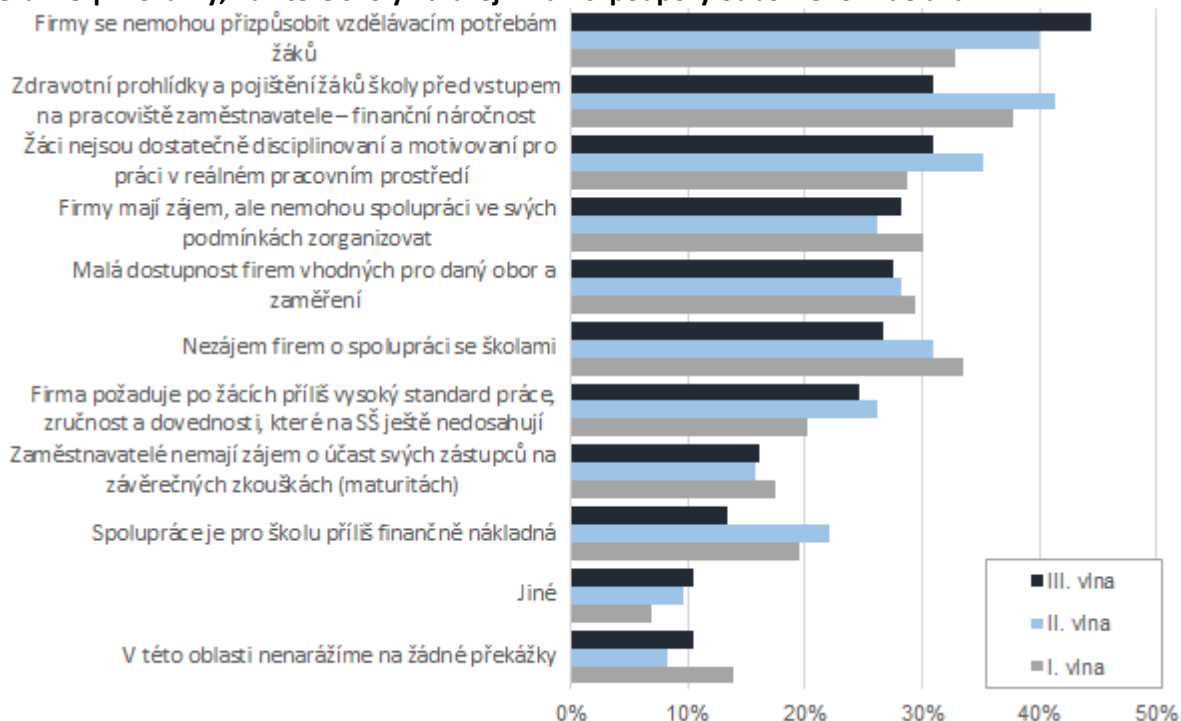
Aktivitou s potenciálem pro rozvoj podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli je pro gymnázia odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích. Tuto aktivitu realizuje jen desetina gymnázií, ale přisuzovaná důležitost této aktivity je jednoznačně nejvyšší. Další aktivity již gymnázia hodnotila z hlediska důležitosti podprůměrně.

C.10 Překážky, na které školy naráží v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se neobjevila žádná překážka, se kterou by se setkala alespoň polovina škol. Přes dvě pětiny škol naráží na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (44 %). Celkem 31 % škol trápí finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště, anebo si stěžuje na žáky, kteří nejsou dostatečně disciplinovaní a motivováni pro práci v reálném prostředí. Více než čtvrtina škol naráží na firmy, které mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (28 %), na malou dostupnost vhodných firem pro daný obor a na nezájem firem o spolupráci se školami (shodně 27 %). Čtvrtina škol se setkává s tím, že firmy požadují příliš vysoký standard práce (25 %). Menší podíl škol trápí nezájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (16 %). S ostatními překážkami se potkává přibližně desetina škol a srovnatelný podíl škol se nepotýká se žádnými překážkami (11 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u naprosté většiny překážek k mírnému poklesu škol, který se s nimi potýká. Oproti I. vlně šetření se nejvíce zlepšila situace u finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění před vstupem na pracoviště (pokles o 7 p. b. od I. vlny šetření) a u nezájmu firem o spolupráci se školami (pokles shodně o 7 p. b.). Jedinou překážkou, která zaznamenala výrazný nárůst byly firmy, které se nemohly přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (nárůst o 11 p. b. oproti I. vlně šetření).

Graf 18 | Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání

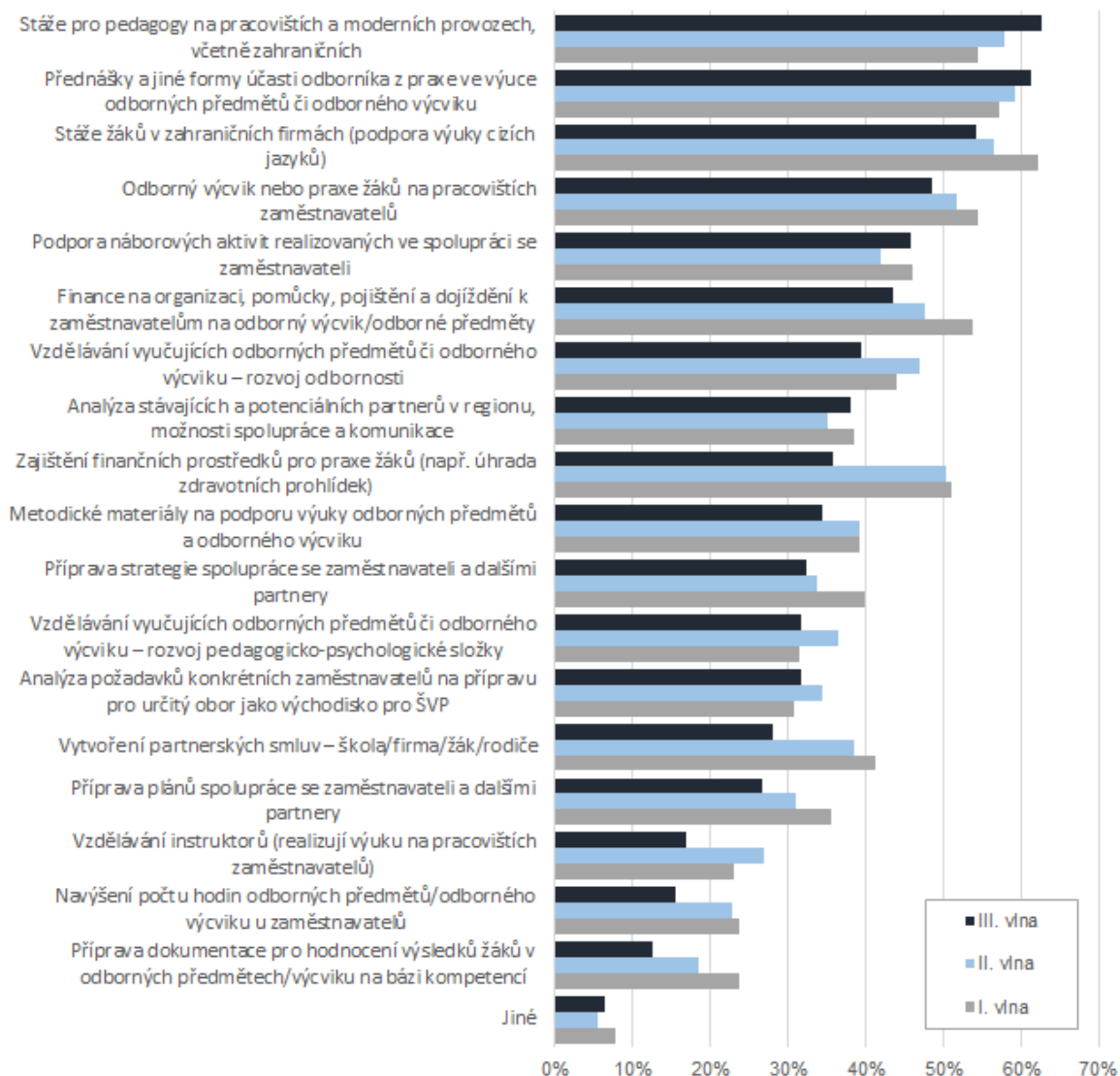
Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

C.11 Opatření pro zlepšení realizace podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy v Moravskoslezském kraji nejvíce ocenily stáže pro pedagogy na pracovištích (63 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (61 %). Přibližně polovina škol by uvítala stáže žáků v zahraničních firmách (54 %)

a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (49 %). Celkem 46 % škol chybí podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli. Srovnatelný podíl škol by ocenil finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění na odborný výcvik (44 %). Téměř dvě pětiny škol potřebují vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku zaměřené na rozvoj odbornosti (39 %) a analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (38 %).

Graf 19 | Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

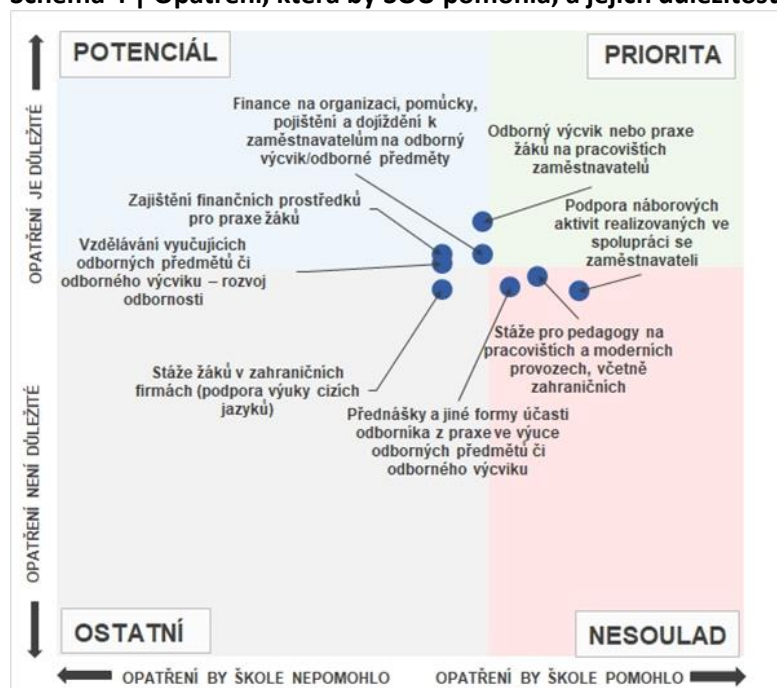
Více než třetina škol se také vyslovila pro zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, jako je např. úhrada zdravotních prohlídek (36 %) a pro metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (35 %). Přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery potřebuje 32 % škol, stejný podíl škol by ocenil vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku zaměřené na rozvoj pedagogicko-psychologické složky a analýzu požadavků konkrétních zaměstnavatelů pro určitý obor jako východisko pro ŠVP. Ostatní opatření zmiňovalo alespoň 13 % škol. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u téměř všech opatření k poklesu jejich potřebnosti, anebo zůstala beze změny. Oproti I. vlně šetření došlo k nejvýraznějšímu poklesu u potřeby zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, např. na úhradu zdravotních prohlídek (pokles o 15 p. b.), vytvoření partnerských smluv na úrovni škola/firma/žák/rodiče (pokles o 13 p. b.),

přípravy dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech nebo výcviku (pokles o 11 p. b.) a u potřeby financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty (pokles o 10 p. b.).

C.12 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli pomohla především podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (76 %) a stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (70 %). Dvě třetiny SOU by ocenily přednášky odborníka z praxe ve výuce (66 %). Celkem 62 % škol potřebuje odborný výcvik na pracovištích zaměstnavatelů a finance na organizaci odborného výcviku. Téměř tři pětiny SOU by potřebovaly vzdělávání zaměřené na rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů, stáže žáků v zahraničních firmách za účelem podpory výuky cizích jazyků, a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (shodně 56 %).

Schéma 4 | Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

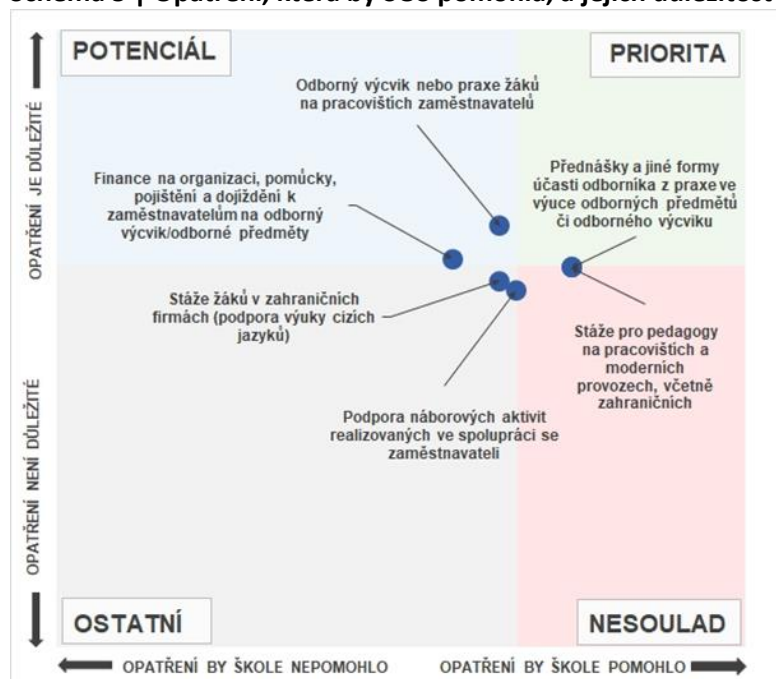
Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zohlednili také jejich důležitost, nepředstavuje žádné pro střední odborná učiliště prioritu. Nejčastěji uváděná opatření jsou podpora náborových aktivit ve spolupráci se zaměstnavateli, stáže pro pedagogy a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí podprůměrně. Z tohoto důvodu pro školy představují tzv. nesoulad.

Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů hodnotí učiliště jako nejdůležitější opatření. Zmiňuje je ale relativně nižší podíl škol. Z tohoto důvodu pro školy představuje opatření s potenciálem pro oblast odborného vzdělávání. Mezi opatření s potenciálem patří i finance na organizaci, pomůcky a dojíždění a finance na zajištění praxí žáků či vzdělávání vyučujících odborných předmětů v jejich odbornosti. Tato opatření však školy hodnotily jen lehce nadprůměrně.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a stáže pro pedagogy na pracovištích (shodně 75 %). Dvě třetiny škol by potřebovaly podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (67 %).

Schéma 5 | Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Celkem 64 % SOŠ by potřebovalo stáže žáků v zahraničních firmách a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. 57 % škol v Moravskoslezském kraji by ocenilo finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům. Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory odborného vzdělávání nepředstavují často zmiňovaná opatření pro střední odborné školy největší priority. Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a stáže pro pedagogy jsou školami žádané nejčastěji, ale školy jejich důležitost hodnotí mírně podprůměrně.

Naopak nejdůležitější je pro střední odborné školy opatření v podobě odborného výcviku nebo praxe žáků. Toto opatření školy zmiňovaly méně často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako nejdůležitější, představuje proto pro školy potenciál k rozvoji sledované oblasti. Financím na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty je přisuzována lehce nadprůměrná důležitost. Toto opatření je školami zmiňováno relativně málo, přesto patří také mezi opatření s potenciálem k rozvoji sledované oblasti. Ostatní opatření, jako např. podporu náborových aktivit ve spolupráci se zaměstnavateli a stáže žáků v zahraničních firmách zmiňovaly školy relativně méně často a hodnotily je jako méně významné.

Gymnázia se v rámci podpory odborného vzdělání pro jednotlivá opatření příliš nevyslovovala. Nejvyšší podíl gymnázií by ocenil stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (47 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (45 %). Celkem 37 % škol by pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, anebo stáže žáků v zahraničních firmách. Téměř pětina gymnázií by přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (18 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro podporu odborného vzdělávání představují priority přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, a stáže žáků v zahraničních firmách. Tato dvě opatření gymnázia zmiňovala často a hodnotila je jako nejdůležitější.

Schéma 6 | Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Další dvě často zmiňovaná opatření byly stáže pro pedagogy na pracovištích a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu zaměřená na možnosti spolupráce a komunikaci s nimi. Tato opatření již pro gymnázia nebyla tak důležitá a hodnotila je pod průměrem, v tzv. nesouladu. Důležitým opatřením je pro gymnázia také příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli. Toto opatření ale zmiňovala relativně méně často a představuje tak potenciál pro rozvoj sledované oblasti.

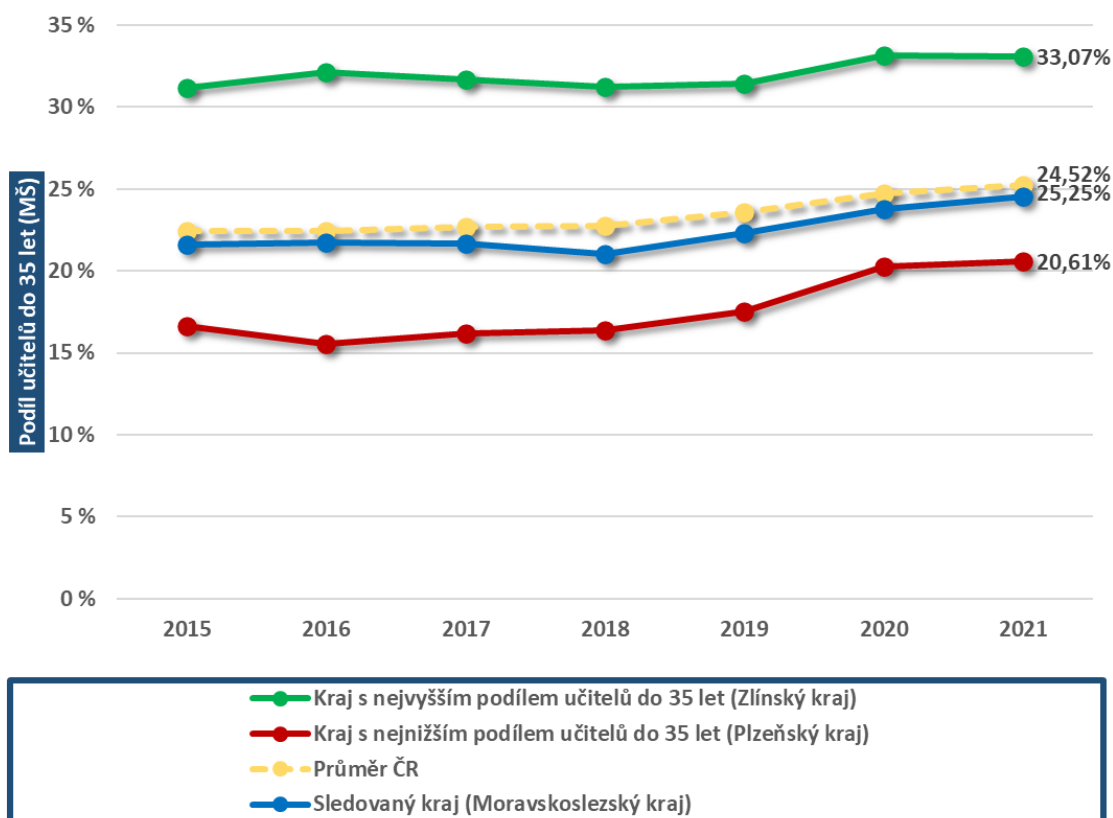
Další informace z celé zprávy jsou dostupné na: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

D. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol

Nejenom výsledky žáků jsou důležité pro sledování kvality a nerovností české vzdělávací soustavy. Pro budoucí stabilitu systému a zejména pro zlepšení kvality českého vzdělávání je klíčová otázka vzdělávání a rozvoje pedagogů. Výsledky žáků jsou totiž kvalitou pedagogů zásadně ovlivňovány. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol tak představuje klíčový faktor pro kvalitní vzdělávání a úspěch školního prostředí. Pedagogové a školní leadeři hrají nezastupitelnou roli při formování a rozvoji mladé generace, a proto je důležité poskytnout jim nejen potřebné zdroje, ale také adekvátní podporu a příležitosti k osobnímu i profesnímu růstu.

První graf zobrazuje počet učitelů do 35 let, který je důležitým indikátorem naznačujícím, zda-li je budoucnost školství v kraji udržitelná a zda-li je v kraji dostatečná pracovní síla, která nahradí učitele odcházející do důchodu. Republikový průměr učitelů MŠ do 35 let je kolem 25 %, přičemž této hodnoty je dosahováno i v Moravskoslezském kraji.

Graf 20 | Podíl učitelů do 35 let (MŠ)

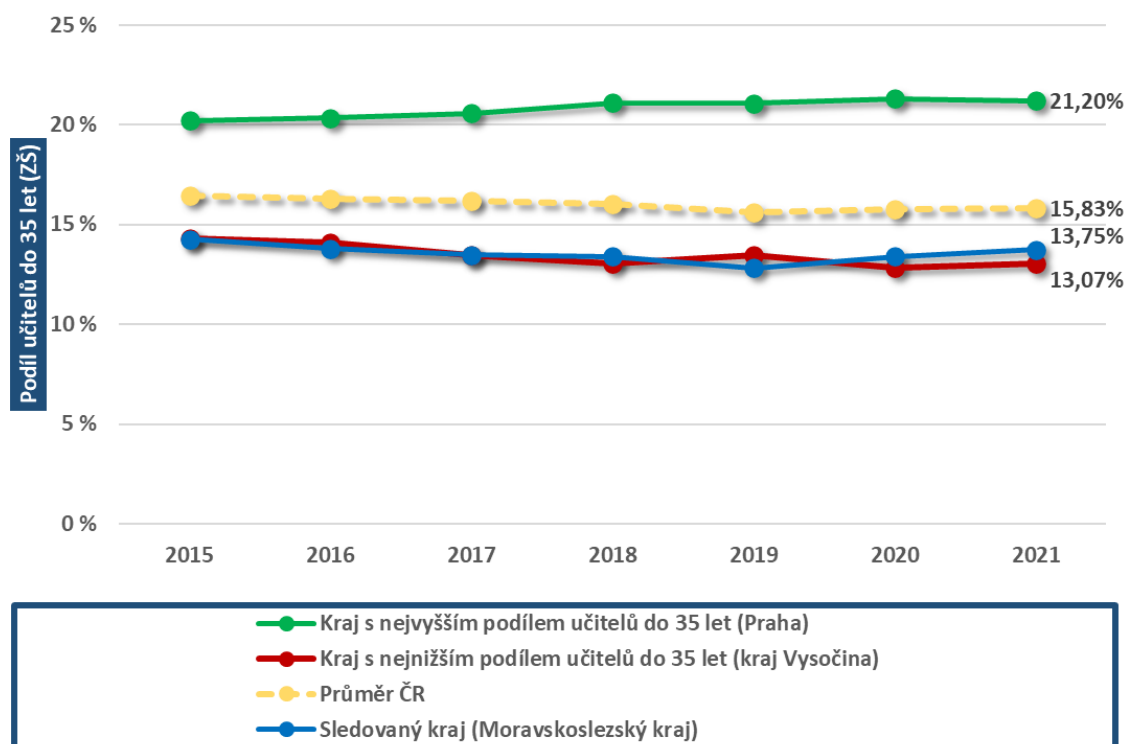

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Na základních školách je ale obrázek odlišný. Republikový průměr je pouhých 16 % učitelů do 35 let. V Moravskoslezském kraji je ale tento podíl ještě nižší o 2 p. b. Hůře je na tom již pouze Kraj Vysočina, kde byl podíl učitelů do 35 let v roce 2021 pouhých 13 %. Situace přitom v průběhu let stagnuje a nelepší se. Výsledky průzkumu OECD z roku 2016 ukázaly, že průměrný počet mladých učitelů na ZŠ je v České republice pod průměrem OECD (Shewbridge, 2016). Výzkum OECD definuje mladé učitele jako učitele do 40 let. Ve sledovaném roce 2014 bylo těchto učitelů na ZŠ v ČR 31 %. Průměr OECD ale činil 41 %. České republice tak kvůli stárnoucí populaci učitelů hrozí vážné nedostatky učitelské pracovní síly na ZŠ.

Analýza od Korbela a Prokopa (2021) pod záštitou PAQ Research a Učitel naživo přitom ukázala, že učitelskou profesí by si vybralo daleko více studentů hlásících se na vysoké školy. Okolo 38 % studentů, kteří se nehlásili na žádnou pedagogickou fakultu odpovědělo, že za jiných podmínek by učitelskou profesí zvažovali. Nejvíce je však odrazovala samotná podoba učitelské práce (47 %), studium na pedagogické fakultě (39 %), a nakonec nízké platové ohodnocení (14 %). Propočty této studie ukázaly, že nebýt těchto bariér a v případě, že by si všichni tito studenti skutečně podali přihlášku, vzrostlo by procento uchazečů o studium z 25 % na 41 %.

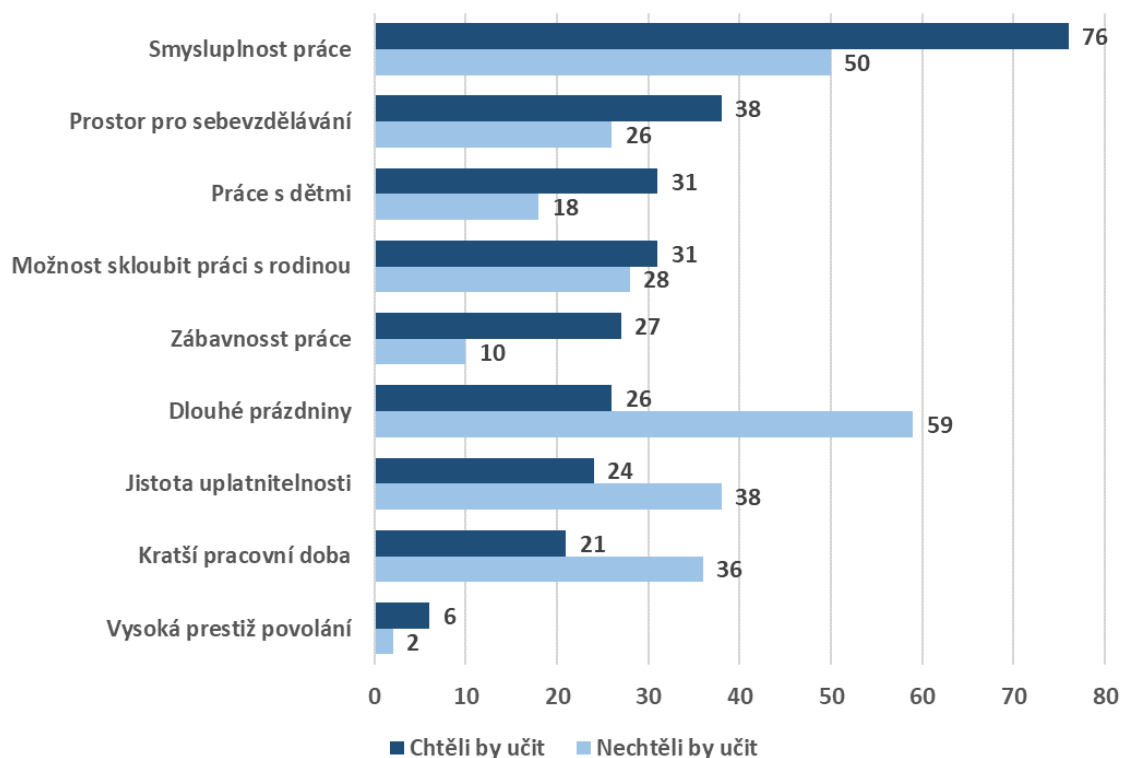
Graf 21 | Podíl učitelů do 35 let (ZŠ)

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Graf 22 pocházející ze studie Korbela a Prokopa (2021) představuje pohled studentů na výhody učitelské profese. Studenti, kteří chtějí učit, mají nejsilnější motivaci pro výkon této profese v její smysluplnosti a prostoru pro sebevzdělávání. Naopak studenti, kteří by tuto profesi vykonávat nechtěli, vidí velkou výhodu učitelství v možnosti dlouhých prázdnin, jistotě uplatnitelnosti a kratší pracovní době.

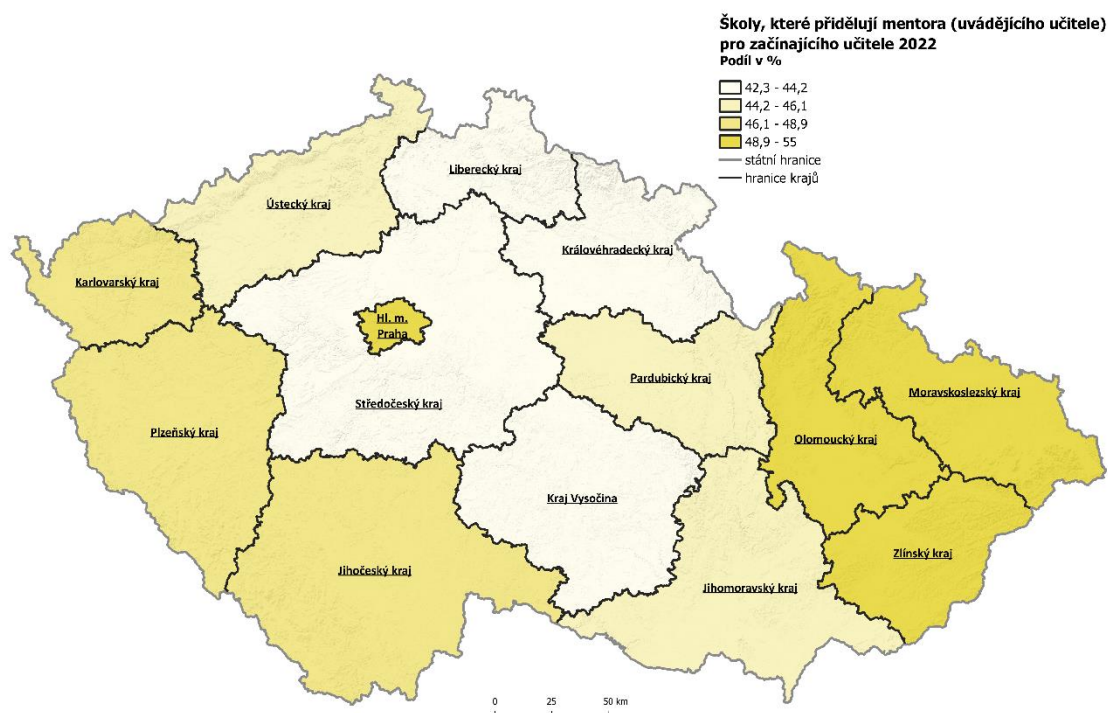
Graf 22 | Které z následujících výhod učiteléské profese považujete za zásadní?

Zdroj: Korbel, Prokop pro PAQ Research, Učitel naživo, 2021; přepracováno

Mentoring neboli přidělení “uvádějícího učitele” začínajícímu učiteli je v mnoha zahraničních zemích běžná praxe zakotvená v legislativě. V České republice taková legislativa neexistuje, a proto je dobré sledovat, zda-li tak školy činí sami či nikoliv. Uvádění začínajícího učitele je přitom důležitou součástí začátků v nové profesi a novém kolektivu, napomáhá k socializaci, sebevědomí a sebereflexi začínajícího učitele (Vítečková, 2018). Nejčastěji přiděluje uvádějícího učitele začínajícímu učiteli ředitel školy na základě zkušeností uvádějícího učitele a podobné aprobace. Výzkumy přitom uvádějí, že více než profesní kvality začínající učitelé oceňují u uvádějících učitelů kvality lidské jako je tolerance, ochota ke spolupráci, empatie atd. (Kessel, 2010; Prokešová, 2000). Následující mapa 21 ukazuje, v jaké míře se kraje liší v míře přidělování uvádějících učitelů pro začínající učitele v roce 2022. Uvádějící učitele přiděluje nejvíce škol v Moravskoslezském, Olomouckém a Zlínském kraji a také v Praze. Naopak školy v Libereckém kraji, Královéhradeckém, Středočeském a v Kraji Karlovarský přidělují uvádějícího učitele začínajícímu učiteli v nejnižší míře.

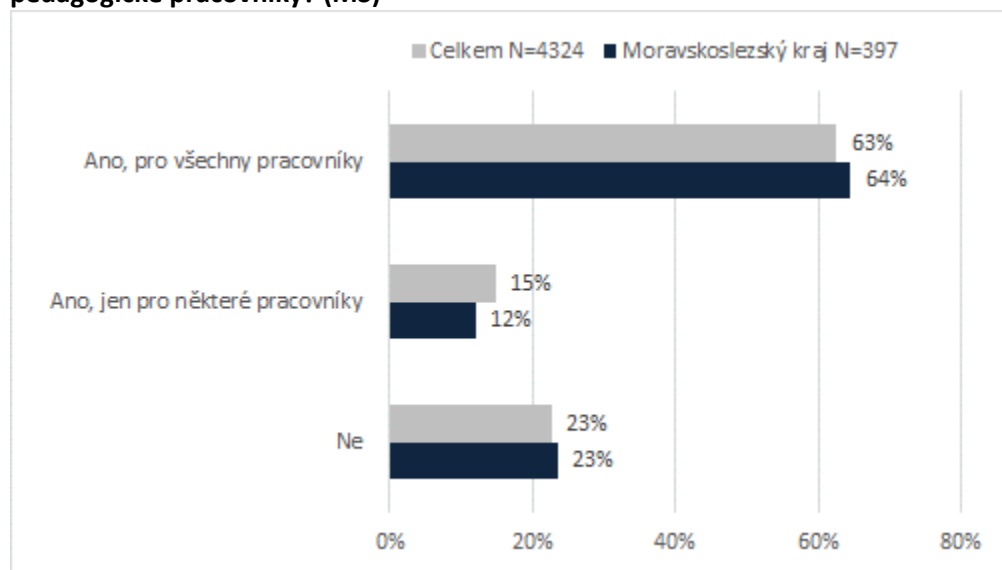
Mapa 21 | Školy přidělující mentora (uvádějícího učitele) pro začínajícího učitele 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

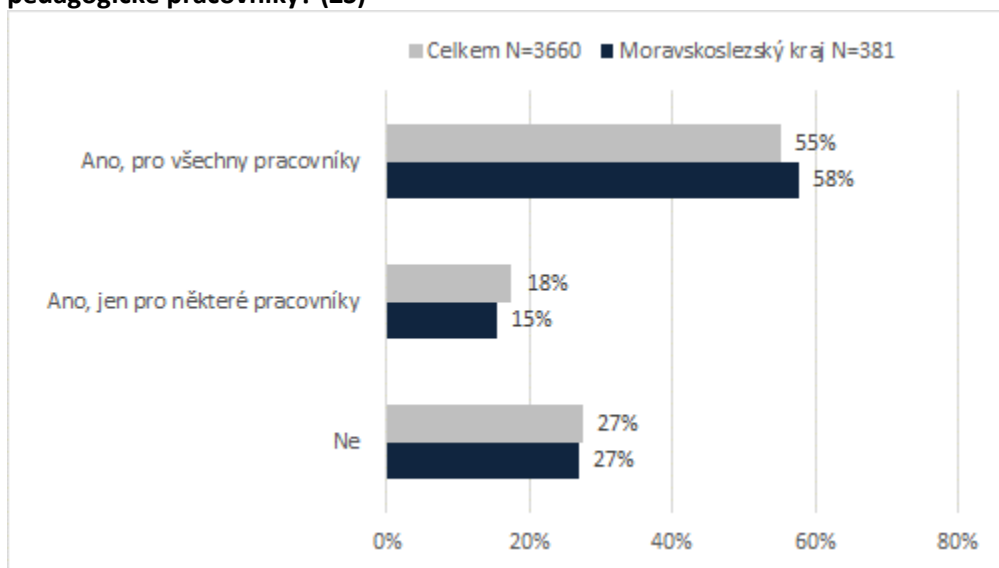
Když se zaměříme na další vzdělávání pedagogických pracovníků, je patrné, že mateřské školy v Moravskoslezském kraji, podobně jako v celé ČR, zpravidla vytváří pro všechny pedagogické pracovníky vzdělávací plány. V případě základních škol jsou pro všechny pedagogické pracovníky vytvářeny plány dalšího rozvoje u 58 % z nich a v rámci středního vzdělávání se této aktivitě věnuje též 58 % škol.

Graf 23 | Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky? (MŠ)

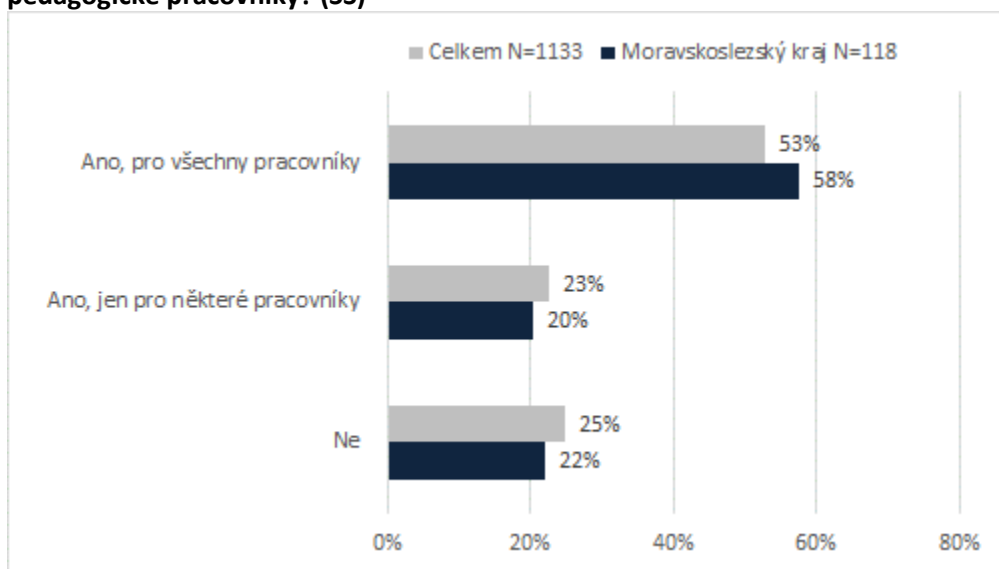
Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Graf 24 | Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky? (ZŠ)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

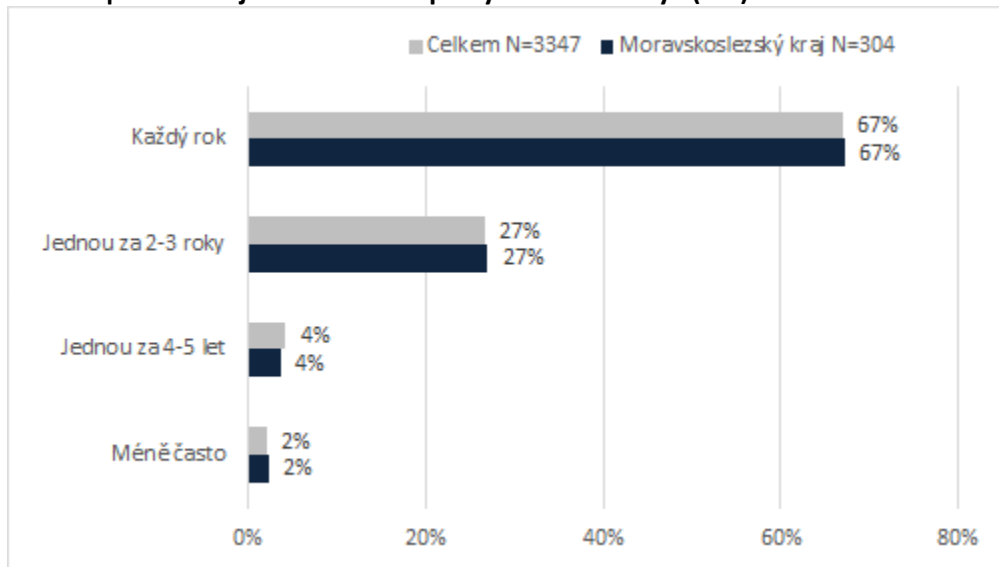
Graf 25 | Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky? (SŠ)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

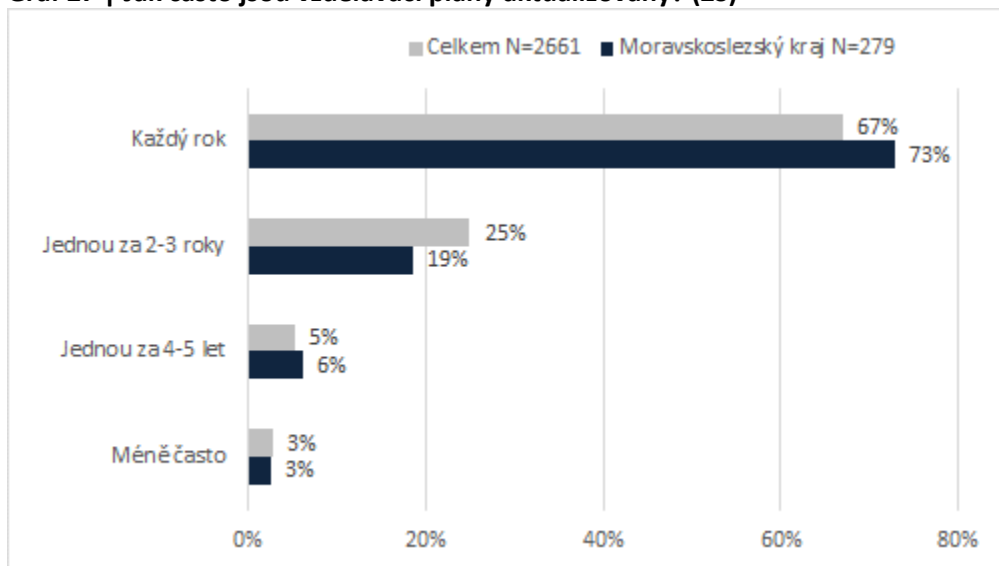
Každoroční aktualizaci vzdělávacích plánů provádí v Moravskoslezském kraji 67 % mateřských škol, 73 % základních škol a 54 % středních škol. Obecně je účast škol na této aktivitě v případě mateřských škol stejná jako v celé ČR, v případě základních škol vyšší a v případě středních škol nižší než v celé ČR.

Graf 26 | Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány? (MŠ)

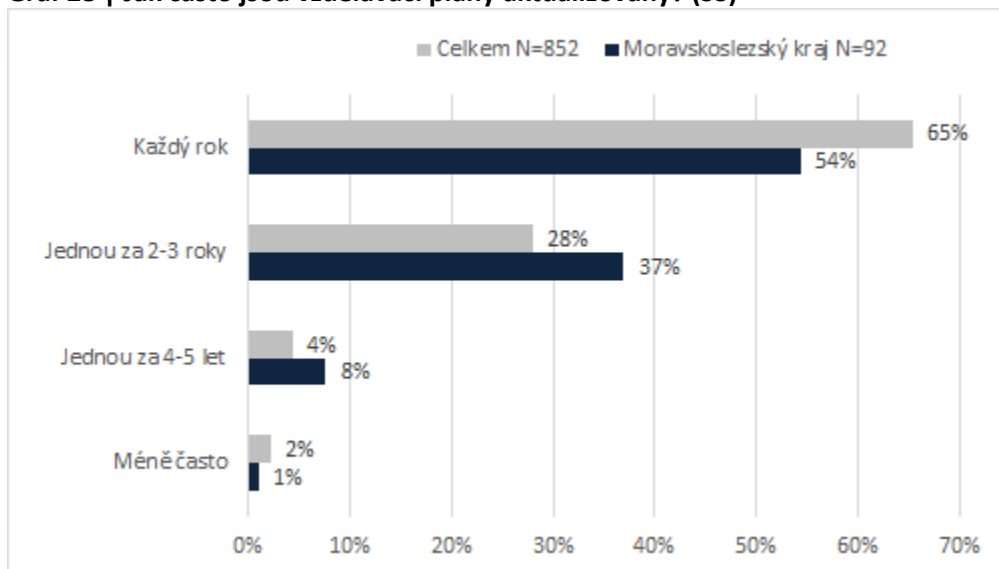
Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Graf 27 | Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány? (ZŠ)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

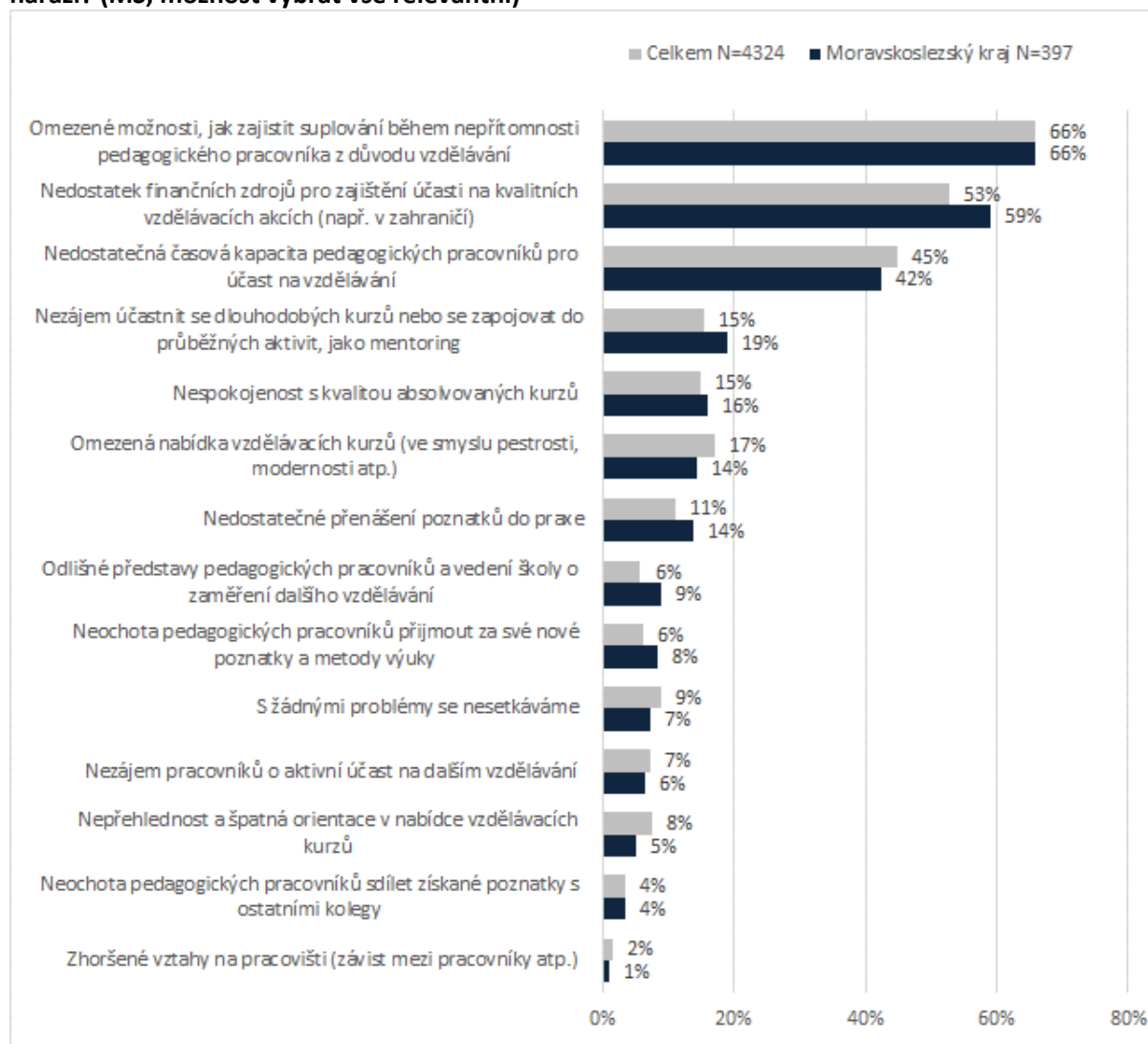
Graf 28 | Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány? (SŠ)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Když se zaměříme na překážky, na které školy v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků naráží, jsou pro mateřské školy nejvýznamnější problém omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání a nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí). Oproti hodnotám na úrovni celé ČR je pak patrnějším problémem především nedostatek finančních prostředků.

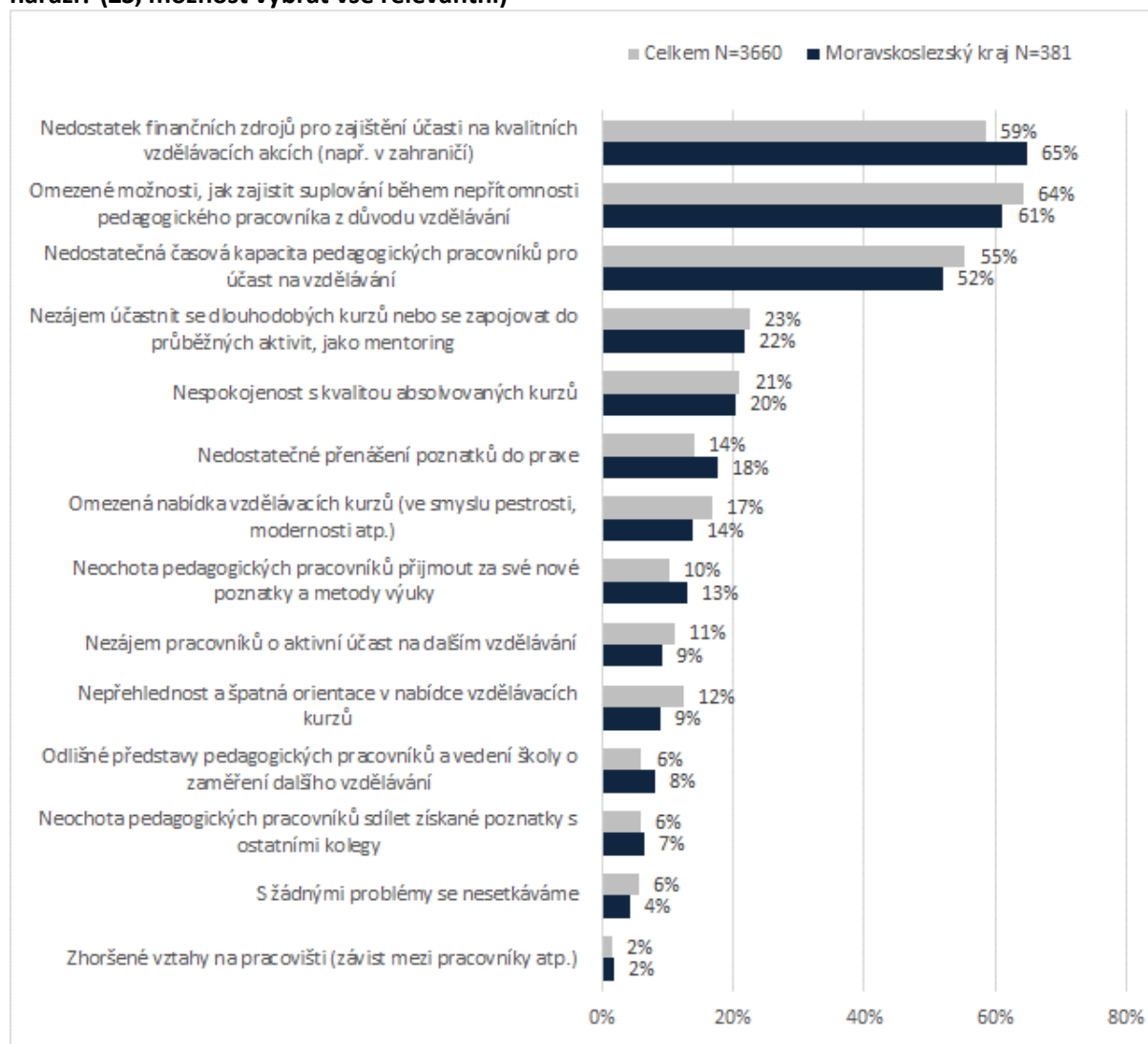
Graf 29 | Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často narazí? (MŠ, možnost vybrat vše relevantní)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

V souvislosti s překážkami ve vzdělávání pedagogických pracovníků jsou pro základní školy nejvýznamnějšími problémy nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí) a omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání. Oproti hodnotám na úrovni celé ČR je pak patrnějším problémem právě nedostatek finančních zdrojů.

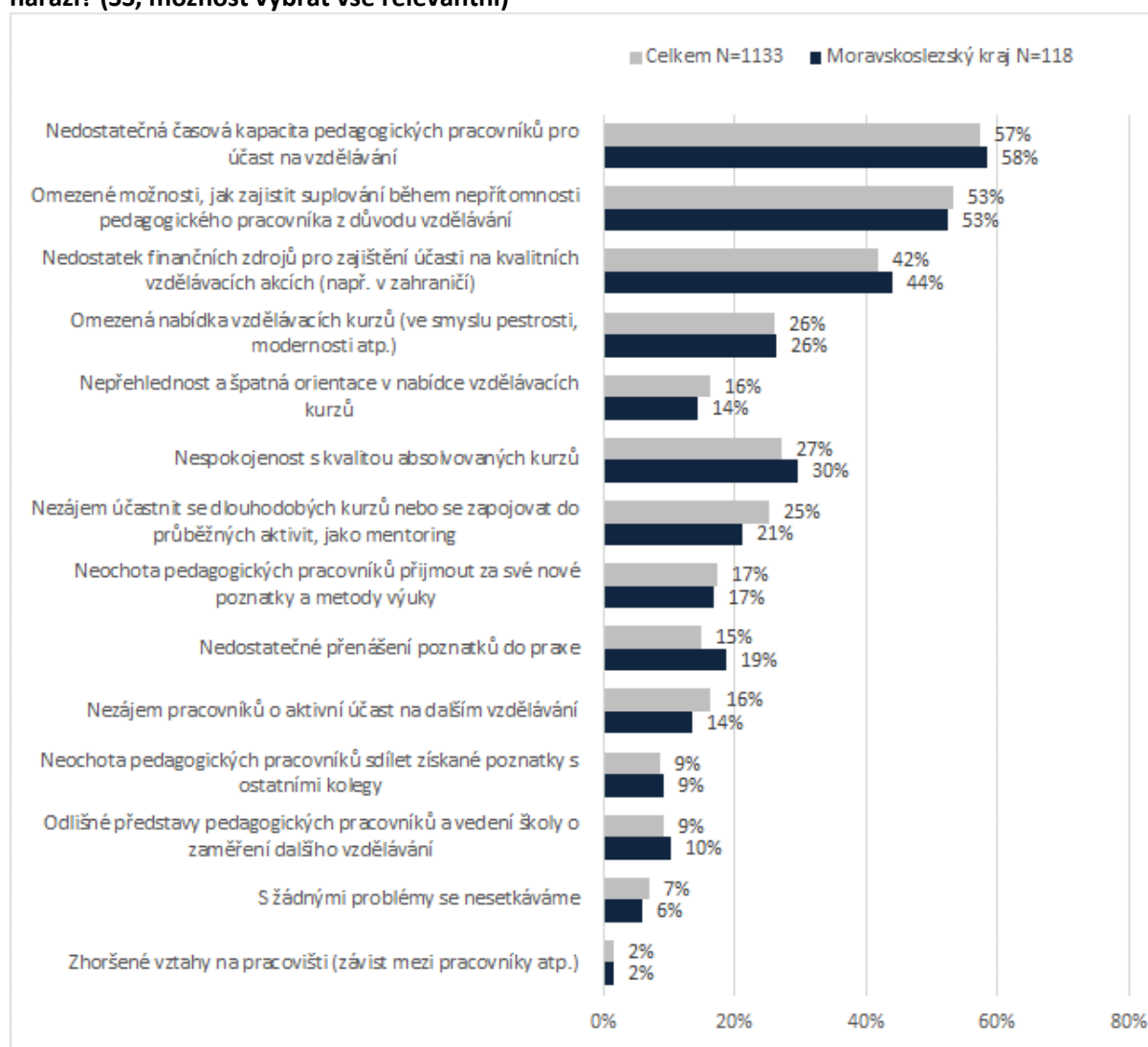
Graf 30 | Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často naráží? (ZŠ, možnost vybrat vše relevantní)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

V souvislosti s překážkami ve vzdělávání pedagogických pracovníků jsou pro střední školy nejvýznamnějšími problémy nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání a dále omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání. Výraznější ve srovnání s celou ČR pak je nedostatečné přenášení poznatků do praxe.

Graf 31 | Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často narazí? (SŠ, možnost vybrat vše relevantní)

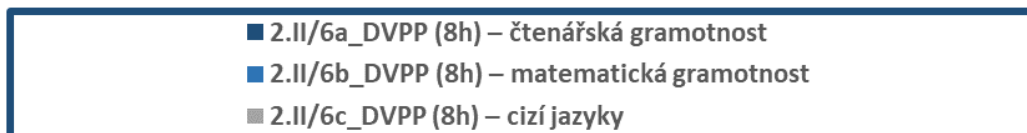
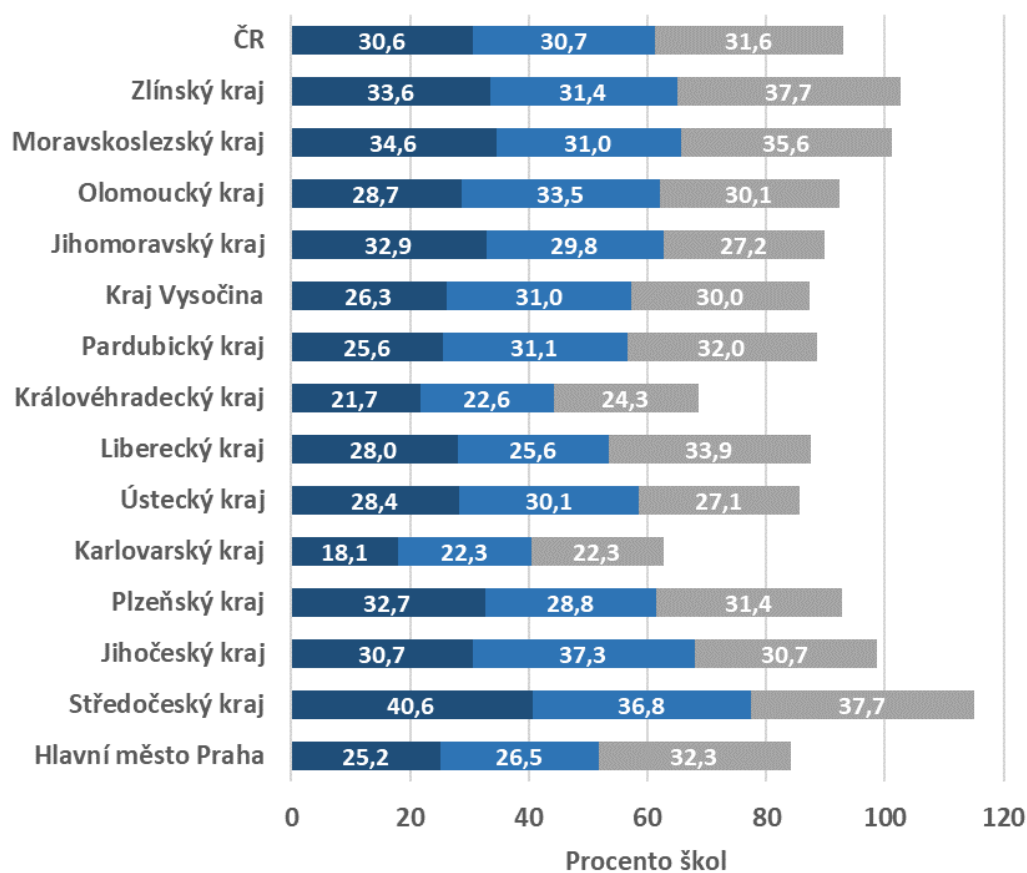

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Základní školy si v největší míře volí šablonu Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP² v oblasti osobnostně sociální rozvoj, průměrně 32,9 % ZŠ v České republice. Další šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP, které si ZŠ v ČR volí ve větší míře, jsou šablony cizí jazyky, matematická gramotnost a čtenářská gramotnost, které si volí přibližně 31 % ZŠ. O něco méně bývají voleny šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP v oblasti ICT, polytechnického vzdělávání a projektové výuky. ZŠ v Moravskoslezském kraji si vybírají šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP ve všech oblastech vzdělávání v mírně vyšší míře, než je průměr ČR (kromě oblasti projektové výuky).

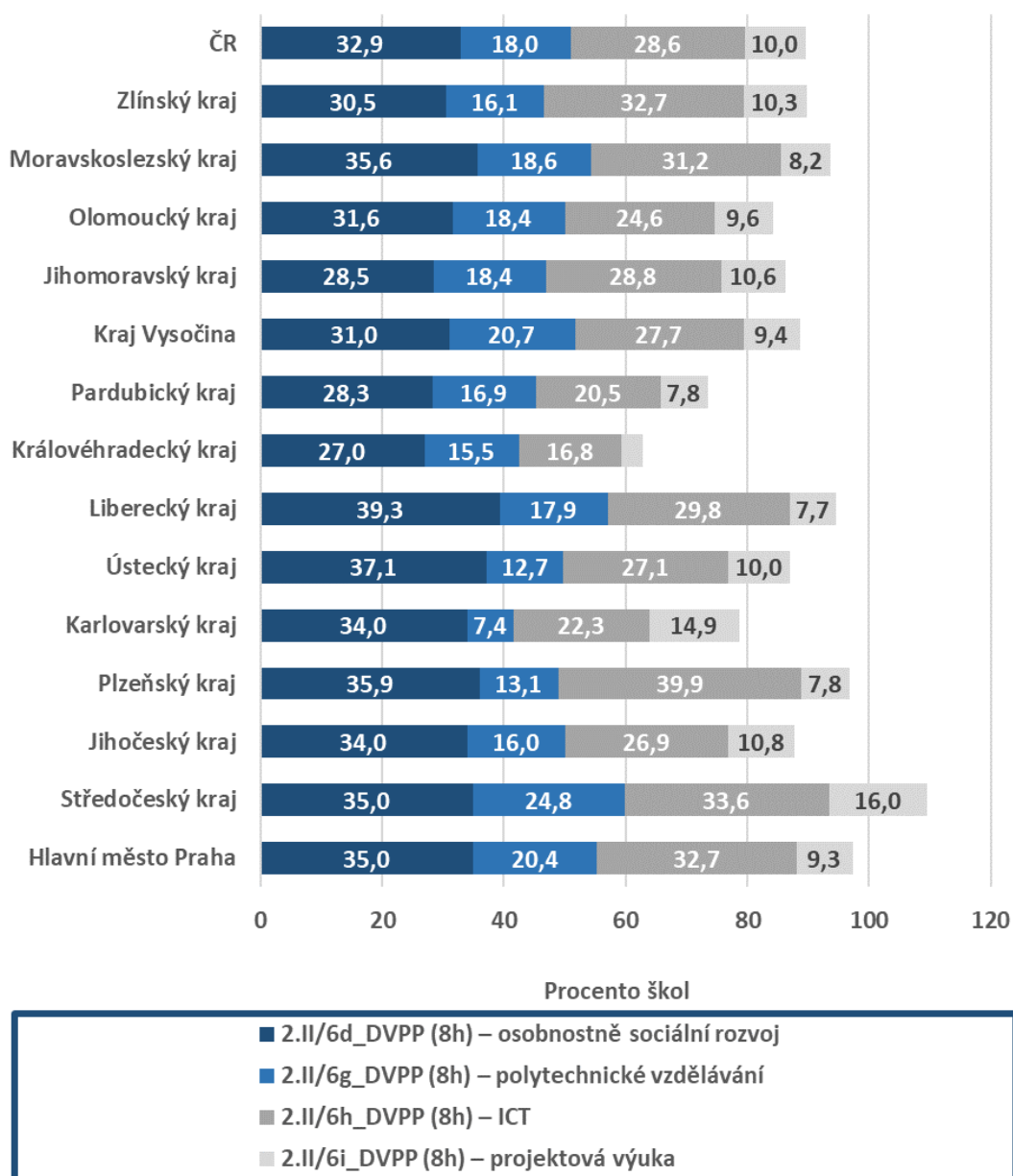
² 2.II/6 Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP (v rozsahu 8 hodin)

Graf 32 | Procento základních škol, které si zvolily danou šablonu

Pozn.: Popisky hodnoty nižších než 10 % nejsou zobrazeny; součet škol může být vyšší než 100 % (školy volí z více šablon).

Graf 33 | Procento základních škol, které si zvolily danou šablonu

Zdroj: Šablony OP VVV

Pozn.: Popisky hodnot nižších než 7 % nejsou zobrazeny; součet škol může být vyšší než 100 % (školy volí z více šablon)

E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu

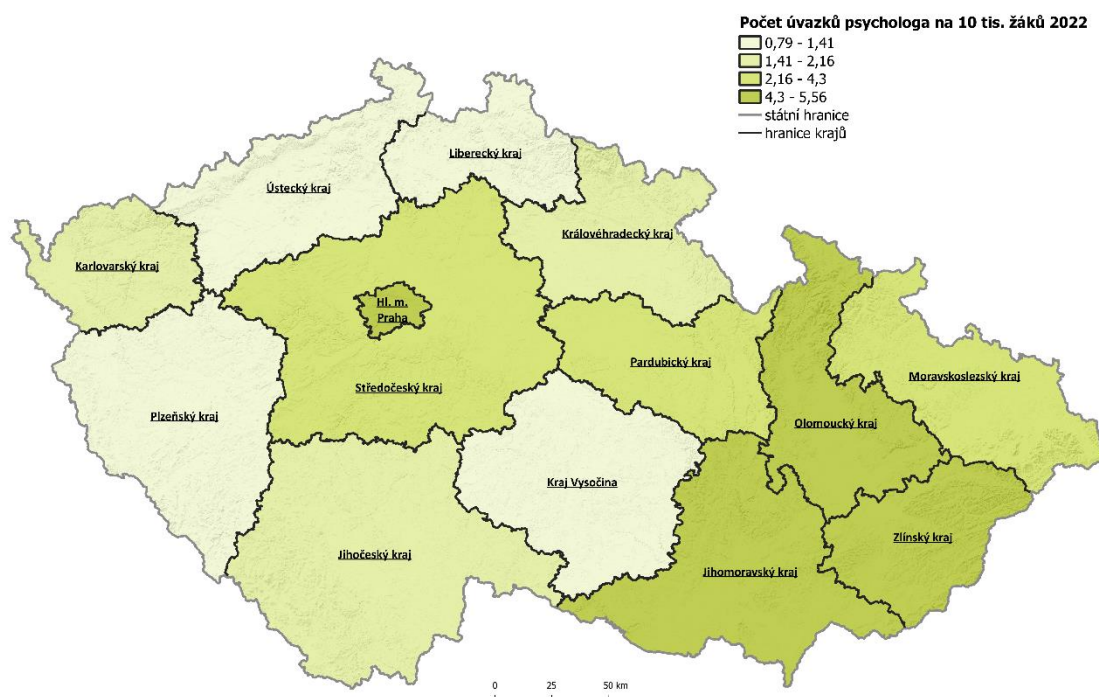
Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu představuje základní princip spravedlivého vzdělávání. Každý žák, bez ohledu na své schopnosti, socioekonomické zázemí, etnický původ nebo jakékoliv jiné rozdíly, by měl mít stejnou možnost získat kvalitní vzdělání a plně se rozvíjet. Rovnost ve vzdělání znamená vytvoření podmínek, ve kterých budou všechny potřeby a individuální rozdíly žáků respektovány a adresovány.

A právě podpůrné profese, jako jsou školní psychologové a speciální pedagogové, hrají klíčovou roli v poskytování podpory a pomoci žákům, kteří se potýkají s různými vzdělávacími a emocionálními překážkami. Školní psychologové mají za úkol poskytovat psychologickou podporu žákům s různými emocionálními problémy a potřebami. Pomoc se může věnovat duševnímu zdraví, sociálním vztahům, učení a chování. Dále školní psychologové provádějí psychologická hodnocení žáků, která mohou zahrnovat testování inteligence, emocionálního a akademického vývoje a dalších oblastí, které ovlivňují školní výkon. Na základě těchto hodnocení mohou navrhnout vhodné intervence a podporu, jako je například individuální terapie, skupinová terapie nebo podpora rodiny. Mezinárodní studie navíc dokázaly, že vyšší podíl školních psychologů je pozitivně asociován s lepšími výsledky žáků a zmírňováním negativního efektu nižšího socioekonomického statusu žáka (López, Cárdenas & Gonzáles, 2021).

Speciální pedagogové se zaměřují na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pracují na vytváření individuálních vzdělávacích plánů (IVP), které jsou přizpůsobeny potřebám konkrétních žáků. Tyto plány zahrnují různé strategie a techniky, které mají žákům pomoci překonat různé výzvy, jako jsou například poruchy učení (dyslexie, dysgrafie), ADHD nebo poruchy autistického spektra. Speciální pedagog také úzce spolupracuje s vedením školy, pedagogy, a zákonnými zástupci a spolupracuje jak se školskými poradenskými zařízeními, tak se zdravotnickými, sociálními či dalšími službami. Speciální pedagogové jsou pro školská řazení doporučováni také v mezinárodních studiích, které říkají, že speciální pedagogika pomáhá dětem s poruchami učení k lepším výsledkům. Zároveň platí, že čím dříve je speciální pedagogika zahájena, tím lepších akademických výsledků žák dosahuje (Hanushek, Kain & Rikvin, 2002; Hurwitz et al., 2019; Schwartz, Hopkins, & Stiefel, 2021).

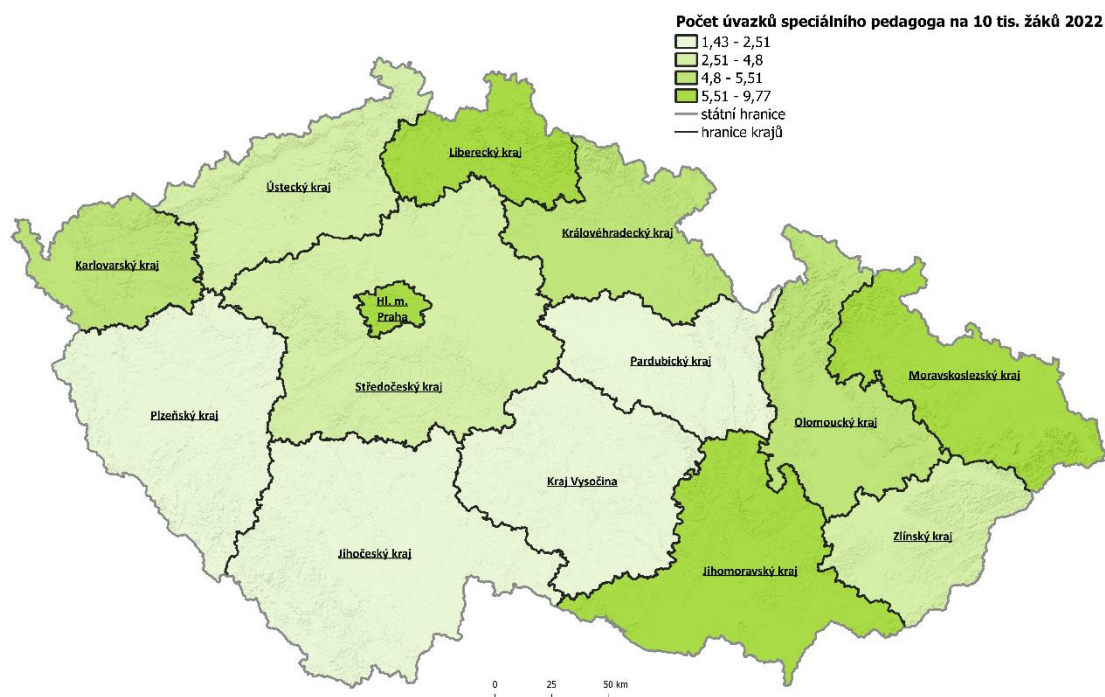
Školních psychologů a speciálních pedagogických pracovníků je méně v těch regionech, které se vyznačují nižší kvalitou života, nižším počtem vysokých škol a nižší mírou urbanizace (České školství v mapách, 2022). V takových oblastech mívají školní psychologové a speciální pedagogové na starost více žáků než v oblastech, kde jsou hodnoty zmiňovaných proměnných vyšší. Problém lze nalézt hlavně v oblastech vzdálenějších od hlavních krajských měst. V Moravskoslezském kraji najdeme nadprůměrný počet úvazků jak školních psychologů, tak speciálních pedagogů. Školní psychologové a speciální pedagogové jsou důležitou součástí kvalitního školství. Opět je ale nutné upozornit, že jednotlivé okresy v kraji se od sebe mohou lišit, což mapa 23 nezachycuje.

Mapa 22 | Počet úvazků psychologa na 10 tis. žáků 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 23 | Počet úvazků speciálního pedagoga na 10 tis. žáků 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

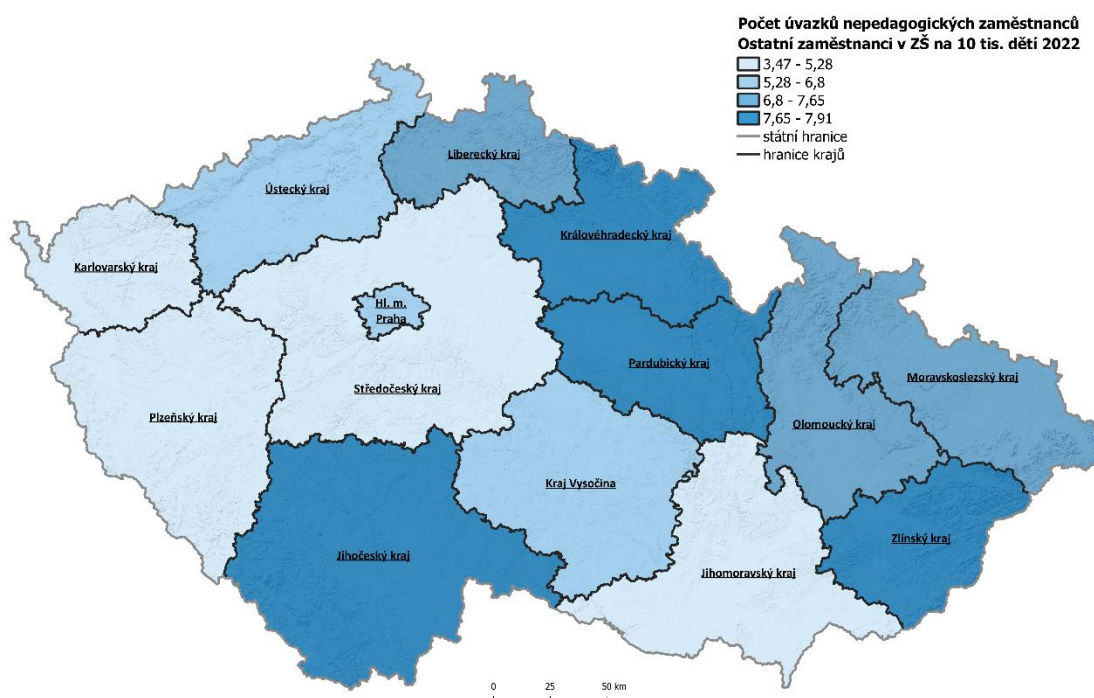
Nepedagogičtí pracovníci v rámci školství jsou zaměstnanci školy, kteří nevykonávají funkci učitele nebo výchovného poradce. K této skupině pracovníků mohou patřit mezi jinými administrativní pracovníci, kuchaři, údržbáři, knihovníci atd. Nepedagogičtí zaměstnanci mají důležité úkoly, například organizují a řídí administrativní záležitosti, zajišťují fungování provozu školy, spravují dokumentaci a

evidence, řídí ekonomické a finanční záležitosti a vykonávají technické a údržbářské práce. Dalším úkolem nepedagogických pracovníků je poskytování stravovacích služeb, jako je vaření jídel pro žáky a zaměstnance školy a celková organizace stravování.

Nepedagogičtí pracovníci jsou nezbytnými členy týmu a hrají klíčovou roli v zajištění hladkého chodu školy a vytvoření prostředí, ve kterém mohou učitelé a žáci úspěšně fungovat. Jejich příspěvek a spolupráce s ostatními zaměstnanci školy jsou nezbytné pro dosažení vysoké kvality vzdělávání pro žáky.

Největší počty nepedagogických pracovníků v ZŠ jsou v kraji Pardubickém, Královéhradeckém, Zlínském a Jihočeském. Nízké počty nepedagogických pracovníků lze pozorovat v mapě 24 v rámci základních škol v kraji Středočeském, Plzeňském a Karlovarském. Ve sledovaném Moravskoslezském kraji je mírně vyšší počet úvazků nepedagogických zaměstnanců ZŠ.

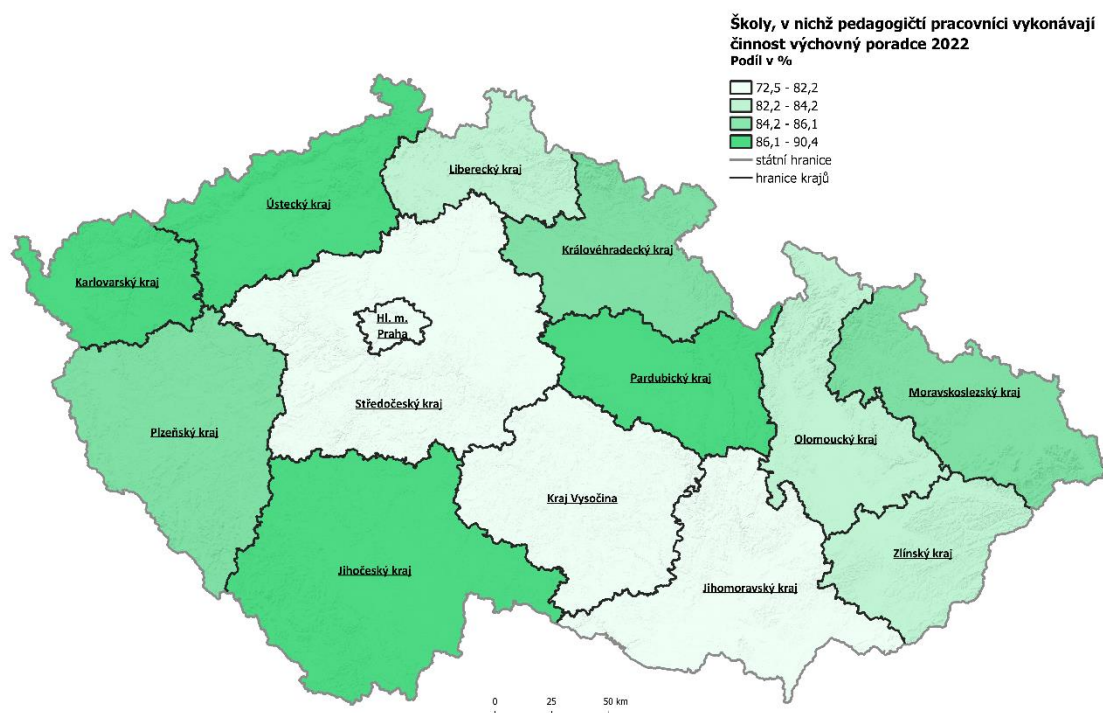
Mapa 24 | Počet úvazků nepedagogických zaměstnanců na ZŠ (na 10. tis dětí 2022)

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Ve sledovaném Moravskoslezském kraji je mírně nadprůměrný podíl pedagogických pracovníků vykonávajících činnost výchovného poradce. Nejméně jich pak můžeme najít v Praze, Středočeském kraji, Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina.

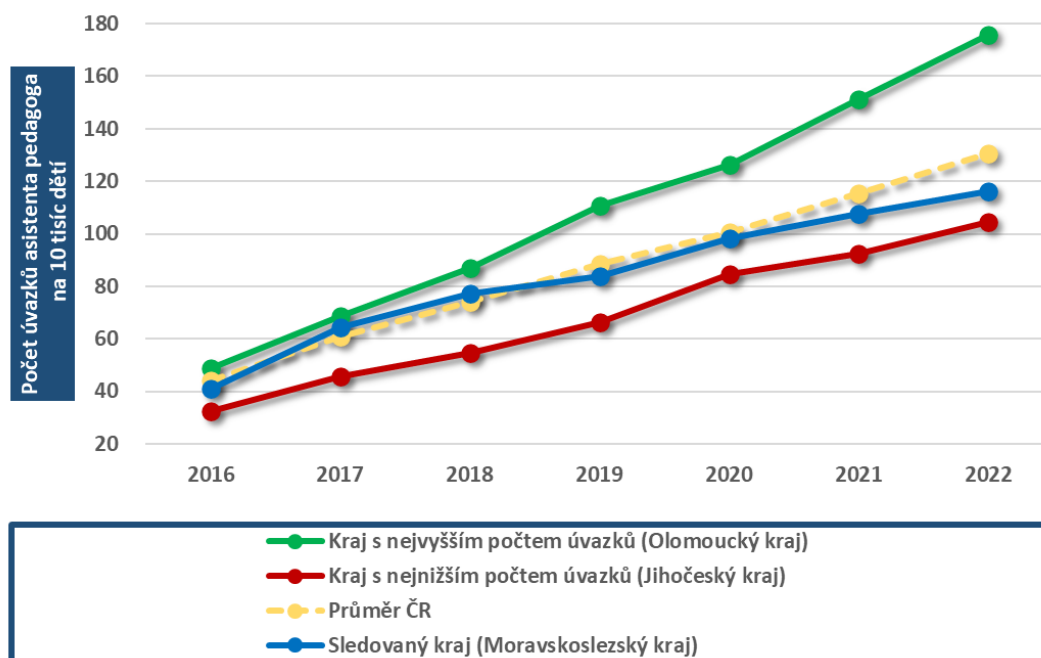
Mapa 25 | Školy, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost výchovný poradce 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Další dva grafy 34 a 35 vyobrazují počet úvazků asistenta pedagoga v MŠ a ZŠ na 10 tisíc dětí/žáků. V obou případech vidíme velký nárůst těchto pozic. V Moravskoslezském kraji vidíme ve zmíněných grafech průměrné republikové hodnoty počtů úvazků asistentů pedagoga jak v MŠ, tak na ZŠ. Role asistenta pedagoga je velice důležitá. Mezi jeho hlavní úkoly patří přímá výchovná a vzdělávací činnost u dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, individuální i skupinová podpora dětí/žáků při přípravě na výuku, pomoc dětem/žákům se zdravotním handicapem a pomoc při komunikaci mezi dětmi/žáky a učiteli, stejně jako mezi učiteli a zákonnými zástupci. Studie dokazují, že přítomnost asistenta na ZŠ, která je vhodně zacílena na individuálního žáka, popřípadě skupinu žáků se specifickými potřebami, napomáhá jeho/jejich akademickým výsledkům (Farrell et al., 2010).

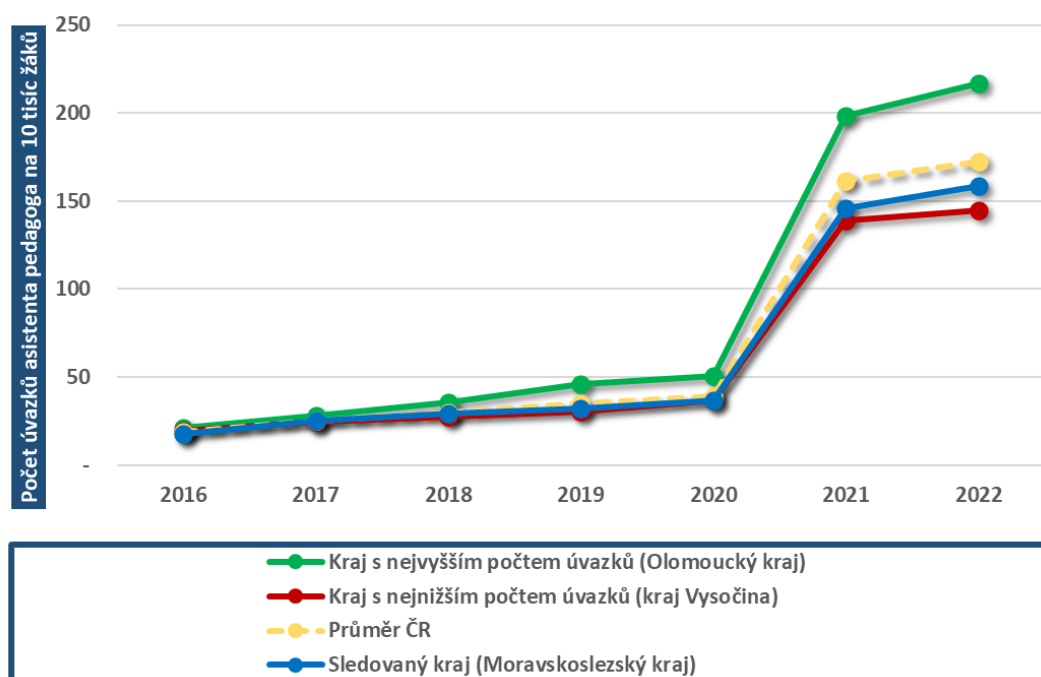
Graf 34 | Počet úvazků asistenta pedagoga v MŠ na 10 tisíc dětí

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

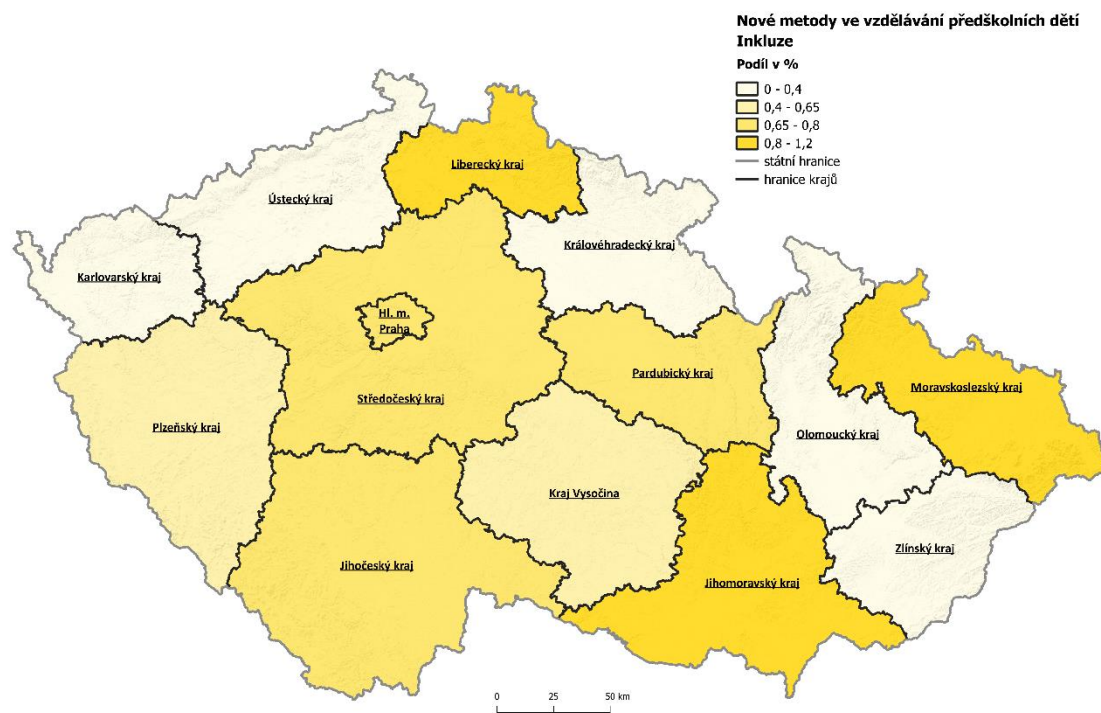
Graf 35 | Počet úvazků asistenta pedagoga v ZŠ na 10 tisíc žáků

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Poslední mapou této kapitoly je mapa vyobrazující podíl mateřských škol v krajích, které si vybraly šablonu věnující se inkluzi. Podíly jsou ve všech krajích skutečně nízké, proto nelze mapu interpretovat jako rozdíly mezi kraji. Tato šablona je určena především pro pedagogy, kteří jsou s její pomocí vzděláváni v oblasti inkluze. V praxi se může jednat o semináře věnující se vlivu pedagoga na klima třídy, metody práce s dětmi s poruchami učení či ADHD), práce s dětmi s tělesným postižením, práce s žáky z odlišného kulturního prostředí a další. Ve sledovaném Moravskoslezském kraji si tuto šablonu vybral nadprůměrný podíl MŠ.

Mapa 26 | Nové metody v PV – inkluze

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

F. Prevence a ústavní výchovná péče

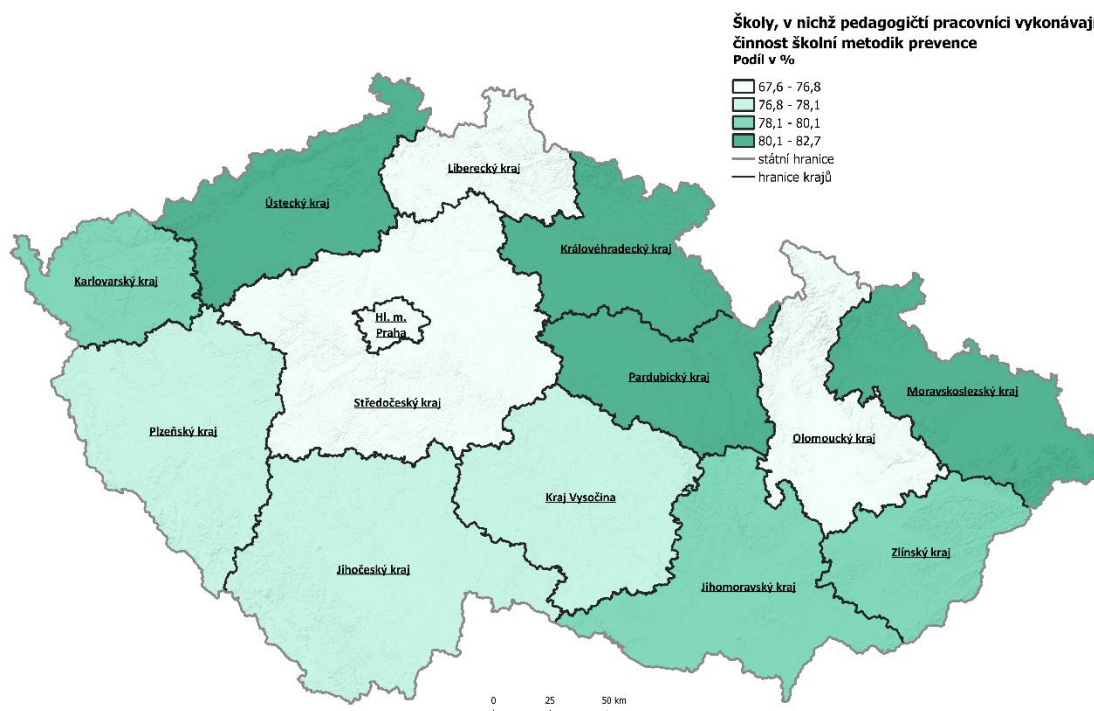
Prevence a ústavní výchovná péče hrají důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Prevence se zaměřuje na identifikaci a omezení rizikových faktorů, které mohou ohrozit vývoj dětí.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy popsalo v [Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže 2019–2027](#) problematiku primární prevence ve školách a školských zařízeních. Konkrétní formy rizikového chování a prevence jim věnovaná jsou blíže popsány v metodických doporučeních ministerstva. Stěžejním partnerem ve školách při preventivních aktivitách či v případě řešení rizikového chování jsou školní metodici prevence, kteří zde působí podle § 7 Vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských pracovištích, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška zároveň definuje činnost školního poradenského pracoviště, včetně pozic, které na tomto pracovišti působí. Zároveň definuje standardní činnosti školního metodika prevence. Metodik prevence zpracovává preventivní program školy, dále metodicky vede pedagogické pracovníky školy a koordinuje preventivní aktivity školy.

Dle [Tematické zprávy ČŠI](#) většina škol (ZŠ a SŠ) naplňuje formální požadavky v oblasti prevence rizikového chování, tj. má zpracovaný preventivní program, obsazenu pozici školního metodika prevence a tuto problematiku má obsazenu ve strategických dokumentech školy. Dle této zprávy pouze 49 % metodiků na ZŠ a 66 % metodiků prevence na SŠ absolvovalo kvalifikační studium pro školní metodiky prevence. Ve většině případů je tato pozice kumulována s dalšími odbornými pozicemi ve škole – např. s třídním učitelem, výchovným poradcem, ředitelem školy, zástupcem ředitele školy apod.

Moravskoslezský kraj patří ke krajům, kde můžeme najít největší podíl škol, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost školního metodika prevence.

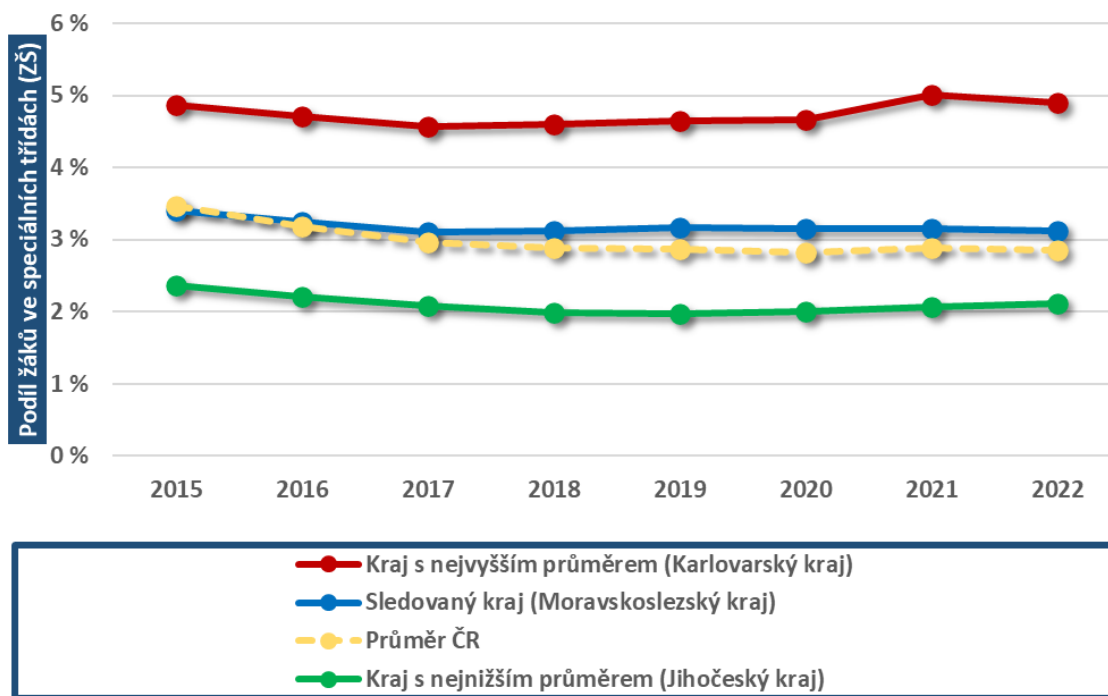
Mapa 27 | Školy, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost školní metodik prevence 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Podíváme-li se na graf 36, který vyobrazuje podíl žáků ve speciálních třídách ZŠ, vidíme, že v Moravskoslezském kraji je podíl těchto žáků stejný jako je republikový průměr (okolo 3 %). Napříč roky se tento podíl v kraji nemění.

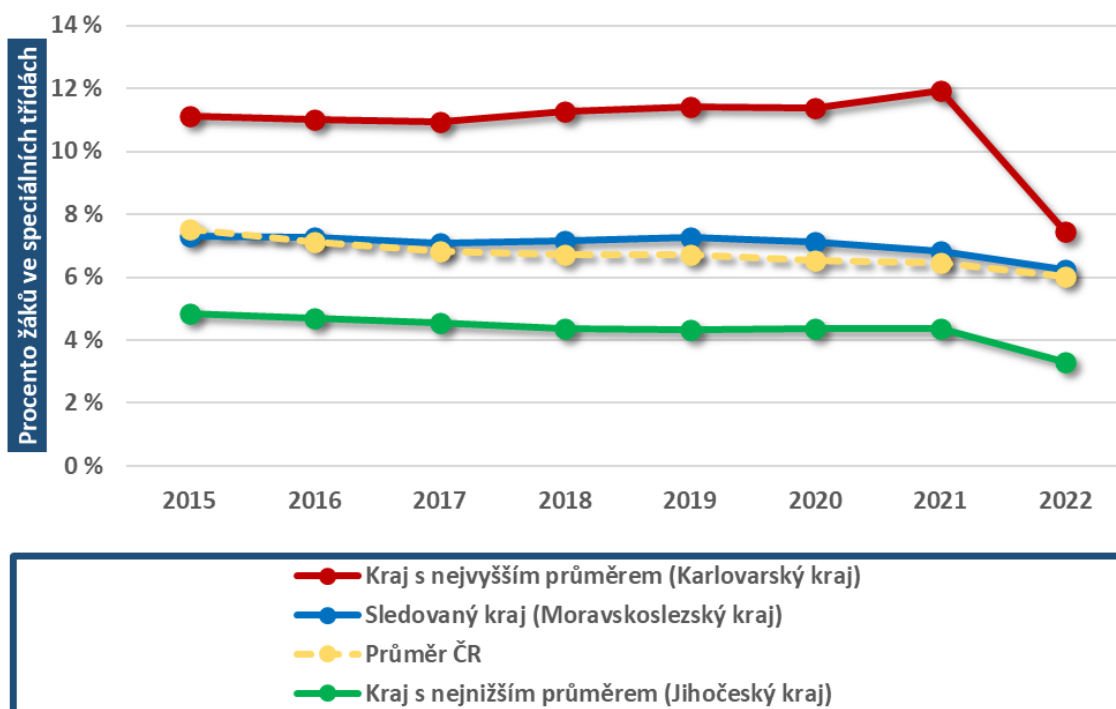
Graf 36 | Podíl žáků ve speciálních třídách ZŠ zřizovaných dle § 16, odst. 9 školského zákona

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Situace je podobná také na středních školách, byť jsou obecně hodnoty na vyšší úrovni. Hodnoty pro Moravskoslezský kraj téměř kopírují ty celorepublikové, a to napříč sledovaným obdobím. Žáků ve speciálních třídách SŠ je tak okolo 3 % na ZŠ a 7 % na SŠ.

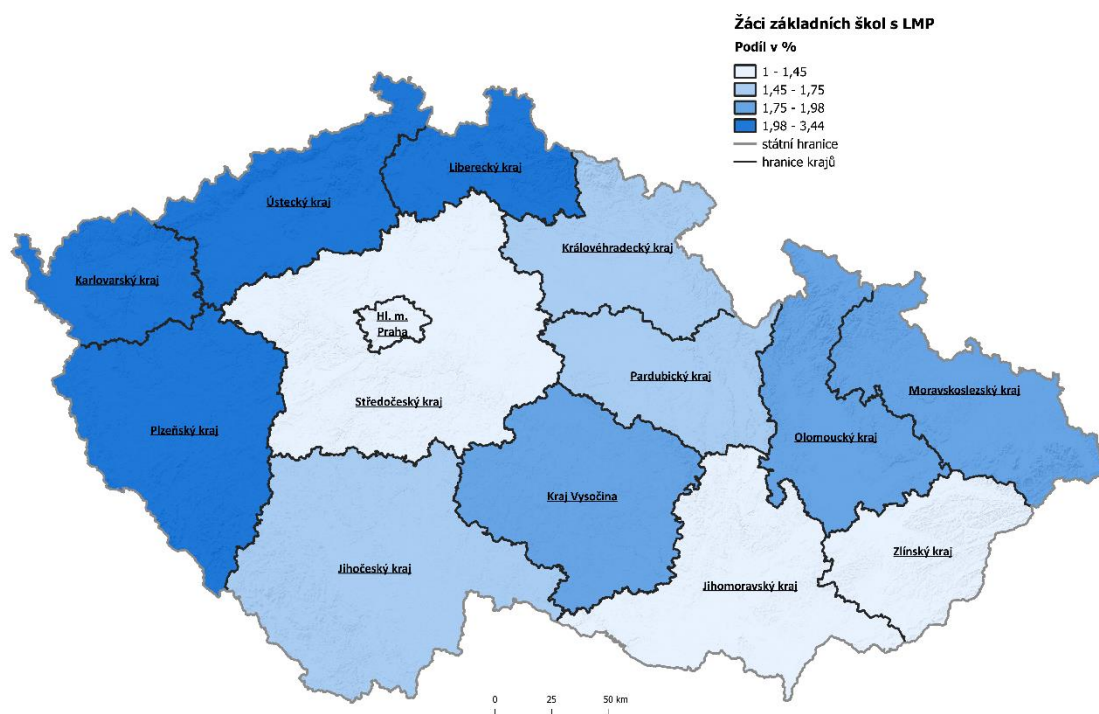
Graf 37 | Podíl žáků ve speciálních třídách SŠ zřizovaných dle § 16, odst. 9 školského zákona)

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 28 dokresluje celkový obrázek, kdy vidíme, že vyšší podíl žáků s lehkým mentálním postižením na ZŠ můžeme najít v Moravskoslezském kraji. Nejvyšších podílů takových žáků dosahují kraje Liberecký, Ústecký, Karlovarský a Plzeňský.

Mapa 28 | Podíl žáků s lehkým mentálním postižením (LMP) na ZŠ

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

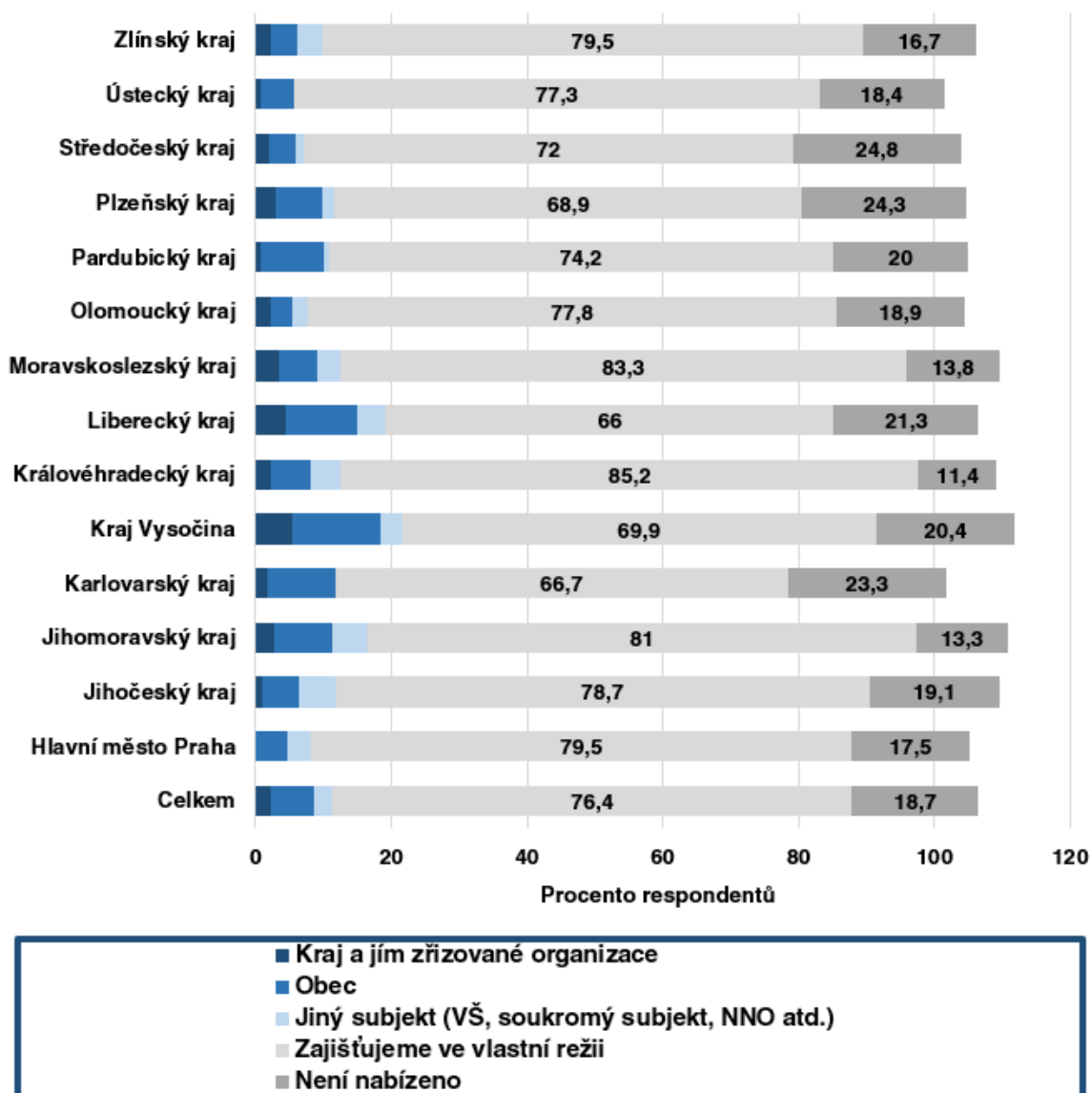
G. Systémová podpora a řízení škol

Ukazuje se, že některým ředitelům a učitelům škol ve všech stupních vzdělávání chybí větší opora ze strany zřizovatelů škol (např. pro další vzdělávání, pro řešení problémů zejména ve strukturálně postižených regionech atd). Řešením může být např. lepší spolupráce obcí a koordinace ze strany krajů či nabízení dalších forem podpory školám, zejm. u nepedagogických činností.

Tato problematika byla částečně zkoumána i v rámci plošného dotazníkového šetření na školách a vybraných školských zařízeních, které proběhlo v listopadu a prosinci roku 2022, a to s poměrně vysokou návratností, která v průměru přesáhla 80 %. Toto šetření bylo součástí výzkumného projektu, který pro MŠMT realizovalo konsorcium PAQ a STEM přes Technologickou agenturu ČR. Součástí dotazníků byla i otázka zjišťující jaké služby si školy zajišťují ve vlastní režii a jaké služby jim nabízí kraje a jimi zřizované organizace, obce či jiné subjekty, přičemž respondenti mohli označit i více možností.

Jednou ze sledovaných oblastí byla i podpora škol při vyhlašování výběrových řízení pro pedagogické i nepedagogické pracovníky. U této otázky ve všech krajích většina dotazovaných základních škol uvedla, že si je zajišťují ve vlastní režii. V Moravskoslezském kraji byl podíl takových ZŠ druhý nejvyšší (83,3 %), respektive srovnatelný s Královéhradeckým krajem s nejvyšším podílem (85,2 %), zatímco celorepublikově to byly více než tři čtvrtiny škol (76,4 %). Podporu ze strany obcí deklarovalo více ZŠ než ze stran krajů a jimi zřizovaných organizací. Je však třeba brát v úvahu, že školy mohly současně označit více odpovědí (např. zajišťování ve vlastní režii i od obce) a celkový procentuální součet tak přesahoval 100 %.

Graf 38 | Podpora při vyhlášení výběrového řízení pro pedagogické i nepedagogické pracovníky (ZŠ)

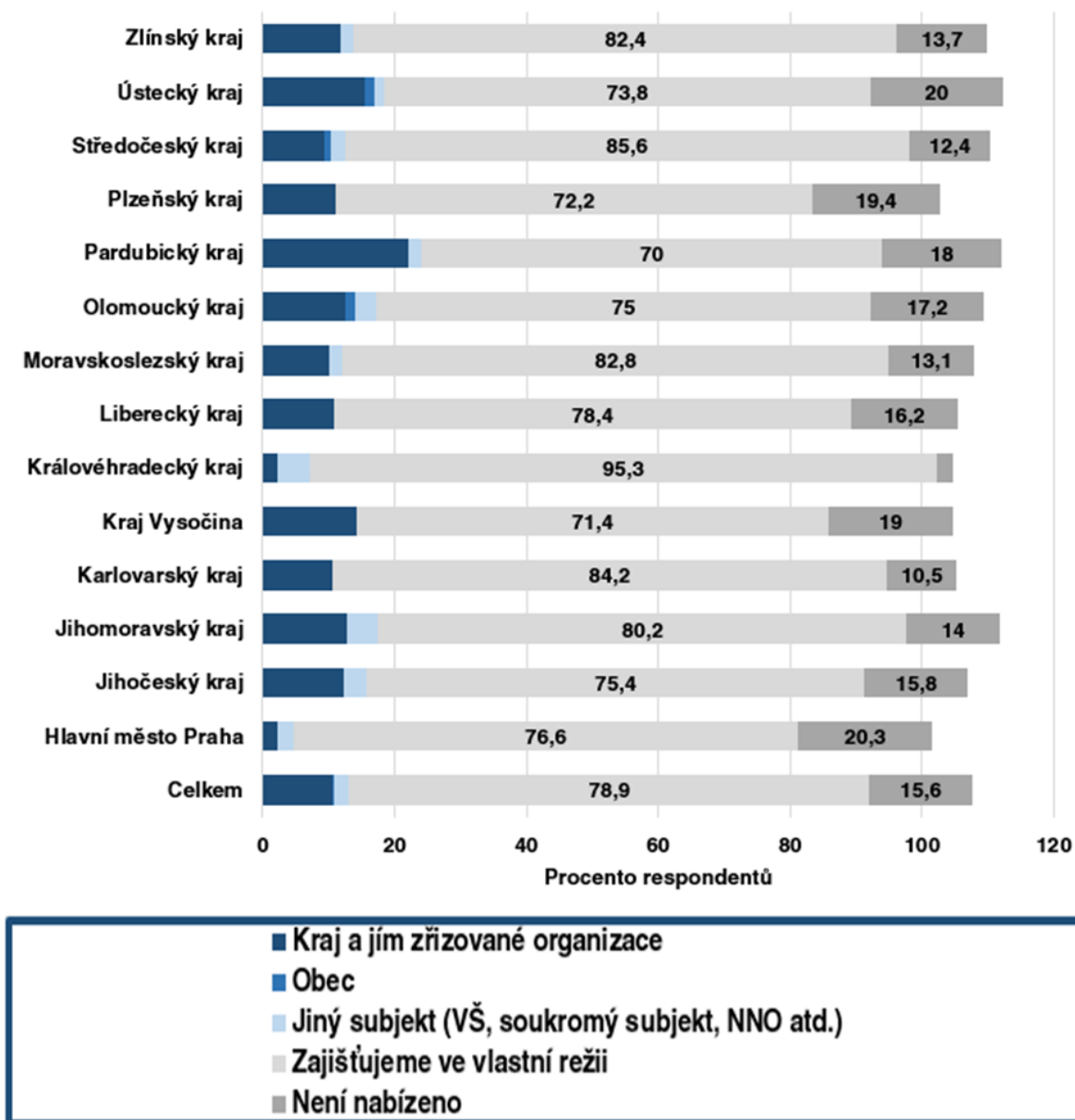

Pozn.: Možnost více odpovědí, součet může být více jak 100 %, N=1809.

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Totožná otázka byla položena i v dotazníku pro střední školy, přičemž i jejich ředitelé uváděli, že vyhlášení výběrových řízení zajišťují ve vlastní režii. V tomto případě je podíl takových škol opět vyšší, než je republikový průměr (Moravskoslezský kraj: 82,8 %; ČR: 78,9 %). Situace ohledně podpory ze strany obcí a krajů je u SŠ vzhledem ke zřizovatelské roli krajů logicky opačná než u ZŠ. Středním školám tedy více nabízely podporu kraje a jimi zřizované organizace, zatímco podpora v této věci ze strany obcí nebyla prakticky žádná (tuto možnost označili ředitelé škol pouze v Olomouckém, Středočeském a Ústeckém kraji, a to v rozmezí 1–1,6 %).

Graf 39 | Podpora při vyhlášení výběrového řízení pro pedagogické i nepedagogické pracovníky (SŠ)

Pozn.: Možnost více odpovědí, součet může být více jak 100 %. N=874.

H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě

Celoživotní vzdělávání se stává nevyhnutelným požadavkem na jedince v dynamicky se měnícím světě. Další vzdělávání představuje způsob pro vyrovnání současných a budoucích společenských, ekonomických a environmentálních změn včetně transformace profesí. Proto je podstatné člověku umožnit kdykoliv do systému učení znovu vstoupit (MŠMT, 2020).

Střední školy jsou podporovány ke své proměně jako center celoživotního učení v krajích. Ty mají nejen učit žáky v rámci počátečního vzdělávání, ale mají nabízet i nejrůznější formy dalšího vzdělávání pro dospělé. Nabídnutá podpora školám při odstraňování identifikovaných překážek umožní přistupovat ke vzdělání v celoživotní perspektivě.

H.1 Aktivity SŠ v oblasti celoživotního vzdělávání (NPI ČR)

Následující informace jsou výstupem dotazníkových šetření, která probíhala v období 2015–2021. Cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015–leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen–prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015–leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Cílem závěrečného šetření realizovaného v období březen–květen 2021 bylo opět zmapování situace škol a jejich potřeb a vyhodnocení posunu, který na školách proběhl od období prvního a druhého šetření.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblasti ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1310 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1254 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 96 %.

V oblasti rozvoje celoživotního učení střední a vyšší odborné školy nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů. Téměř třetina škol organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Téměř čtvrtina se také soustředí na vzdělávání v oblasti ICT dovedností. Přibližně pětina škol připravuje na vykonání zkoušky podle NSK nebo se podílí na rekvalifikacích. SOU a SOŠ realizují navíc odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Všechny tři typy škol organizují další vzdělávání pedagogů. Gymnázia v rámci dalšího vzdělávání ze všech typů škol nejvíce realizují zájmové vzdělávání pro veřejnost. Oproti předchozím vlnám byly školy u přibližně poloviny činností méně aktivní. Ke snižování docházelo již ve druhé vlně šetření. K nejvyššímu poklesu došlo u rekvalifikací. Snižování u ostatních aktivit bylo pouze nepatrné. K výraznému nárůstu aktivity škol došlo naopak v případě dalšího vzdělávání pedagogů.

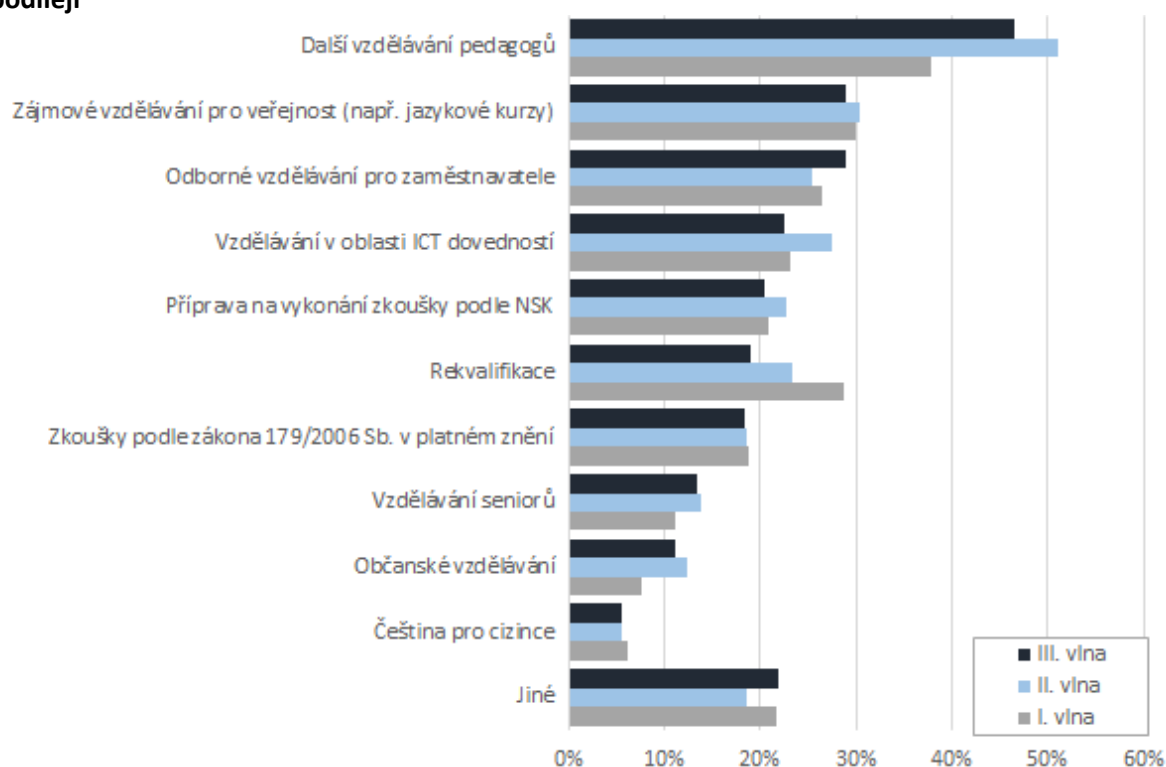
Školy v Moravskoslezském kraji se nejčastěji setkávají s malým zájmem dospělých o další vzdělávání. Téměř polovina škol také naráží na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole. Více než dvě pětiny škol se potýkají s malým zájmem zaměstnavatelů o další vzdělávání. Srovnatelný podíl škol naráží na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k mírnému poklesu podílu škol, které se s nimi potýkají. Nejvíce se zlepšila situace u malého zájmu dospělých o další vzdělávání a nedostačující spolupráce s úřady práce.

V oblasti celoživotního učení by školy v Moravskoslezském kraji nejvíce ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Dvě pětiny škol by ocenily finance na kvalitní materiál. Alespoň třetina škol by potřebovala stáže lektorů ve firmách a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující (lektory). SOU a SOŠ by nejvíce potřebovaly finance na kvalitní materiál. Gymnázia zmiňují nejčastěji potřebu zlepšení ICT školy. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti.

H.2 Aktivity, které školy realizují v rámci rozvoje celoživotního učení

V rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení střední a vyšší odborné školy nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů (46 %). Téměř třetina škol organizuje zájmové vzdělání pro veřejnost a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (shodně 29 %).

Graf 40 | Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivně podílejí

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Téměř čtvrtina se také soustředí na vzdělávání v oblasti ICT dovedností (23 %). Pětina škol připravuje na vykonání zkoušky podle NSK (20 %). Celkem 19 % škol se podílí na rekvalifikacích a 18 % škol organizuje zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. Více než desetina škol se také věnuje vzdělávání seniorů (13 %) a občanskému vzdělávání (11 %). Přibližně pětina škol zvolila možnost jiné odpovědi, kam nejčastěji psaly, že se dalším vzděláváním nezabývají (22 %). Nejméně škol se zabývá výukou češtiny pro cizince (6 %).

Oproti předchozím vlnám byly školy u přibližně poloviny činností realizovaných v dané oblasti méně aktivní. Ke snižování docházelo již ve druhé vlně šetření. K nejvyššímu poklesu došlo u rekvalifikací (pokles o 10 p. b. vůči I. vlně šetření a o 4 p. b. vůči II. vlně šetření). Snižování u ostatních aktivit bylo pouze nepatrné (pokles o 1 p. b. vůči I. vlně šetření). K výraznému nárůstu aktivity škol došlo naopak v případě dalšího vzdělávání pedagogů (nárůst o 9 p. b. vůči I. vlně šetření).

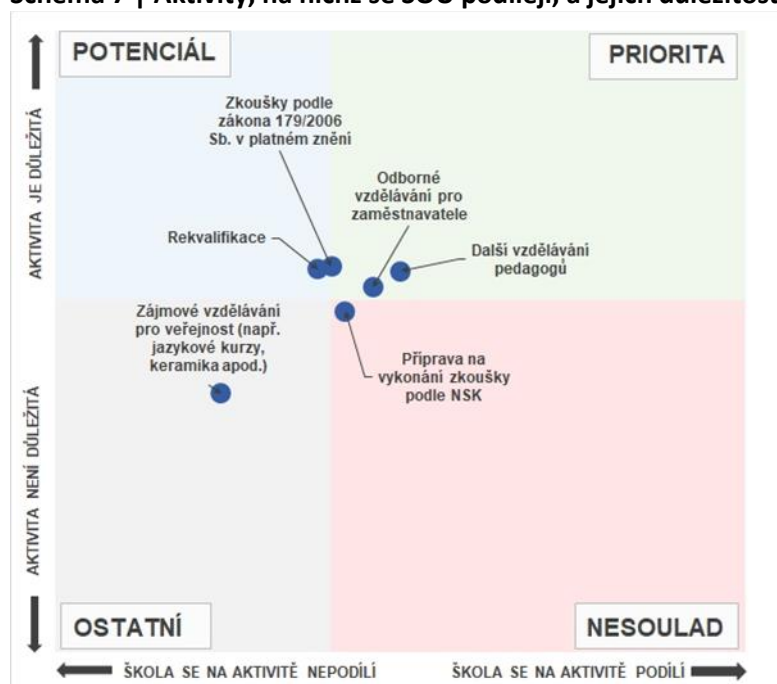
H.3 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti celoživotního učení nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů (50 %). Téměř polovina učilišť připravuje odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (46 %). Alespoň dvě pětiny připravují na zkoušky podle NSK (42 %) anebo realizují zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (40 %). Téměř dvě pětiny škol pořádají rekvalifikace (38 %). Čtvrtina středních odborných učilišť realizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost, např. jazykové kurzy, keramika apod. (24 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je další vzdělávání pedagogických pracovníků, odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl SOU, a přisuzuje jim také nadprůměrnou důležitost.

Relativně častou aktivitou je také příprava na vykonání zkoušky podle NSK. Té ale učiliště přiřkládají podprůměrnou důležitost, a proto pro ně představuje tzv. nesoulad. Potenciálem pro rozvoj škol jako center celoživotního učení jsou rekvalifikace, kterým přisuzují školy druhou nejvyšší důležitost a realizuje je mírně nižší podíl učilišť než aktivity prioritní.

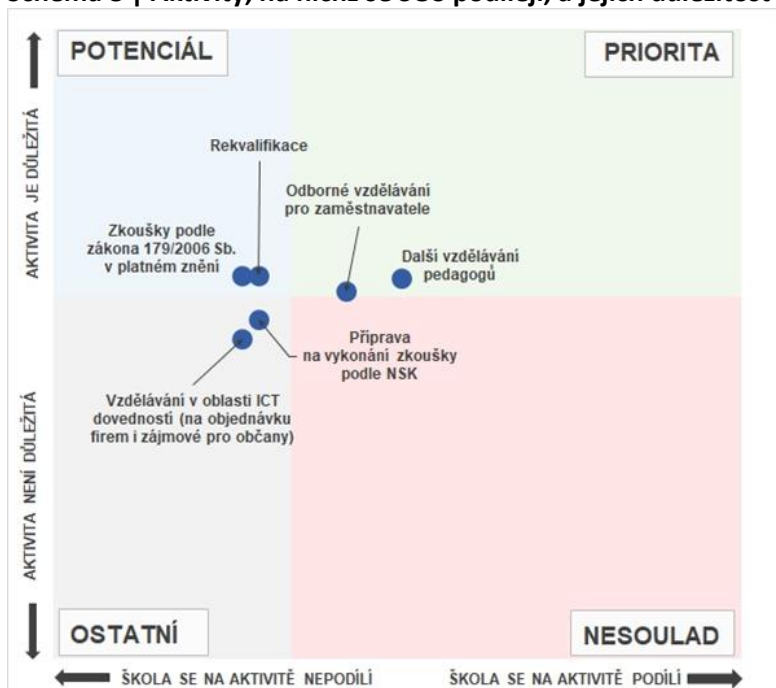
Schéma 7 | Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Střední odborné školy v oblasti celoživotního učení nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů (51 %) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (43 %). Téměř třetina škol organizuje rekvalifikace a připravuje na zkoušky podle NSK (30 %). Celkem 28 % škol vzdělává v oblasti ICT dovedností a pořádá zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění.

Schéma 8 | Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

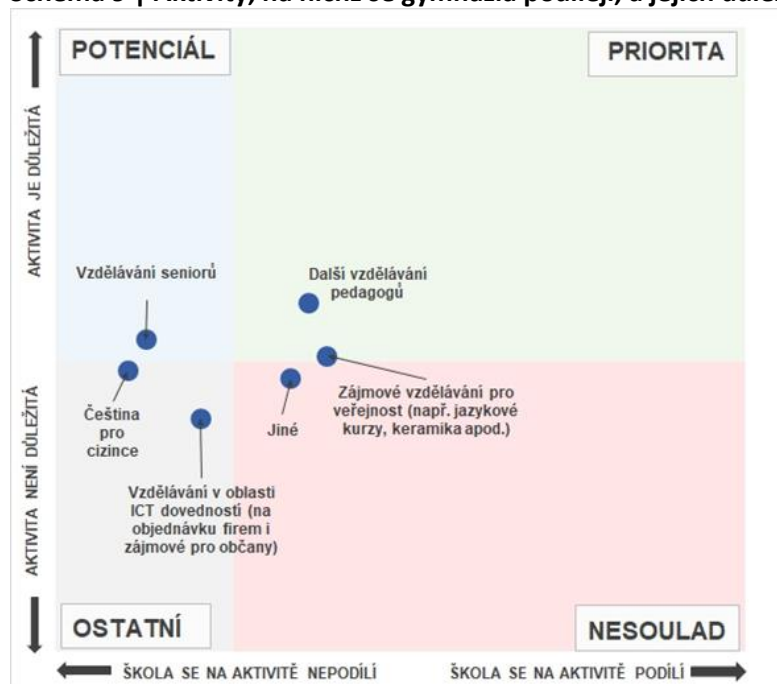
Prioritou v oblasti celoživotního učení je pro SOŠ další vzdělávání pedagogů a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je současně považuje za důležité. Potenciál pro podporu celoživotního učení představují zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. A rekvalifikace. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale je jim přisuzována nadprůměrně vysoká důležitost. Ostatním aktivitám se SOŠ věnují méně a zároveň je hodnotí jako méně důležité, než je průměr.

Gymnázia nejsou v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení příliš aktivní. V největší míře gymnázia realizují zájmové vzdělávání pro veřejnost (39 %) a další vzdělávání pro pedagogy (37 %). Přibližně třetina gymnázií uvedla jiný důvod, kde se nejčastěji vyjadřovala ve smyslu, že se celoživotním učením nezabývá (34 %). Pětina gymnázií poskytuje vzdělávání v oblasti ICT dovedností (21 %). Celkem 13 % gymnázií realizuje vzdělávání seniorů a 11 % škol se věnuje češtině pro cizince.

Prioritou je pro gymnázia další vzdělávání pedagogů, které hodnotí gymnázia jako nejdůležitější. Mezi priority patří i nejčastěji realizované zájmové vzdělávání pro veřejnost, ačkoliv se jeho hodnocení blíží k průměru, tedy k tzv. nesouladu.

Vzdělávání seniorů je pro gymnázia druhou nejdůležitější aktivitou. Tuto aktivitu realizuje malý podíl gymnázií, ale je jí přisouzena nadprůměrně vysoká důležitost. Představuje tak pro gymnázia v oblasti celoživotního učení potenciál k rozvoji.

Schéma 9 | Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

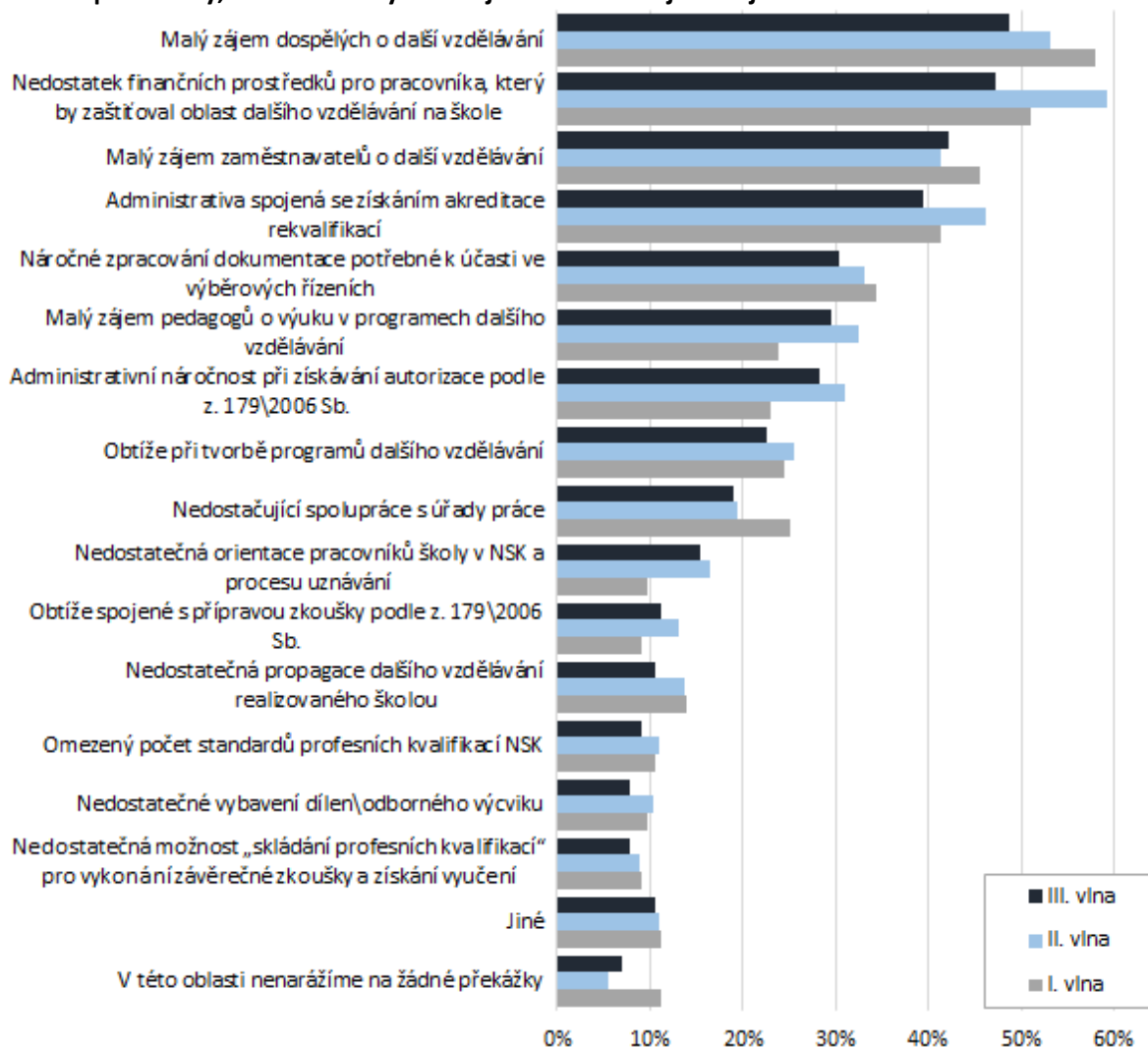
H.4 Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje celoživotního učení

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního učení, se školy nejčastěji setkávají s malým zájmem dospělých o další vzdělávání (49 %). Téměř polovina škol také naráží na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (47 %). Více než dvě pětiny škol se potýkají s malým zájmem zaměstnavatelů o další vzdělávání (42 %). Srovnatelný podíl škol naráží na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (39 %).

Celkem 30 % škol si stěžuje na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních a malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání. Více než čtvrtinu škol trápí administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179\2006 Sb. (28 %). Celkem 23 % škol si stěžuje na obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání. Na ostatní překážky naráží 19 % a méně škol. Celkem 7 % škol nenaráží v dané oblasti na žádné překážky.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k mírnému poklesu podílu škol, které se s nimi potýkají. Nejvíce se zlepšila situace u malého zájmu dospělých o další vzdělávání (pokles o 9 p. b. vůči I. vlně šetření) a nedostačující spolupráce s úřady práce (pokles o 6 p. b. vůči I. vlně šetření). Naopak k největšímu nárůstu ve vnímaných překážkách došlo v případě malého zájmu pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání a nedostatečné orientace pracovníků školy v NSK a procesu uznávání (nárůst shodně o 6 p. b. vůči I. vlně šetření).

Graf 41 | Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

H.5 Opatření pro zlepšení realizace rozvoje celoživotního učení

V oblasti celoživotního učení by školy v Moravskoslezském kraji nejvíce ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (48 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (45 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (43 %). Dvě pětiny škol by ocenily finance na kvalitní materiál (40 %). Alespoň třetina škol by potřebovala stáže lektorů ve firmách (36 %) a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory (33 %). Srovnatelnému podílu škol by pomohly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (32 %).

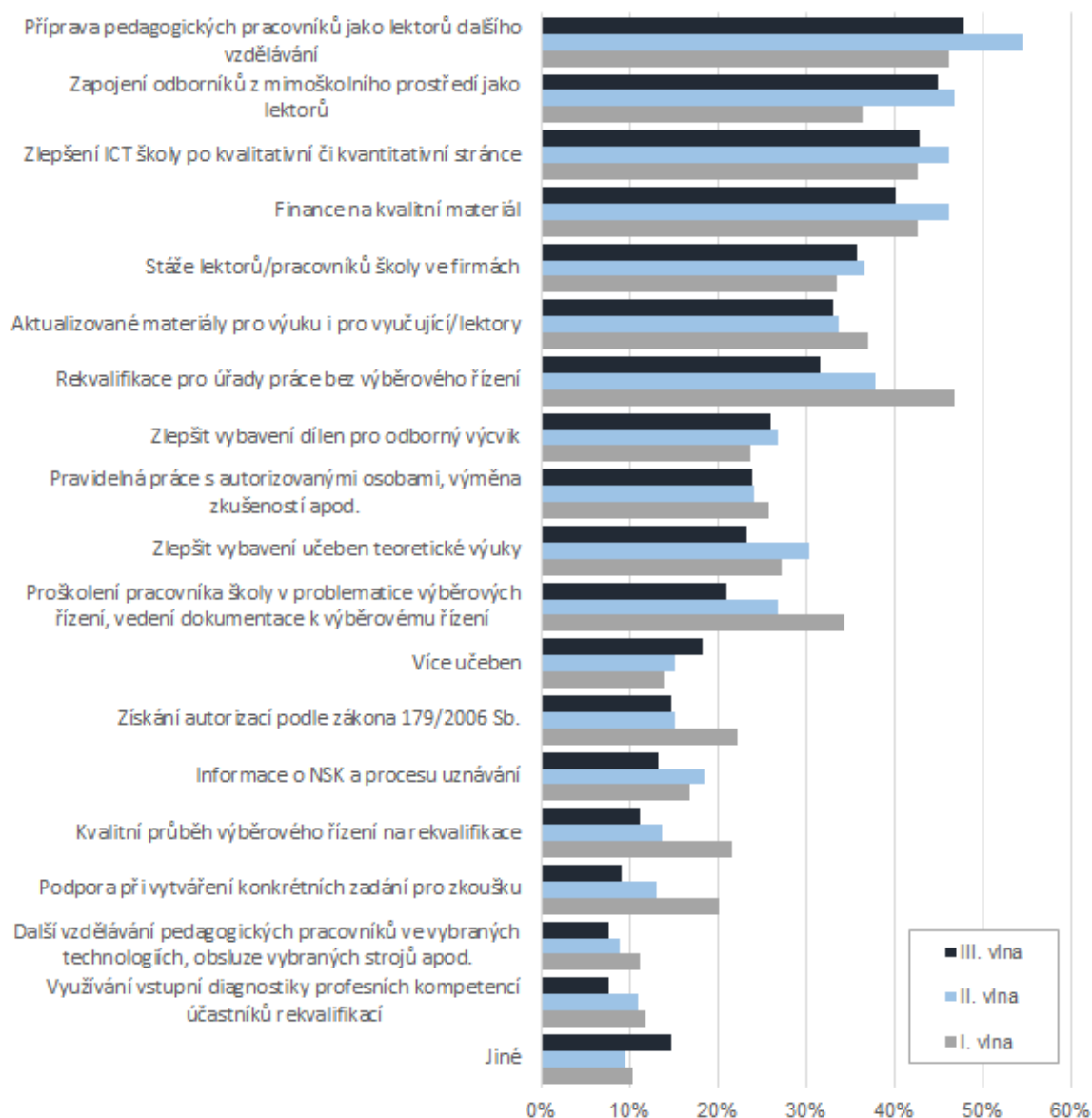
Přibližně čtvrtina škol by potřebovala zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (26 %), pravidelnou práci s autorizovanými osobami, výměnu zkušeností apod. (24 %) anebo zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (23 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u naprosté většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. K nejvyššímu poklesu došlo u potřeby rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (pokles o 15 p. b. vůči I. vlně šetření), proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení (pokles o 13 p. b. vůči I. vlně šetření) a podpory při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (pokles o 11 p. b. vůči I. vlně šetření). K relativně vyššímu poklesu potřebnosti došlo také u potřeby kvalitního průběhu výběrového řízení na rekvalifikace (pokles

o 10 p. b. vůči I. vlně šetření) a získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (pokles o 8 p. b. vůči I. vlně šetření).

K nárůstu potřeby došlo především v případě zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (nárůst o 9 p. b. vůči I. vlně šetření).

Graf 42 | Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

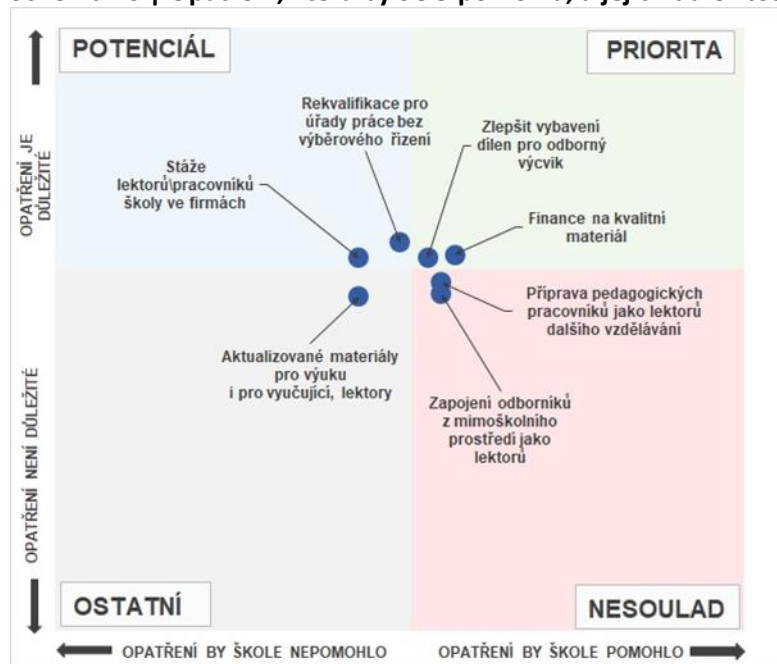
H.6 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji škol jako center celoživotního učení nejvíce pomohly finance na kvalitní materiál (58 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (shodně 56 %).

Více než polovina SOU by uvítala zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (54 %) a polovina škol rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (50 %).

44 % učilišť potřebuje aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory a stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách.

Schéma 10 | Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

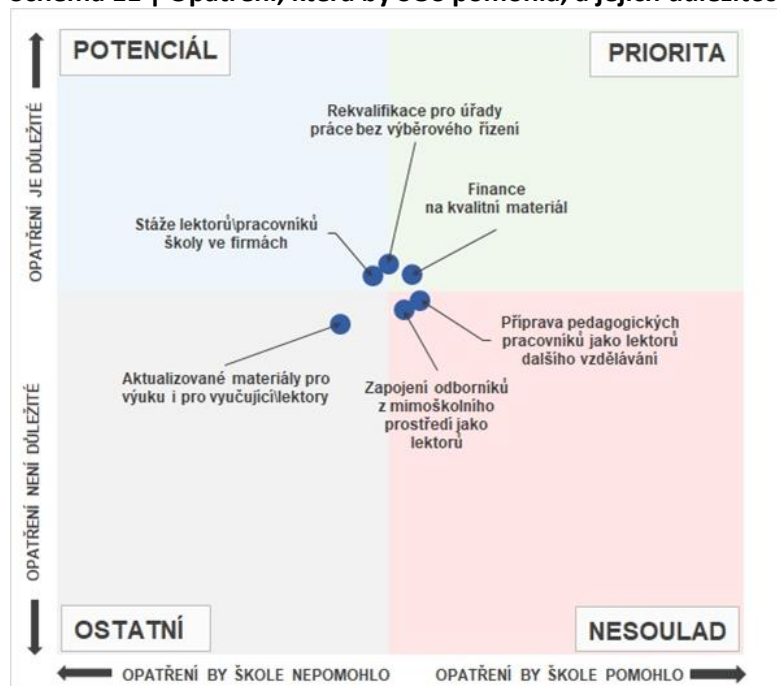
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro rozvoj dalšího vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť finance na kvalitní materiál a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Mezi nejčastěji zmiňovaná opatření patří i příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Tato opatření však učiliště současně hodnotí jako podprůměrně důležitá a spadají do oblasti tzv. nesouladu.

Další opatření jsou zmiňována učilišti méně často. Patří sem také opatření s potenciálem k rozvoji sledované oblasti, a to rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení a stáže lektorů ve firmách, Tato opatření jsou ze sledovaných opatření považována za nadprůměrně důležitá.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (53 %) a financování kvalitního materiálu (52 %). Polovina škol by uvítala zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (51 %), téměř polovina potom rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (48 %) a stáže lektorů ve firmách (46 %). Přibližně dvě pětiny škol potřebují aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory (41 %).

Schéma 11 | Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje škol jako center celoživotního učení představují největší priority rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení a finance na kvalitní materiál. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá. Často zmiňovanými opatřeními byla i příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Tato opatření však hodnotily školy jako podprůměrně důležitá, tedy v tzv. nesouladu.

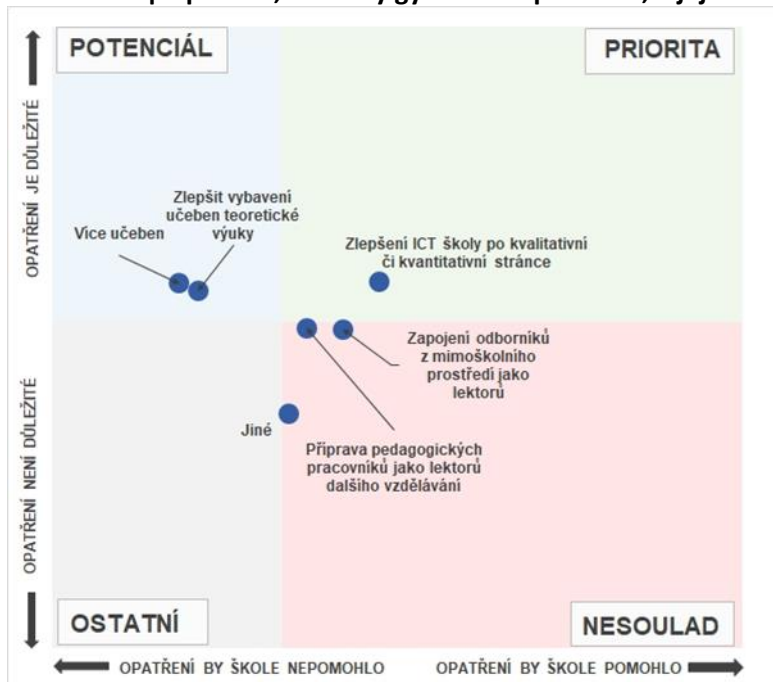
Stáže lektorů ve firmách by potřeboval nižší podíl škol než opatření prioritní. Střední odborné školy však tomuto opatření přisuzují nadprůměrnou důležitost, proto pro ně představuje potenciál pro rozvoj škol jako center celoživotního učení.

Gymnázia by v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení nejvíce ocenila zlepšení ICT školy (47 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (42 %). Alespoň třetina gymnázií by pomohla přípravou pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (37 %) anebo zvolila odpověď „jiné“ (34 %), do které nejčastěji psala, že se dalším vzděláváním nezabývá. Pětina gymnázií by uvítala zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (21 %). Celkem 18 % gymnázií by ocenilo více učeben.

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj škol jako center celoživotního učení je prioritou zlepšení ICT školy. Toto opatření je gymnázii zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako nejdůležitější. Na druhé a třetí místo v hodnocení důležitosti gymnázia zařadilo více učeben a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Tato opatření však školy zmiňují méně často a patří tak mezi opatření s potenciálem k rozvoji sledované oblasti.

Naopak často zmiňované potřeby zapojení odborníků z mimoškolního prostředí a přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, hodnotila gymnázia podprůměrně v tzv. nesouladu.

Schéma 12 | Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

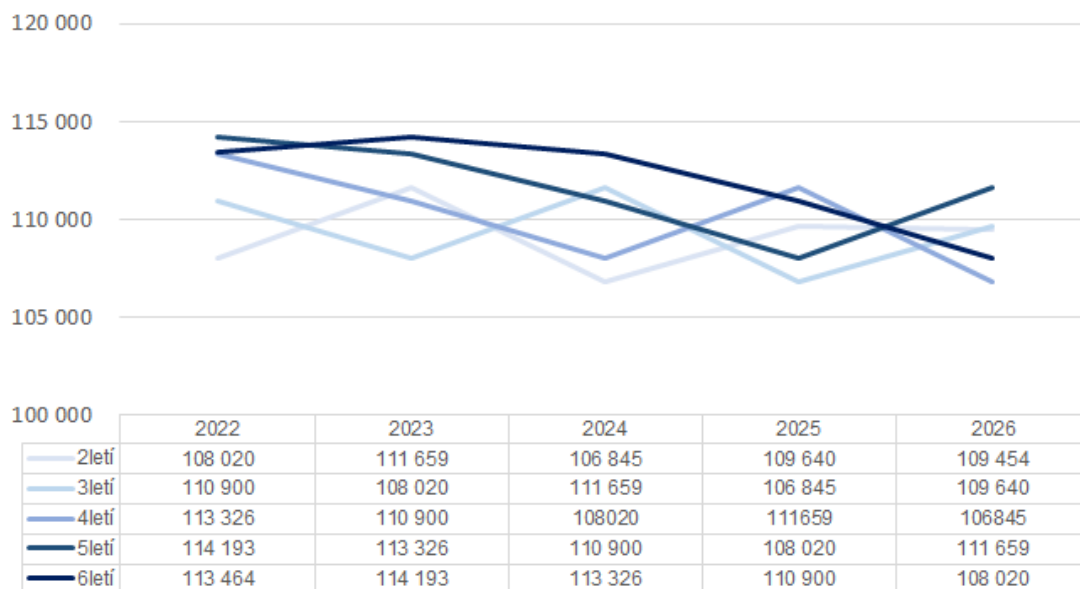
Další informace z celé zprávy jsou dostupné na: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

I. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení

I.1 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do mateřských škol

Z hlediska budoucího vývoje nově nastoupivších do mateřských škol je klíčový počet dětí ve věkových kategoriích, které mezi nově přijímanými do mateřských škol dominují.

Graf 43 | Výhled vývoje počtu dětí ve věku 2-6 let v České republice – mateřské školy

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako->

V kategorii dvouletých by počty na úrovni celé ČR měly mít kolísavý charakter. Zpočátku rostoucí tendence ukončí pokles v roce 2024 s následujícím nárůstem, který je očekáván počínaje rokem 2025 a ustálen do konce predikovaného období. Pokud se podíváme uceleně na predikované období, tak je očekáván mírný nárůst počtu dvouletých. Z regionálního hlediska nacházíme určité odlišnosti, ačkoli obecně definované trendy zůstávají.

V populaci tříletých by mělo docházet na celorepublikové úrovni k mírnému poklesu ve srovnání se začátkem predikovaného období, ačkoli v roce 2024 můžeme očekávat ojedinělý významnější nárůst počtu 3letých dětí. V roce 2025 začnou počty tříletých ve všech krajích opět v různé míře stagnovat s následným mírným navýšením v roce 2026. Pouze ve třech krajích může docházet na konci predikovaného období k nárůstu, a to v hlavním městě Praha, Olomouckém a Zlínském kraji. Průběh predikovaného období má na první pohled poměrně kolísavý charakter, ačkoli regionálně jsou některé kraje svým vývojem počtu tříletých poměrně stabilní. Například v Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina může docházet v závěru predikovaného období pouze k minimálnímu posunu v řádu desítek dětí.

Populace čtyřletých by měla zaznamenat v roce 2022 významný pokles, který bude přetrvávat až do konce predikovaného období s ojedinělou výjimkou v roce 2025. Tento trend se projevuje ve všech krajích, s výjimkou hlavního města Praha, ve kterém dochází na konci predikovaného období k nárůstu. V hlavním městě Praha je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. Naopak k nejvýraznějšímu poklesu by mělo docházet ve Středočeském a Plzeňském kraji po celé predikované období. V Ústeckém a Pardubickém kraji by mělo docházet k poklesu až od roku 2024.

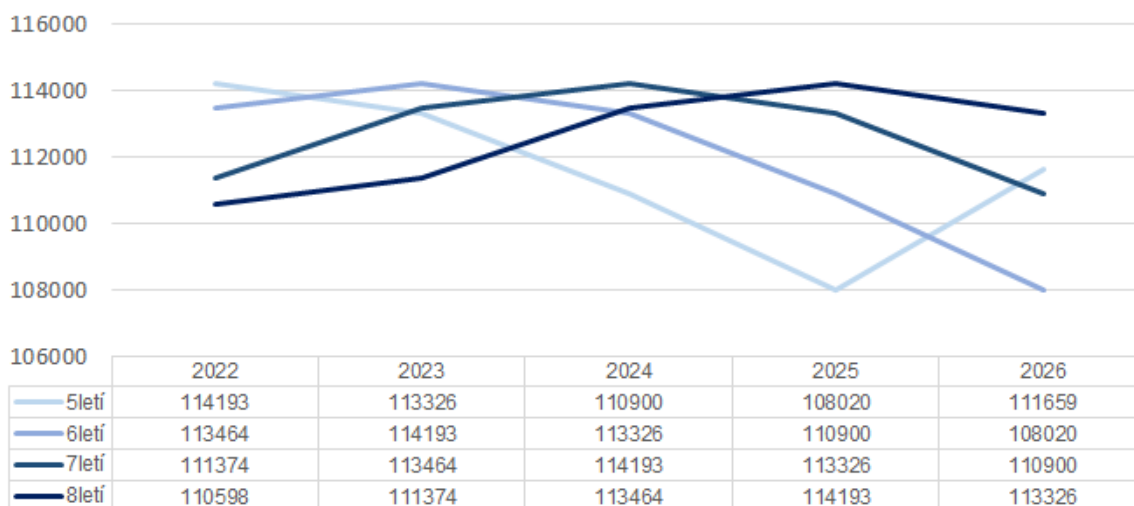
Kategorie pětiletých by měla celkově zaznamenat postupné snižování počtu dětí až do roku 2026, ve kterém by mohl nastat nárůst, ačkoli podle predikce bude počet pětiletých stále pod očekávanou hodnotou z roku 2022. Relativní nárůst na konci predikovaného období lze očekávat v hlavním městě Praha, v Kraji Vysočina a v Moravskoslezském kraji. Do roku 2025 by měly klesat hodnoty téměř ve všech regionech, výjimkou je Olomoucký a Zlínský kraj, ve kterých je očekávaný mírný nárůst už v roce 2025. V Pardubickém kraji je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. V Libereckém a Ústeckém kraji je očekávána klesající tendence po celé sledované období.

Ve skupině šestiletých jsou predikované počty zpočátku stabilní s klesající tendencí od roku 2024. V Kraji Vysočina a v Pardubickém kraji je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. V Libereckém kraji je očekávána klesající tendence po celé sledované období. Ve Zlínském a Olomouckém kraji by měla být klesající tendence narušena nárůstem v roce 2026.

I.2 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do 1. ročníku ZŠ

Zatímco na úrovni celé České republiky budou mít celkové počty dětí ve věkových kategoriích relevantních pro období nástupu do 1. ročníku ZŠ v letech 2022 až 2024 rostoucí tendenci, v rámci jednotlivých věkových kategorií nebude vývoj počtu dětí jednotný. Opět je ale třeba zdůraznit, že tato analýza nezohledňuje například vliv migrace, a reálné počty se tak mohou více či méně odlišovat.

Graf 44 | Výhled vývoje počtu dětí ve věku 5-8 let v České republice

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako->

V populaci pětiletých by na celorepublikové úrovni měla růstová tendence vrcholit rokem 2022, s následným poklesem do roku 2025, který je doprovázen skokovým nárůstem v roce 2026, ačkoli i tak počty pětiletých nepřekročí počty v roce 2022. Z regionálního hlediska i zde nacházíme určité odlišnosti. K opačné tendenci může docházet v kraji Karlovarském, Libereckém a Olomouckém, kde by měly na konci predikovaného období klesat počty pětiletých dětí. V kraji Královéhradeckém a Zlínském by mohlo docházet k nárůstu pětiletých už v roce 2025. Téměř stabilní by mohl být vývoj počtu pětiletých v Moravskoslezském kraji, přičemž stabilní vývoj v tomto kraji se propisuje i do vývoje 6letých, 7letých i 8letých žáků.

V případě šestiletých by růst měl pokračovat i v roce 2023, ačkoli v následujících letech by měl růst stagnovat a dále významně klesat až do konce predikovaného období. Nicméně také tato kategorie vykazuje některé odchylky od celorepublikového vývoje. V Olomouckém a Zlínském kraji by měl nastat

na konci predikovaného období nárůst. Ve většině krajů je predikovaný postupný pokles počtu 6letých, výjimkou je Kraj Vysočina, ve kterém je predikován již na začátku menší počet 6letých žáků, dále by mělo dojít k přechodnému nárůstu a opětovnému poklesu.

Populace sedmiletých by měla zpočátku zaznamenat zvyšující se počty s následnou klesající tendencí zhruba od poloviny predikovaného období. Z regionálního hlediska jsou počty častěji proměnlivé než u předchozích věkových kategoriích, ačkoli celorepublikové trendy ve většině krajů přetrvávají. Počáteční hodnoty predikovaného období jsou téměř totožné s jeho koncem.

Celorepublikovou rostoucí tendenci 8letých žáků by mohl narušit mírný pokles v roce 2026. Pokles na konci predikovaného období je nejzřetelnější ve Středočeském, Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

Tabulka 6 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 5 let

Kraj	5letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
ČR	113 464	114 193	113 326	110 900	108 020	111 659
Hlavní město Praha	13 913	14 011	14 090	13 715	13 239	14 973
Středočeský kraj	16 760	17 078	16 284	15 735	14 787	15 370
Jihočeský kraj	6 772	6 905	6 761	6 617	6 517	6 688
Plzeňský kraj	6 039	6 108	6 093	5 990	5 772	5 943
Karlovarský kraj	2 781	2 644	2 656	2 721	2 612	2 595
Ústecký kraj	8 291	8 368	7 984	7 987	7 863	7 853
Liberecký kraj	4 901	4 724	4 650	4 592	4 496	4 385
Královéhradecký kraj	5 588	5 609	5 612	5 432	5 474	5 530
Pardubický kraj	5 627	5 387	5 537	5 627	5 387	5 413
Kraj Vysočina	5 270	5 375	5 327	5 433	5 267	5 514
Jihomoravský kraj	13 254	13 486	13 577	13 220	12 668	13 093
Olomoucký kraj	6 627	6 611	6 560	6 310	6 538	6 360
Zlínský kraj	5 797	6 018	6 021	5 664	5 758	6 019
Moravskoslezský kraj	11 844	11 869	12 174	11 857	11 642	11 923

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 7 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 6 let

Kraj	6letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
ČR	111 374	113 464	114 193	113 326	110 900	108 020
Hlavní město Praha	13 782	13 913	14 011	14 090	13 715	13 239
Středočeský kraj	16 695	16 760	17 078	16 284	15 735	14 787
Jihočeský kraj	6 684	6 772	6 905	6 761	6 617	6 517
Plzeňský kraj	5 958	6 039	6 108	6 093	5 990	5 772
Karlovarský kraj	2 672	2 781	2 644	2 656	2 721	2 612
Ústecký kraj	8 247	8 291	8 368	7 984	7 987	7 863
Liberecký kraj	4 681	4 901	4 724	4 650	4 592	4 496
Královéhradecký kraj	5 498	5 588	5 609	5 612	5 432	5 474
Pardubický kraj	5 327	5 627	5 387	5 537	5 627	5 387
Kraj Vysočina	5 145	5 270	5 375	5 327	5 433	5 267
Jihomoravský kraj	12 867	13 254	13 486	13 577	13 220	12 668
Olomoucký kraj	6 428	6 627	6 611	6 560	6 310	6 538
Zlínský kraj	5 760	5 797	6 018	6 021	5 664	5 758
Moravskoslezský kraj	11 630	11 844	11 869	12 174	11 857	11 642

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 8 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 7 let

Kraj	7letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
ČR	110 598	111 374	113 464	114 193	113 326	110 900
Hlavní město Praha	13 606	13 782	13 913	14 011	14 090	13 715
Středočeský kraj	16 695	16 695	16 760	17 078	16 284	15 735
Jihočeský kraj	6 539	6 684	6 772	6 905	6 761	6 617
Plzeňský kraj	5 804	5 958	6 039	6 108	6 093	5 990
Karlovarský kraj	2 666	2 672	2 781	2 644	2 656	2 721
Ústecký kraj	8 272	8 247	8 291	8 368	7 984	7 987
Liberecký kraj	4 431	4 681	4 901	4 724	4 650	4 592
Královéhradecký kraj	5 457	5 498	5 588	5 609	5 612	5 432
Pardubický kraj	5 406	5 327	5 627	5 387	5 537	5 627
Kraj Vysočina	5 290	5 145	5 270	5 375	5 327	5 433
Jihomoravský kraj	12 894	12 867	13 254	13 486	13 577	13 220
Olomoucký kraj	6 252	6 428	6 627	6 611	6 560	6 310
Zlínský kraj	5 560	5 760	5 797	6 018	6 021	5 664
Moravskoslezský kraj	11 726	11 630	11 844	11 869	12 174	11 857

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 9 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 8 let

Kraj	8letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
ČR	107 919	110 598	111 374	113 464	114 193	113 326
Hlavní město Praha	13 121	13 606	13 782	13 913	14 011	14 090
Středočeský kraj	16 293	16 695	16 695	16 760	17 078	16 284
Jihočeský kraj	6 456	6 539	6 684	6 772	6 905	6 761
Plzeňský kraj	5 643	5 804	5 958	6 039	6 108	6 093
Karlovarský kraj	2 725	2 666	2 672	2 781	2 644	2 656
Ústecký kraj	8 017	8 272	8 247	8 291	8 368	7 984
Liberecký kraj	4 571	4 431	4 681	4 901	4 724	4 650
Královéhradecký kraj	5 421	5 457	5 498	5 588	5 609	5 612
Pardubický kraj	5 170	5 406	5 327	5 627	5 387	5 537
Kraj Vysočina	4 852	5 290	5 145	5 270	5 375	5 327
Jihomoravský kraj	12 473	12 894	12 867	13 254	13 486	13 577
Olomoucký kraj	6 238	6 252	6 428	6 627	6 611	6 560
Zlínský kraj	5 540	5 560	5 760	5 797	6 018	6 021
Moravskoslezský kraj	11 399	11 726	11 630	11 844	11 869	12 174

Zdroj dat: ČSÚ

I.3 Výhled vývoje počtu osob ve věku nástupu do 1. ročníku SŠ

V populaci 15letých je na úrovni celé ČR očekáván do roku 2023 nárůst počtu obyvatel, následovaný mírným poklesem trvajícím do roku 2029. Vývoj v jednotlivých krajích kopíruje s určitými odchylkami celorepublikový vývoj.

V případě 16letých by měl počet skokově narůstat do roku 2024 a následně relativně významně klesat až do roku 2029, od kterého by měly počty opět narůstat.

Počet 17letých by se měl zvyšovat do roku 2025 a následně klesat až do roku 2030.

V případě 18letých je očekáván nárůst počtu do roku 2027 a ve skupině 19letých do roku 2028. V případě populačního ročníku 20letých je očekáván postupný nárůst počtu až do roku 2029, poté by měl následovat pokles, který by měl být výraznější v roce 2031. V populaci 21letých by mělo docházet k postupnému nárůstu počtu až do roku 2030.

Tabulka 10 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 15 let

Kraj	15letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919	110 598	111 374	113 464	114 193
Hlavní město Praha	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606	13 782	13 913	14 011
Středočeský kraj	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695	16 695	16 760	17 078
Jihočeský kraj	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539	6 684	6 772	6 905
Plzeňský kraj	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804	5 958	6 039	6 108
Karlovarský kraj	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666	2 672	2 781	2 644
Ústecký kraj	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272	8 247	8 291	8 368
Liberecký kraj	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431	4 681	4 901	4 724
Královéhradecký kraj	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457	5 498	5 588	5 609
Pardubický kraj	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406	5 327	5 627	5 387
Kraj Vysočina	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290	5 145	5 270	5 375
Jihomoravský kraj	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894	12 867	13 254	13 486
Olomoucký kraj	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252	6 428	6 627	6 611
Zlínský kraj	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560	5 760	5 797	6 018
Moravskoslezský kraj	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726	11 630	11 844	11 869

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 11 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 16 let

Kraj	16letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919	110 598	111 374	113 464
Hlavní město Praha	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606	13 782	13 913
Středočeský kraj	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695	16 695	16 760
Jihočeský kraj	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539	6 684	6 772
Plzeňský kraj	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804	5 958	6 039
Karlovarský kraj	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666	2 672	2 781
Ústecký kraj	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272	8 247	8 291
Liberecký kraj	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431	4 681	4 901
Královéhradecký kraj	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457	5 498	5 588
Pardubický kraj	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406	5 327	5 627
Kraj Vysočina	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290	5 145	5 270
Jihomoravský kraj	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894	12 867	13 254
Olomoucký kraj	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252	6 428	6 627
Zlínský kraj	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560	5 760	5 797
Moravskoslezský kraj	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726	11 630	11 844

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 12 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 17 let

Kraj	17letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919	110 598	111 374
Hlavní město Praha	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606	13 782
Středočeský kraj	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695	16 695
Jihočeský kraj	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539	6 684
Plzeňský kraj	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804	5 958
Karlovarský kraj	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666	2 672
Ústecký kraj	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272	8 247
Liberecký kraj	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431	4 681
Královéhradecký kraj	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457	5 498
Pardubický kraj	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406	5 327
Kraj Vysočina	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290	5 145
Jihomoravský kraj	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894	12 867
Olomoucký kraj	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252	6 428
Zlínský kraj	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560	5 760
Moravskoslezský kraj	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726	11 630

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 13 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 18 let

Kraj	18letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	99 117	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919	110 598
Hlavní město Praha	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606
Středočeský kraj	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695
Jihočeský kraj	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539
Plzeňský kraj	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804
Karlovarský kraj	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666
Ústecký kraj	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272
Liberecký kraj	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431
Královéhradecký kraj	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457
Pardubický kraj	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406
Kraj Vysočina	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290
Jihomoravský kraj	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894
Olomoucký kraj	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252
Zlínský kraj	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560
Moravskoslezský kraj	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 14 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 19 let

Kraj	19letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	96 837	99 117	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919
Hlavní město Praha	10 609	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121
Středočeský kraj	13 052	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293
Jihočeský kraj	5 902	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456
Plzeňský kraj	5 138	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643
Karlovarský kraj	2 689	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725
Ústecký kraj	8 162	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017
Liberecký kraj	4 072	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571
Královéhradecký kraj	5 125	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421
Pardubický kraj	4 815	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170
Kraj Vysočina	4 754	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852
Jihomoravský kraj	10 371	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473
Olomoucký kraj	5 830	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238
Zlínský kraj	5 212	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540
Moravskoslezský kraj	11 106	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 15 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 20 let

Kraj	20letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	96 895	96 837	99 117	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751
Hlavní město Praha	10 790	10 609	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445
Středočeský kraj	12 947	13 052	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568
Jihočeský kraj	5 975	5 902	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704
Plzeňský kraj	5 212	5 138	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951
Karlovarský kraj	2 766	2 689	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696
Ústecký kraj	7 965	8 162	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096
Liberecký kraj	4 123	4 072	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567
Královéhradecký kraj	5 010	5 125	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447
Pardubický kraj	4 851	4 815	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457
Kraj Vysočina	4 714	4 754	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171
Jihomoravský kraj	10 669	10 371	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391
Olomoucký kraj	5 646	5 830	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238
Zlínský kraj	5 226	5 212	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510
Moravskoslezský kraj	11 001	11 106	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 16 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 21 let

Kraj	21letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	95 471	96 895	96 837	99 117	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905
Hlavní město Praha	11 084	10 790	10 609	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100
Středočeský kraj	12 465	12 947	13 052	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906
Jihočeský kraj	5 778	5 975	5 902	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455
Plzeňský kraj	5 127	5 212	5 138	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765
Karlovarský kraj	2 711	2 766	2 689	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814
Ústecký kraj	7 854	7 965	8 162	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491
Liberecký kraj	4 037	4 123	4 072	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631
Královéhradecký kraj	4 947	5 010	5 125	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432
Pardubický kraj	4 696	4 851	4 815	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393
Kraj Vysočina	4 553	4 714	4 754	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060
Jihomoravský kraj	10 323	10 669	10 371	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463
Olomoucký kraj	5 702	5 646	5 830	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264
Zlínský kraj	5 263	5 226	5 212	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612
Moravskoslezský kraj	10 931	11 001	11 106	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519

Zdroj dat: ČSÚ

I.4 Vybrané základní údaje pro rok 2021 a 2020

Tabulka 17 | Vybrané základní údaje v letech 2021 a 2020

Ukazatel	Moravskoslezský kraj	Česká republika
Počet obyvatel k 31.12.2021	1 177 989	10 516 707
Průměrný věk obyvatel v roce 2021	43,3	42,8
Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15-59 let		
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel	78,2%	79,0%
Podíl ekonomicky aktivních mužů	83,4%	85,2%
Podíl ekonomicky aktivních žen	72,7%	72,5%
Míra nezaměstnanosti	4,6%	2,9%
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných z nezaměstnaných	34,1%	30,2%
Makroekonomické údaje (rok 2020)		
Podíl kraje na tvorbě HDP	8,7%	-
HDP na 1 obyvatele (průměr ČR = 100 %)	78,0%	100,0%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS

I.5 Struktura zaměstnanosti

Pro popsání struktury zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji a její srovnání se strukturou zaměstnanosti v České republice jsou použity čtyři národní klasifikace, které vycházejí z mezinárodních klasifikací.

- Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO je založena na dvou hlavních principech, a to na druhu pracovního místa a na úrovni dovedností. V tomto srovnání jsou z CZ-ISCO převzaty hlavní třídy profesí.
- Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE dělí ekonomické činnosti tak, že každé ekonomicky aktivní jednotce přiřazuje kód NACE. Zde se využívá první úroveň klasifikace CZ-NACE, která se označuje alfabetským kódem.
- Klasifikace CZ-ISCE definuje postavení v zaměstnání. Pro účely zpracování tohoto shrnutí jsou z klasifikace převzaty skupiny, a to v podobě, ve které s nimi pracuje Český statistický úřad.
- CZ-ISCED je klasifikace vzdělání, která uspořádává vzdělávací programy a jejich odpovídající kvalifikace do vzdělávacích úrovní a oborů. V tomto přehledu jsou využity úrovně ISCED.

I.6 Shrnutí pro kraj

Rozložení zaměstnaných obyvatel podle hlavních tříd profesí není v rámci celé České republiky a Moravskoslezského kraje příliš odlišné. V ČR je relativně větší zastoupení (o 2,6 p. b.) ve třídě 2 Specialisté. Moravskoslezský kraj vykazuje mírně vyšší zastoupení (o 2,9 p. b.) ve třídě 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři. Ve zbylých třídách profesí jsou rozdíly v rozložení mezi Českou republikou a Moravskoslezským krajem minimální. (srovnání podle CZ-ISCO)

V rámci celé České republiky a Moravskoslezského kraje nenastávají příliš vysoké rozdíly ani v zastoupení zaměstnaných podle odvětví. V České republice i v Moravskoslezském kraji je relativně nejčastěji zastoupeno odvětví C - Zpracovatelský průmysl (v obou případech tvoří více než čtvrtinu celkové naplněnosti). V tomto odvětví také nastává nejvyšší rozdíl v naplněnosti mezi oběma oblastmi (o 3,1 p. b.), která v Moravskoslezském kraji činí 29,1 % a v ČR 26,1 %. Rozdíly v rozložení ve zbylých odvětvích v rámci ČR a Moravskoslezského kraje jsou minimální. (srovnání podle CZ-NACE)

Velké rozdíly mezi Českou republikou a Moravskoslezským krajem se neprojevují ani při srovnání rozložení ekonomicky aktivních osob podle postavení v zaměstnání. V obou případech tvoří zaměstnanci, včetně členů produkčních družstev více než čtyři pětiny ekonomicky aktivních osob. V České republice i v Moravskoslezském kraji jsou zaměstnanci častěji zaměstnáni ve službách než v průmyslu. V rámci Moravskoslezského kraje je podíl zaměstnanců v průmyslu mírně vyšší (36,8 %) než v rámci celé České republiky (32,2 %). (srovnání podle CZ-ISCE)

Z porovnání obyvatel Moravskoslezského kraje a celé České republiky podle kategorie vzdělání vyplývá, že v Moravskoslezském kraji je relativně méně zaměstnaných obyvatel s vysokoškolským vzděláním (24,0 %) a relativně více zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity (35,7 %). Zatímco v celé České republice je více než čtvrtina zaměstnaných obyvatel s vysokoškolským vzděláním (27,1 %) a necelá třetina se středním vzděláním bez maturity (31,7 %). (srovnání podle CZ-ISCED)

I.7 Zastoupení profesních tříd v Moravskoslezském kraji – podle CZ-ISCO

Rozložení hlavních tříd profesí je v Moravskoslezském kraji a v rámci ČR podobné. Nejvyšší rozdíly v zastoupení jednotlivých tříd jsou patrné u profesních tříd 2 Specialisté a 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři. V Moravskoslezském kraji je třída 8 zastoupena mírně častěji (o 2,9 p. b.) než v rámci České republiky. Naopak třída 2 je častěji zastoupena v rámci ČR (o 2,6 p. b.). U ostatních tříd je rozdíl v rozložení mezi Moravskoslezským krajem a celou ČR minimální (menší než 2,0 p. b.).

Při porovnání zastoupení mužů a žen v jednotlivých třídách profesí v Moravskoslezském kraji a v rámci celé České republiky se opět projevují spíše podobné tendence. Ženy jsou nejčastěji zastoupeny ve třídě 5 Pracovníci ve službách a prodeji (24,1 % v Moravskoslezském kraji; 21,9 % v ČR). V rámci celé

ČR pracuje mírně vyšší podíl žen ve třídě 2 Specialisté (22,2 %). Muži nejvíce naplňují třídu 7 Řemeslníci a opraváři (27,0 % v Moravskoslezském kraji a 24,7 % v ČR).

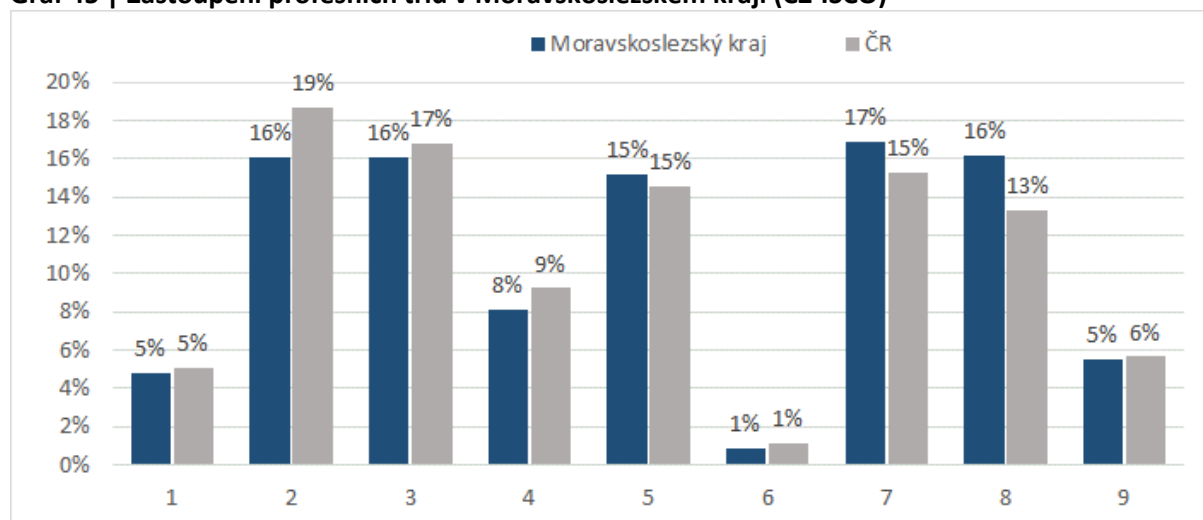
Tabulka 18 | Zastoupení profesních tříd v Moravskoslezském kraji (CZ-ISCO)

Hlavní třída profesí	Moravskoslezský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
1 Zákodníci a řídicí pracovníci	4,8%	6,0%	3,4%	5,1%	6,5%	3,3%
2 Specialisté	16,1%	13,5%	19,3%	18,7%	15,9%	22,2%
3 Techničtí a odborní pracovníci	16,1%	16,1%	16,1%	16,8%	17,2%	16,4%
4 Úředníci	8,1%	2,5%	15,0%	9,2%	3,5%	16,5%
5 Pracovníci ve službách a prodeji	15,2%	8,0%	24,1%	14,5%	8,7%	21,9%
6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybnářství	0,9%	1,0%	0,7%	1,1%	1,4%	0,8%
7 Řemeslníci a opraváři	16,9%	27,0%	4,4%	15,3%	24,7%	3,4%
8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	16,2%	22,0%	9,2%	13,3%	17,5%	7,9%
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	5,5%	3,5%	7,9%	5,6%	4,1%	7,6%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

Pozn.: Tučně jsou zvýrazněné profesní třídy s nejvyšším rozdílem naplněnosti mezi Moravskoslezským krajem a celou ČR

Graf 45 | Zastoupení profesních tříd v Moravskoslezském kraji (CZ-ISCO)

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

I.8 Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Moravskoslezském kraji – podle CZ-NACE

Rozložení podle klasifikace NACE je v Moravskoslezském kraji a v rámci celé ČR podobné. V obou případech je nejvíce zastoupeno odvětví C - Zpracovatelský průmysl (obojí více než čtvrtina z celku).

Tabulka 19 | Zaměstnanost v odvětvích v Moravskoslezském kraji (NACE-CZ)

Odvětví	Moravskoslezský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	2,0%	2,8%	1,1%	2,5%	3,4%	1,5%
B Těžba a dobývání	1,3%	2,1%	0,3%	0,6%	0,9%	0,2%
C Zpracovatelský průmysl	29,1%	35,9%	20,9%	26,1%	31,1%	19,6%
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	1,7%	2,4%	0,8%	1,1%	1,4%	0,7%
E Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	1,3%	2,0%	0,5%	1,2%	1,7%	0,6%
F Stavebnictví	7,6%	12,5%	1,7%	7,9%	12,8%	1,7%
G Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel	10,8%	7,9%	14,3%	11,1%	9,0%	13,7%
H Doprava a skladování	5,8%	7,3%	4,0%	6,0%	8,0%	3,5%
I Ubytování, stravování a pohostinství	2,8%	1,9%	3,8%	2,9%	2,3%	3,7%
J Informační a komunikační činnosti	3,5%	5,0%	1,6%	4,0%	5,6%	2,1%
K Peněžnictví a pojišťovnictví	1,6%	0,9%	2,5%	2,4%	1,9%	3,0%
L Činnosti v oblasti nemovitostí	0,6%	0,6%	0,7%	0,9%	0,9%	0,8%
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	3,4%	3,2%	3,6%	5,1%	4,5%	5,7%
N Administrativní a podpůrné činnosti	2,6%	2,1%	3,1%	2,3%	2,2%	2,5%
O Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp.	5,0%	4,5%	5,6%	6,6%	5,8%	7,5%
P Vzdělávání	6,9%	2,5%	12,3%	7,4%	3,0%	13,0%
Q Zdravotní a sociální péče	9,6%	3,8%	16,6%	7,7%	2,7%	14,1%
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,4%	1,3%	1,5%	1,7%	1,6%	1,8%
S Ostatní činnosti	1,6%	0,8%	2,7%	1,8%	0,9%	3,0%

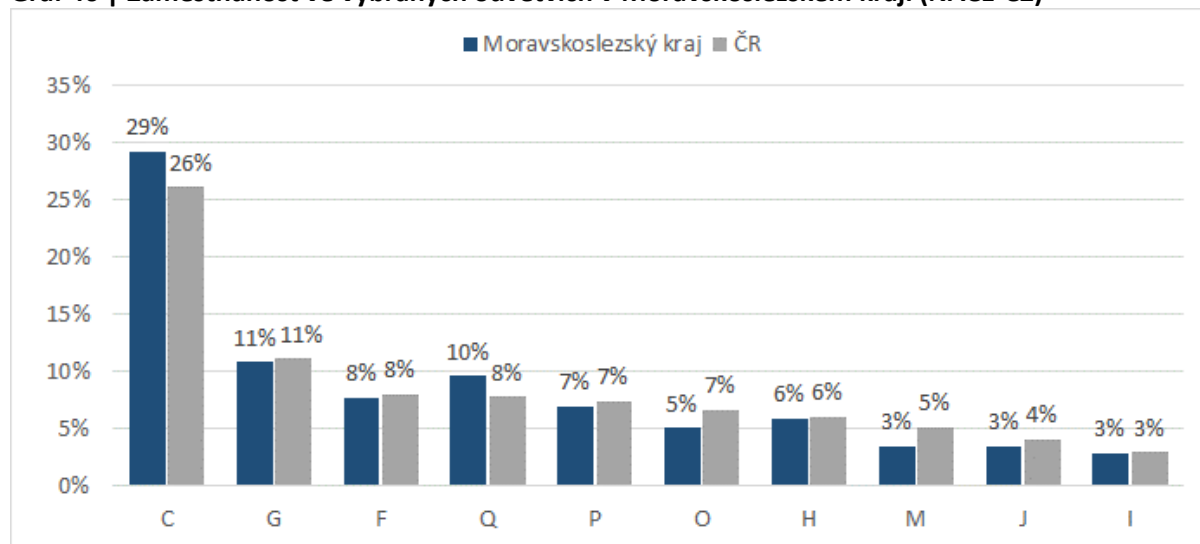
Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2021

Pozn.: Tučně jsou zvýrazněna odvětví s nejvyšším rozdílem naplněnosti mezi Moravskoslezským krajem a celou ČR

Nejzásadnější rozdíl v zastoupení jednotlivých odvětví je patrný v nejneplynulejším odvětví C – Zpracovatelský průmysl, ve kterém činí rozdíl 3,1 p. b. ve prospěch Moravskoslezského kraje. Ostatní rozdíly mezi jednotlivými odvětvími v ČR a v Moravskoslezském kraji jsou pouze mírné (ne více než 2,0 p. b.).

Při porovnání zastoupení mužů a žen v Moravskoslezském kraji je zřejmé, že ženy jsou výrazně častěji zastoupeny v odvětví Q - Zdravotní a sociální péče (o 12,9 p. b.), P - Vzdělávání (o 9,9 p. b.) a v odvětví G – Velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel (o 6,4 p. b.). Muži naopak v Moravskoslezském kraji dominují v odvětvích C - Zpracovatelský průmysl (o 15,0 p. b.) a F - Stavebnictví (o 10,8 p. b.). V celorepublikovém srovnání tyto trendy přetrvávají.

Graf 46 | Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Moravskoslezském kraji (NACE-CZ)

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

I.9 Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Moravskoslezském kraji – podle CZ-ISCE

Nejširší skupina lidí má v zaměstnání postavení zaměstnance, včetně členů produkčních družstev. V Moravskoslezském kraji spadá do této kategorie 86,5 % zaměstnaných, přičemž v České republice je to 84,1 % zaměstnaných. Téměř polovinu ekonomicky aktivních osob v Moravskoslezském kraji (48,1 %), polovina v případě celé ČR (50,0 %), tvoří zaměstnanci ve službách.

Druhou, i když výrazně méně početnou skupinou, jsou pracující na vlastní účet. Podíl pracujících na vlastní účet v Moravskoslezském kraji (10,9 %) je mírně nižší než v rámci celé České republiky (12,8 %). V rámci Moravskoslezského kraje i v celé České republice se častěji podniká ve službách. Méně početná je skupina zaměstnavatelů, kterých je v Moravskoslezském kraji i v rámci celé České republiky méně než 3,0 %. Nejmenší skupinu tvoří pomáhající rodinní příslušníci, těch se v rámci Moravskoslezského kraje i v celé České republice vyskytuje shodně 0,4 %.

V rámci celé ČR jsou ženy procentně více zastoupeny v kategorii zaměstnanců, včetně členů produkčních družstev, a to převážně ve službách. Muži jsou častěji zaměstnavateli a zároveň častěji pracují na vlastní účet. Nejvíce patrný rozdíl mezi pohlavím je především v oblastech průmyslu. Tento trend v zastoupení postavení v zaměstnání podle pohlaví je aplikovatelný i na Moravskoslezský kraj.

Tabulka 20 | Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Moravskoslezském kraji (CZ-ISCE)

Postavení v zaměstnání	Moravskoslezský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	86,5%	84,4%	89,1%	84,1%	80,7%	88,4%
z toho v průmyslu	36,8%	48,0%	23,1%	32,2%	40,3%	21,9%
z toho ve službách	48,1%	34,2%	65,2%	50,0%	38,0%	65,3%
Zaměstnavatelé	2,2%	3,2%	1,0%	2,7%	3,7%	1,5%
z toho v průmyslu	0,7%	1,3%	-	0,8%	1,3%	0,1%
z toho ve službách	1,4%	1,8%	1,0%	1,8%	2,2%	1,3%
Pracující na vlastní účet	10,9%	12,1%	9,5%	12,8%	15,4%	9,5%
z toho v průmyslu	3,5%	5,6%	1,0%	3,8%	6,3%	0,7%
z toho ve službách	7,0%	5,9%	8,3%	8,5%	8,4%	8,7%
Pomáhající rodinní příslušníci	0,4%	0,4%	0,5%	0,4%	0,2%	0,7%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

I.10 Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Moravskoslezském kraji – podle CZ-ISCED

V Moravskoslezském kraji má téměř čtvrtina zaměstnaných vysokoškolské vzdělání (24,0 %). V rámci celé České republiky disponuje vysokoškolským vzděláním více než čtvrtina (27,1 %) zaměstnaných. V Moravskoslezském kraji žije mírně vyšší podíl pracujících lidí se středním vzděláním bez maturity (35,7 %) oproti 31,7 % v celé České republice. Zbylé dvě kategorie dokončeného vzdělání vykazují podobnou rozloženost v ČR i v Moravskoslezském kraji.

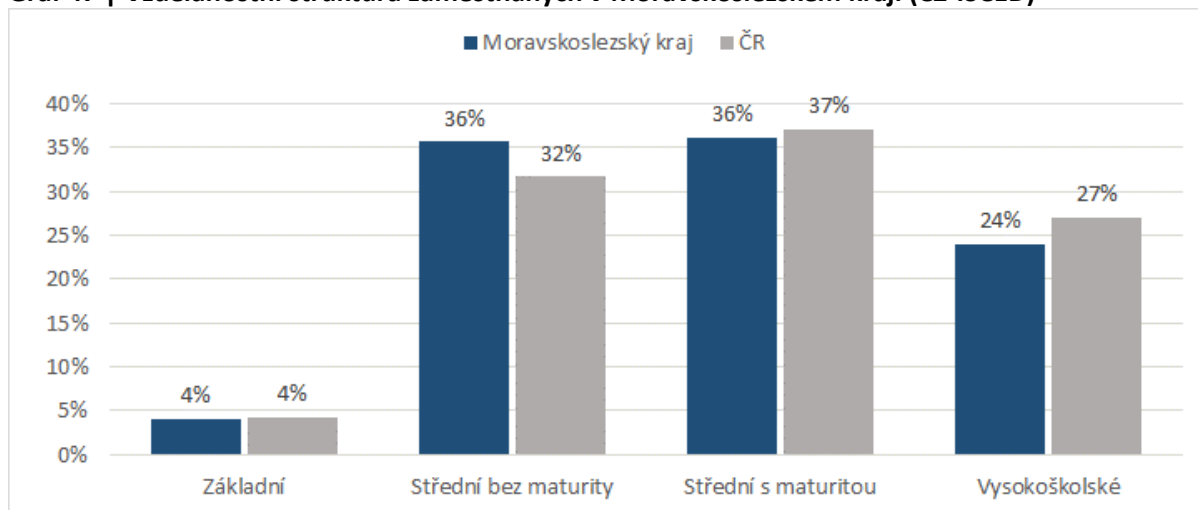
Nejvyšší rozdíly v zastoupení mužů a žen lze nalézt u středního vzdělání bez maturity a vysokoškolského vzdělání. Ženy častěji než muži absolvují vysokoškolské vzdělání a naopak muži častěji ukončují své střední vzdělání bez maturity. Tento trend platí pro Moravskoslezský kraj i pro celou Českou republiku. Rozdíl je pravděpodobně spojený s celkovým rozložením profesní struktury České republiky, jelikož oborové a řemeslné profese jsou častěji vyučovány v rámci středního vzdělání, po jehož absolvování žák obdrží výuční list. Tyto profese jsou v České republice stále spíše mužskou doménou. V rámci celé České republiky disponují pracující ženy častěji středním vzděláním s maturitou než muži (o 5,2 p. b.), v rámci Moravskoslezského kraje nastává mezi pohlavími pouze malý rozdíl (2,3 p. b.).

Tabulka 21 | Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Moravskoslezském kraji (CZ-ISCED)

Dokončené vzdělání	Moravskoslezský kraj			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Základní	4,1%	3,5%	4,8%	4,2%	4,0%	4,4%
Střední bez maturity	35,7%	41,4%	28,7%	31,7%	36,8%	25,1%
Střední s maturitou	36,2%	35,1%	37,4%	37,1%	34,8%	40,0%
Vysokoškolské	24,0%	20,0%	29,0%	27,1%	24,4%	30,4%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

Graf 47 | Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Moravskoslezském kraji (CZ-ISCED)

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

Zdroje

Borghans, L., Duckworth, A. L., Heckman, J. J. Ter & Weel, B. (2008). The economics and psychology of personality traits. *Journal of Human Resources*, 43(4), 972–1059.

Česká školní inspekce. (2022). České školství v mapách: Prostorová analýza podmínek, průběhu a výsledků předškolního, základního a středního vzdělávání. Dostupné z: https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Ceske-skolstvi-v-mapach_everze.pdf.

Česká školní inspekce. (2022). Vybrané faktory ovlivňující vzdělávací výsledky žáků – Sekundární analýza TIMSS 2019. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Vybrane-faktory-ovlivnujici-vzdelavaci-vysledky-za>.

Česká školní inspekce. (2021). Well-being žáků, třídní klima, používání ICT a vnímání role učitele – Sekundární analýza PISA 2018. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/2021_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Sekundarni-analyza-PISA-2018.pdf.

Česká školní inspekce. (2019). Role rodičů, učitelů a moderních technologií v rozvoji čtenářské gramotnosti žáků 4. tříd ZŠ v České republice – Sekundární analýza PIRLS 2016. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Sekundarni-analyza-PIRLS>.

Český statistický úřad. (2023). Podíl nezaměstnaných osob v ČR a krajích – 2005-2022. https://www.czso.cz/csu/czso/cr_od_roku_1989_podil_nezamestnanych

Český statistický úřad. (2022). Trh práce v ČR – časové řady – 1993-2021. <https://www.czso.cz/csu/czso/trh-prace-v-cr-casove-rady-1993-2021>

Evropská komise. (2012, 10. únor). Education report warns of growing teacher shortages [Tisková zpráva]. Dostupné z https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_12_121.

Farrell, P., Alborz, A., Howes, A., & Pearson, D. (2010). The impact of teaching assistants on improving pupils' academic achievement in mainstream schools: a review of the literature. *Educational Review*, 62(4), 435–448. doi:10.1080/00131911.2010.486476.

Hanushek, E. A., Kain, J. F., & Rivkin, S. G. (2002). Inferring program effects for special populations: Does special education raise achievement for students with disabilities? *Review of Economics and Statistics*, 84, 584–599.

Heckman, J. J. (2006). Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children. *Science*, 5728, 1901–1902.

Hurwitz, S., Brea, P., Cohen, E. D., & Skiba, R. (2019). Special education and individualized academic growth: A longitudinal assessment of outcomes for students with disabilities. *American Educational Research Journal*, 20, 1–36.

Korbel, V., Prokop, D. (2021). Proč se lidé nehlásí ke studiu učitelství a jak to změnit? Srovnávací ministudie programu Učitel naživo a PAQ. *Učitel naživo, PAQ Research*. Dostupné z: <https://www.ucitelnazivo.cz/files/1875-proc-se-lide-nehlasi-ke-studiu-ucitelstvi-a-jak-to-zmenit.pdf>.

Kessels, C. C. (2010). The influence of induction programmes on beginning teachers' well-being and professional development (Doktorská práce). Leiden University Graduate School of Teaching.

López, V., Cárdenas, K., González, L. (2021). The Effect of School Psychologists and Social Workers on School Achievement and Failure: A National Multilevel Study in Chile. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-21. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.639089>.

Murgaš, F., Klobučník, M. Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic. *Applied Research Quality Life* 11, 553–570 (2016). <https://doi.org/10.1007/s11482-014-9381-8>.

MŠMT. (2020). Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. https://www.msmt.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf.

MŠMT. (2023). Monitorovací rámec. Dostupné z: <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajskych-dlouhodobych-zameru/>.

Národní pedagogický institut. (2021). Analýza potřeb škol – podzim 221. <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Národní pedagogický institut. (2023). Demografická prognóza: Vývoj počtu žáků jako aspekt plánování kapacit ve vzdělávání. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako->

Národní pedagogický institut. (2023). Nově přijatí žáci a absolventi. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Národní pedagogický institut. (2023). Nezaměstnanost absolventů škol. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Národní pedagogický institut. (2023). Struktura zaměstnanosti. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Osakwe, R. N. (2009). The Effect of Early Childhood Education Experience on the Academic Performances of Primary School Children. *Studies on Home and Community Science*, 3(2), 143–147. doi:10.1080/09737189.2009.11885290

PAQ Research. (2021). Nerovnosti ve vzdělávání jako zdroj neefektivity. Dostupné z: <https://www.paqresearch.cz/post/nerovnosti-vevzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-jakozdroj-neefektivity>.

PAQ Research, & STEM. (2023). Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství. <https://starfos.tacr.cz/cs/project/TIRDMSMT015MT06>

Prokešová, L. (2000). Učitel základní školy a jeho problémy při nástupu do praxe. In J. Kohnová, Učitel a jeho univerzitní vzdělávání na přelomu tisíciletí. Sborník referátů z mezinárodní konference (s. 205–209). Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.

Shewbridge, C., et al. (2016), "The teaching workforce in the Czech Republic", in *OECD Reviews of School Resources: Czech Republic 2016*, OECD Publishing, Paris.

Schwartz, A. E., Hopkins, B. G., & Stiefel, L. (2021). The Effects of Special Education on the Academic Performance of Students with Learning Disabilities. *Journal of Policy Analysis and Management*, 40(2), 480–520. doi:10.1002/pam.22282

Vítečková, M. (2018). *Začínající učitel: jeho potřeby a uvádění do praxe*. Brno: Paido.

Dokument *Moravskoslezský kraj: Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji* vznikl jako výstup systémového projektu Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR, realizovaného v období 1. 3. 2023 – 31. 12. 2027. Je zaměřen na podporu rozvoje data-based politiky na MŠMT a vzdělávací politiky v ČR v souladu se Strategii 2030+. Má za cíl vytvářet podklady pro hodnocení kvality a efektivity vzdělávání a vzdělávací soustavy všech stupňů (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, VŠ) a pro přijímání efektivních vzdělávacích politik a intervencí na různých úrovních řízení vzdělávání a jeho realizaci zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu.

Kolektiv autorů projektu Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR, 2023

Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0

Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

